

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

راهنمای هنر آموز حسابداری بهای تمام شده و مالیاتی

رشته حسابداری

گروه بازرگانی و امور اداری

شاخه فنی و حرفه‌ای

پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه

دست توانای معلم است که چشم انداز آینده ما را ترسیم می کند.

امام خمینی (قدّس سرّه الشّریف)

فهرست

۱.....	فصل اول: ثبت خرید مواد و مصرف مواد
۳۵.....	فصل دوم: حقوق و دستمزد
۵۱.....	فصل سوم: هزینه‌های سربار
۵۷.....	فصل چهارم: ثبت مالیات بر ارزش افزوده
۷۹.....	فصل پنجم: حسابداری تکلیفی
۱۰۹.....	فهرست منابع

مقدمه

کتاب راهنمای هنرآموز به همراه کتاب درسی و کتاب همراه هنرجو از جمله اجزای بسته آموزشی تلقی می‌شوند که این بسته را سایر اجزا مانند فیلم و نرم‌افزار و... کامل می‌کند. کتاب راهنمای هنرآموز جهت ایفای نقش تسهیل‌گری، انتقال‌دهنده و مرجعیت هنرآموز در نظام آموزشی طراحی و تدوین شده است. این کتاب براساس کتاب درسی حسابداری بهای تمام شده و مالیاتی پایه دوازدهم رشته تحصیلی - حرفه‌ای حسابداری تنظیم شده است.

هنرآموزان گرامی در هنگام مطالعه این کتاب به موارد ذیل توجه فرمایند:

۱ در کتاب راهنمای هنرآموز مواردی از قبیل نمونه اهداف و ساختار کتاب درسی، معرفی واحدهای یادگیری، تدریس موفق، راهنما و پاسخ فعالیت‌های یادگیری و تمرین‌ها، ایمنی و بهداشت فردی و محیطی، نکات آموزشی شایستگی‌های غیرفنی، اشتباهات و مشکلات رایج در یادگیری هنرجویان، منابع یادگیری، نکات مهم هنرآموزان در اجراء، فرایند اجراء و آموزش در محیط یادگیری، بودجه‌بندی زمانی و صلاحیت‌های حرفه‌ای و تخصصی هنرآموزان و آشنایی با استاندارد فضا و تجهیزات آموزشی و دیگر موارد آورده شده است.

۲ ارزشیابی در درس پرورش مهارت‌های شناختی و خلاق براساس ارزشیابی مبتنی بر شایستگی است، این درس شامل ۵ پودمان است و برای هر پودمان، ارزشیابی مستقل از هنرجو صورت می‌گیرد. همچنین یک نمره مستقل برای هر پودمان ثبت خواهد شد. این نمره شامل یک نمره مستمر و یک نمره شایستگی است.

۳ ارزشیابی از پودمان‌های این درس مطابق با جداول استانداردهای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی تهیه شده توسط دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی صورت می‌گیرد.

هنرآموز گرامی به خاطر داشته باشید تدریس شما تلاش دوجانبه‌ای بین شما و هنرجوی شما است. راهنمای هنرآموز برنامه مدونی را برای یاد دادن و یاد گرفتن واحدهای یادگیری در اختیار قرار می‌دهد که با آن خواهید توانست با استفاده از فنون و ابزارهای آموزشی هنرجو را درگیر آموزش کنید. او باید، به‌عنوان گیرنده فعال و همراه شما، مهارت‌های یادگیری، مهارت اتکالی به خود، ارتباط کلامی، تفکر، اندیشه، خردورزی، حل مسئله، روابط انسانی، همکاری، مشارکت و تعاون را تجربه کند تا به دان حد که آنها را در زندگی روزمره خود به‌کار گیرد و خود در آینده این روش را در مورد کودکان اجرا کند. بنابراین، تا حد امکان برای او فرصت تمرین و تجربه فراهم کنید و نوآوری و خلاقیت او را ارج بگذارید.

دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

به نام خدا

جدول خلاصه درس سالانه

نام درس: حسابداری بهای تمام شده و مالیاتی

ماه	هفته	موضوع و عنوان های درسی
مهر	اول	طبقه‌بندی واحدهای اقتصادی - تعریف واحد های تولیدی - تعریف مواد - مواد مستقیم - مواد غیرمستقیم - مستندات خرید
	دوم	سیستم های نگهداری و ثبت موجودی مواد - ثبت خرید مواد - ثبت هزینه حمل مواد
	سوم	کاردکس - کاردکس ریالی خرید - حساب معین خرید
	چهارم	مواردی که باید هنگام تکمیل برگ سفارش خرید مواد رعایت گردد - حدتجدید سفارش - حداقل موجودی - باصرفه‌ترین مقدار سفارش - تعداد دفعات سفارش مقرون به صرفه - دفعات گردش موجودی - دوره گردش موجودی - حداکثر موجودی
آبان	اول	مفهوم هزینه - طبقه‌بندی هزینه‌ها (۵ نوع طبقه‌بندی) - دوایر تولیدی و خدماتی - مرکز هزینه - درخواست مواد - حواله انبار
	دوم	روش‌های محاسبه بهای تمام شده موجودی مواد - ثبت مواد صادره در کاردکس مواد (فایفو - میانگین موزون متحرک)
	سوم	موجودی مواد اول دوره - مصرف مواد - ریالی کردن حواله انبار - محاسبه و قیمت‌گذاری حواله انبار مواد (صادره به خط تولید) - حساب کالای در جریان ساخت - ثبت حسابداری مصرف مواد - ثبت برگشت مواد از تولید به انبار
	چهارم	حساب معین انبار - تطبیق کاردکس ریالی مواد با حساب معین موجودی مواد - محاسبه بهای تمام شده مواد مصرف شده طی دوره و بهای تمام شده موجودی مواد پایان دوره
آذر	اول	حل تمرین و رفع اشکال
	دوم	ارزشیابی فصل یک بر اساس شایستگی
	سوم	ثبت اوقات کار - کارت حضور و غیاب - کارت اوقات کار - فوق العاده اضافه‌کاری - فوق العاده نوبت‌کاری - محاسبه حقوق و دستمزد - کسور قانونی - کسور توافقی - تفکیک دستمزد مستقیم و غیرمستقیم
	چهارم	تجزیه و تحلیل هزینه دستمزد - ثبت حسابداری هزینه حقوق و دستمزد - تنظیم لیست حقوق و دستمزد - تخصیص هزینه حقوق و دستمزد
دی	اول	مسائل خاص مرتبط با حسابداری هزینه حقوق و دستمزد - سهم کارفرما بابت بیمه‌های اجتماعی - هزینه فوق‌العاده اضافه‌کاری
	دوم	فوق‌العاده نوبت‌کاری - دستمزد ایام مرخصی - دستمزد اوقات تلف شده
	سوم	ارزشیابی فصل دو بر اساس شایستگی
	چهارم	سربرار ساخت - برآورد هزینه‌های سربرار - هزینه‌های واقعی سربرار - طبقه‌بندی هزینه‌های سربرار کارخانه

اول	حساب کنترل سربرار ساخت - حساب سربرار جذب شده - ثبت سربرار جذب شده	بهمن
دوم	مراکز هزینه و ارتباط با هزینه‌های سربرار - تسهیم هزینه‌های سربرار - تسهیم اولیه	
سوم	تسهیم ثانویه - تسهیم مستقیم - تسهیم به روش یک طرفه	
چهارم	تسهیم دوطرفه - انجام تمرینات و رفع اشکال	
اول	اهداف برآورد هزینه‌های سربرار - جذب سربرار - محاسبه نرخ جذب سربرار بر مبنای ساعات کار مستقیم - محاسبه سربرار ساخت جذب شده - ثبت هزینه‌های سربرار - ثبت هزینه‌های واقعی سربرار - محاسبه کسر یا اضافه سربرار جذب شده - بستن حساب سربرار ساخت دایره ساخت	اسفند
دوم	حل تمرین و رفع اشکال	
سوم	ارزشیابی فصل سه بر اساس شایستگی	
چهارم	مالیات بر ارزش افزوده - جایگاه مالیات بر ارزش افزوده - گواهینامه مالیات بر ارزش افزوده - گواهی ارزش افزوده - کد اقتصادی - شناسه ملی - خرید کالا و خدمات - فروش کالا و خدمات - عوارض مالیات بر ارزش افزوده - کالاهای غیر مشمول مالیات بر ارزش افزوده	فروردین
سوم	قوانین و مقررات مالیات بر ارزش افزوده - نرخ مالیات بر ارزش افزوده - موارد جرایم مالیاتی ارزش افزوده - مالیات بر ارزش افزوده دریافتی و پرداختی	
چهارم	اظهارنامه مالیاتی - شناسایی اعتبار مالیاتی و تسویه آن - مأخذ محاسبه عوارض و مالیات بر ارزش افزوده - شیوه محاسبه و ثبت عوارض و مالیات بر ارزش افزوده	اردیبهشت
اول	ارزشیابی فصل چهار بر اساس شایستگی	
دوم	مالیات‌های تکلیفی چیست؟ انواع مالیات‌های تکلیفی - اسناد و مدارک تعیین مالیات تکلیفی - محاسبات مربوط به مالیات تکلیفی - مالیات اجاره ملک	
سوم	نحوه محاسبه مالیات اجاره - معافیت‌های مالیاتی اجاره - نحوه پرداخت مالیات بردرآمد اجاره املاک - مشمولین مالیات بر درآمد املاک	
چهارم	مالیات نقل و انتقال املاک - مالیات تکلیفی حقوق - تعریف مالیات حقوق - انواع درآمد حقوق - مقررات ناظر بر اجرای تکالیف قانونی - جرایم مالیاتی - پیگیری جرایم مالیاتی	خرداد
اول	تعریف مالیات تکلیفی پرداختنی - ثبت‌های مالیات تکلیفی	
دوم	حل تمرین و رفع اشکال	
سوم	ارزشیابی فصل پنج بر اساس شایستگی	

فصل ۱

ثبت خرید مواد و مصرف مواد

سیستم های نگهداری و ثبت مواد

الف) سیستم ادواری ب) سیستم دائمی

الف) ثبت های مربوط به عملیات خرید مواد در سیستم ادواری

در مواردی که برای اندازه گیری موجودی های مواد و کالا از سیستم ادواری استفاده می شود، موجودی های مواد و کالا در پایان دوره ای که صورت های مالی تهیه می گردد به طور عینی شمارش می شود. برای محاسبه بهای تمام شده موجودی های پایان دوره، هر گروه از موجودی های شمارش شده در بهای تمام شده یک واحد ضرب می شود. بنابراین هنگامی که سیستم ادواری مورد استفاده قرار می گیرد اطلاعات مربوط به موجودی ها در هر مقطع زمانی به آسانی قابل بررسی و در دسترس نخواهد بود. در این سیستم هیچ گونه مدارک ثبت دائمی در مورد میزان مواد خریداری شده و مصرف شده، نگهداری نمی شود.

1 ثبت خرید نقدی مواد

شماره سند: تاریخ سند: / /		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید مواد		xxx	
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		xxx	
		موجودی نقد			xxx
جمع:					
شرح سند: بابت خرید نقدی مواد با احتساب مالیات بر ارزش افزوده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

۲ ثبت خرید نسبه مواد

شماره سند: / / تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائ:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید مواد		xxx	
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		xxx	
		حساب های پرداختی			xxx
جمع:					
شرح سند: بابت خرید نسبه مواد با احتساب مالیات بر ارزش افزوده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

۳ ثبت خرید مواد به این صورت که قسمتی از بهای خرید به صورت نقد پرداخت شود و بقیه نسبه باشد:

شماره سند: / / تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائ:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید مواد		xxx	
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		xxx	
		موجودی نقد			xxx
		حساب های پرداختی			xxx
جمع:					
شرح سند: بابت خرید نقد و نسبه مواد					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

۴ ثبت پیش پرداخت خرید مواد

شماره سند: / / تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت خرید مواد		xxx	
		موجودی نقد			xxx
جمع:					
شرح سند: بابت پیش پرداخت خرید مواد					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

۵ ثبت خرید مواد از محل پیش پرداخت

شماره سند: / / تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید مواد		xxx	
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		xxx	
		پیش پرداخت خرید مواد			xxx
		موجودی نقد			xxx
جمع:					
شرح سند: بابت خرید مواد از محل پیش پرداخت خرید و تسویه حساب با فروشنده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

۶ ثبت هزینه حمل مواد خریداری شده

شماره سند:		شرکت ...		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: / /		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه حمل مواد خریداری شده		xxx	
		سایر حساب های دریافتی- مالیات بر ارزش افزوده		xxx	
		موجودی نقد			xxx
جمع:					
شرح سند: بابت پرداخت هزینه حمل مواد خریداری شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

■ **مثال:** رویداد های مالی زیر در مورد عملیات خرید ماده الف در شرکت تولیدی ایوان گزارش شده است:

(این شرکت از سیستم ثبت ادواری برای ثبت عملیات خرید مواد استفاده می کند).

۹۶/۱/۱۳- خرید ۴۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۳۵۰ ریال به صورت نقد

۹۶/۴/۲۳- خرید ۸۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۳۶۰ ریال به صورت نسیه

۹۶/۵/۱۴- خرید ۷۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۳۸۰ ریال که ۸۰'۰۰۰ ریال آن به صورت نقد پرداخت شد و شرکت متعهد گردید بقیه مبلغ خرید را در آینده پرداخت نماید.

۹۶/۹/۲۴- خرید ۹۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۳۹۰ ریال و صدور یک برگ سفته در وجه فروشنده به مبلغ کل محموله خریداری شده

۹۶/۱۰/۱۵- پرداخت مبلغ ۳۰۰'۰۰۰ ریال به فروشنده بابت پیش پرداخت خرید مواد

۹۶/۱۱/۲۵- خرید ۱'۲۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو گرم ۴۰۰ ریال از محل پیش پرداخت تاریخ ۹۶/۱۰/۱۵ و پرداخت بقیه وجه محموله خریداری شده به فروشنده

۹۶/۱۱/۲۶- پرداخت مبلغ ۶۵'۴۰۰ ریال بابت هزینه حمل مواد خریداری شده با احتساب ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده

مطلوب است:

صدور اسناد حسابداری رویدادهای مالی فوق با احتساب مالیات بر ارزش افزوده به نرخ ۹٪

پاسخ:

شماره سند: ۲۰۱		شرکت تولیدی ایوان		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۱/۱۳		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید مواد		۱۴۰'۰۰۰	
		سایر حساب های دریافتنی - مالیات برارزش افزوده		۱۲'۶۰۰	
		موجودی نقد			۱۵۲'۶۰۰
		جمع: یکصد و پنجاه و دو هزار ششصد ریال		۱۵۲'۶۰۰	۱۵۲'۶۰۰
شرح سند: بابت ۴۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۳۵۰ ریال به صورت نقد					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: ۲۰۲		شرکت تولیدی ایوان		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۴/۲۳		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید مواد		۲۸۸'۰۰۰	
		سایر حساب های دریافتنی - مالیات برارزش افزوده		۲۵'۹۲۰	
		حساب های پرداختنی			۳۱۳'۹۲۰
		جمع: سیصد و سیزده هزار و نهصد و بیست ریال		۳۱۳'۹۲۰	۳۱۳'۹۲۰
شرح سند: بابت ۸۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۳۶۰ ریال به صورت نسیه					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: ۲۰۳		شرکت تولیدی ایوان		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۵/۱۴		سند حسابداری		تعداد ضمامت:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید مواد		۲۶۶'۰۰۰	
		سایر حساب های دریافتی- مالیات بر ارزش افزوده		۲۳'۹۴۰	
		موجودی نقد			۸۰'۰۰۰
		حساب های پرداختی			۲۰'۹۹۴۰
جمع: دویست و هشتاد و نه هزار و نهصد و چهل ریال				۲۸۹'۹۴۰	۲۸۹'۹۴۰
شرح سند: بابت خرید ۷۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۳۸۰ ریال که ۸۰'۰۰۰ ریال آن به صورت نقد پرداخت شد و شرکت متعهد گردید بقیه مبلغ را در آینده پرداخت نماید.					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: ۲۰۴		شرکت تولید ایوان		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۹/۲۴		سند حسابداری		تعداد ضمامت:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید مواد		۳۵۱'۰۰۰	
		سایر حساب های دریافتی- مالیات بر ارزش افزوده		۳۱'۵۹۰	
		اسناد پرداختی			۳۸۲'۵۹۰
جمع: سیصد و هشتاد و دو هزار و پانصد و نود ریال				۳۸۲'۵۹۰	۳۸۲'۵۹۰
شرح سند: بابت خرید ۹۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۳۹۰ ریال و صدور یک برگ سفته در وجه فروشنده به مبلغ کل محموله خریداری شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: ۲۰۵		شرکت تولیدی ایوان		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۱۰/۱۵		سند حسابداری		تعداد ضمايم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت خرید مواد		۳۰۰'۰۰۰	
		موجودی نقد			۳۰۰'۰۰۰
جمع: سیصد هزار ریال				۳۰۰'۰۰۰	۳۰۰'۰۰۰
شرح سند: بابت پرداخت مبلغ ۳۰۰'۰۰۰ ریال به فروشنده بابت پیش پرداخت خرید مواد و تحویل آن در ۹۶/۱۱/۲۵					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: ۲۰۶		شرکت تولیدی ایوان		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۱۱/۲۵		سند حسابداری		تعداد ضمايم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید مواد		۴۸۰'۰۰۰	
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		۴۳'۲۰۰	
		پیش پرداخت خرید مواد			۳۰۰'۰۰۰
		موجودی نقد			۲۲۳'۲۰۰
جمع: پانصد و بیست و سه هزار و دویست ریال				۵۲۳'۲۰۰	۵۲۳'۲۰۰
شرح سند: بابت خرید ۱'۲۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلوگرم ۴۰۰ ریال از محل پیش پرداخت تاریخ ۹۶/۱۰/۱۵ و پرداخت بقیه وجه محموله خریداری شده به فروشنده و تسویه حساب با او					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: ۲۰۷		شرکت تولیدی ایوان		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۱۱/۲۶		سند حسابداری		تعداد ضمايم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه حمل مواد خریداری شده		۶۰'۰۰۰	
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		۵'۴۰۰	
		موجودی نقد			۶۵'۴۰۰
جمع: شصت و پنج هزار و چهار صد ریال				۶۵'۴۰۰	۶۵'۴۰۰
شرح سند: بابت پرداخت هزینه حمل مواد خریداری شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

حسابداری تخفیفات خرید مواد در سیستم ادواری

تخفیفات رایج در خرید مواد عبارت اند از:

- ۱ تخفیف تجاری
- ۲ تخفیف توافقی (چانه زنی)
- ۳ تخفیف نابایی (عیب و نقص)
- ۴ تخفیف نقدی

حسابداری تخفیفات خرید مواد در سیستم ادواری با احتساب مالیات بر ارزش افزوده

۱ تخفیف تجاری

اگر فروشنده قبل از فروش کالا به مشتری تخفیف بدهد، چون این تخفیف قبل از قطعی شدن معامله اعطا شده است، در دفاتر خریدار و فروشنده ثبت نمی شود. در این مورد مبلغ خالص معامله محاسبه شده و در دفاتر ثبت می گردد. تخفیفات فصلی فروشگاهها و تخفیفات ویژه فروشگاهها که با هدف جذب مشتری صورت می گیرد نمونه ای از تخفیفات تجاری هستند.

ثبت این رویداد به صورت زیر است:

شماره سند:		شرکت.....		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمايم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید مواد		xxx	
		سایر حساب های دریافتی- مالیات بر ارزش افزوده		xxx	
		موجودی نقد			xxx
جمع:					
شرح سند: بابت خرید مواد به صورت نقد					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

■ **مثال:** شرکت تولیدی قصر شیرین در تاریخ ۹۶/۴/۲۴، ۴۰۰ واحد ماده ج با نرخ هر واحد ۹۰۰ ریال را به صورت نقد خریداری نموده است و فروشنده معادل ۵٪ تخفیف بهاره برای مشتریان خود منظور می نماید.

مطلوب است:

ثبت سند حسابداری این رویداد مالی در سیستم ثبت ادواری با احتساب ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده.

پاسخ:

$$\text{قیمت ناخالص مواد} = 400 \times 900 = 360,000$$

$$18,000 = 360,000 \times 5\% = \text{تخفیف تجاری}$$

$$342,000 = 360,000 - 18,000 = \text{خالص قیمت خرید}$$

$$30,780 = 342,000 \times 9\% = \text{مالیات بر ارزش افزوده}$$

شماره سند: ۹۶/۴/۲۴		شرکت تولیدی قصر شیرین		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامنه:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید مواد		۳۴۲۰۰۰۰	
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		۳۰۶۷۸۰	
		موجودی نقد			۳۷۲۶۷۸۰
جمع: سیصد و هفتاد و دو هزار و هفتصد و هشتاد ریال				۳۷۲۶۷۸۰	۳۷۲۶۷۸۰
شرح سند: بابت خرید مواد به صورت نقد					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

۲ تخفیف توافقی (چانه زنی)

اگر فروشنده و خریدار روی قیمت مواد یا کالا چانه زنی کنند و نهایتاً به مبلغی کمتر از قیمت متعارف کالا توافق کنند، مبلغ تخفیف دریافتی در این معامله تخفیف توافقی یا چانه زنی نام دارد. این تخفیف هم مانند تخفیف تجاری در حساب های خریدار و فروشنده ثبت نمی شود و مبلغ خالص خرید جهت ثبت در حساب های مربوطه در نظر گرفته می شود.

■ **مثال:** شرکت تولیدی موسیان در تاریخ ۹۶/۱۲/۱۵، ۲۰۰۰۰ کیلوگرم ماده د از فروشنده به صورت نقد خریداری نمود. قیمت فروش هر کیلوگرم از این نوع مواد ۸۰۰۰ ریال بود اما فروشنده پس از چانه زنی موافقت نمود که هر کیلوگرم از این مواد به نرخ ۷۰۰۰ ریال معامله گردد.

مطلوب است:

ثبت سند حسابداری این رویداد مالی در سیستم ثبت ادواری با احتساب ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده.

$$20000 \times 7000 = 140000000$$

$$140000000 \times 9\% = 12600000$$

$$140000000 + 12600000 = 152600000$$

شماره سند:		شماره صفحه دفتر روزنامه:		شرکت تولیدی موسیان		سند حسابداری	
تاریخ سند: ۹۶/۱۲/۱۵		تعداد ضامائم:		شرح		کد حساب	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)		
		خرید مواد		۱۴'۰۰۰'۰۰۰			
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		۱'۲۶۰'۰۰۰			
		موجودی نقد			۱۵'۲۶۰'۰۰۰		
جمع:		پانزده میلیون و دویست و شصد هزار ریال		۱۵'۲۶۰'۰۰۰	۱۵'۲۶۰'۰۰۰		
شرح سند: بابت خرید مواد به صورت نقد با احتساب ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده							
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:			

۲ تخفیف نابابی (عیب و نقص)

برگشت مواد خریداری شده به فروشنده ممکن است به دلایل زیر باشد:

(الف) مطابق نبودن مواد خریداری شده با نمونه دریافتی

(ب) معیوب بودن مواد خریداری شده

(ج) عدم تحویل به موقع مواد توسط فروشنده که در این صورت ممکن است در تاریخ تحویل، خریدار، دیگر به آن مواد نیاز نداشته باشد.

در این صورت در سیستم ثبت ادواری سند زیر ثبت می گردد:

شماره سند:		شماره صفحه دفتر روزنامه:		شرکت ...		سند حسابداری	
تاریخ سند: / /		تعداد ضامائم:		شرح		کد حساب	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)		
		حساب های پرداختی		xxx			
		برگشت از خرید و تخفیفات مواد			xxx		
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده			xxx		
جمع:				xxx	xxx		
شرح سند: بابت برگشت مواد خریداری شده							
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:			

■ **مثال:** شرکت تولیدی اردبیل در ابتدای مهر ماه ۱۳۹۶ تعداد ۱۰۰۰ واحد ماده ت را به نرخ هر واحد ۳۰۰۰ ریال به طور نسیه خریداری نموده است ولی در تاریخ ۹۶/۷/۱۵ تعداد ۲۰۰ واحد از این مواد را علت عیب و نقص به فروشنده برگشت داد.

مطلوب است:

ثبت سند حسابداری مربوط به برگشت مواد به فروشنده در سیستم ثبت ادواری

■ **پاسخ:**

شماره سند:		شرکت تولیدی اردبیل		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۷/۱۵		سند حسابداری		تعداد ضمايم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		حساب‌های پرداختی		۶۵۴'۰۰۰	
		برگشت از خرید و تخفیفات مواد			۶۰۰'۰۰۰
		سایر حساب‌های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده			۵۴'۰۰۰
جمع: ششصد و پنجاه و چهار هزار ریال					
شرح سند: بابت برگشت مواد خریداری شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

۴ تخفیف نقدی

اگر فروشنده هنگام فروش نسیه مواد یا کالا شرطی قرار دهد که اگر خریدار مبلغ بدهی خود را قبل از موعد مقرر و طی مدتی معین از تاریخ فاکتور پرداخت نماید برای او تخفیف قائل شود، به این نوع تخفیف، تخفیف نقدی گفته می‌شود. بنابراین خریدار فقط وقتی می‌تواند از تخفیف نقدی استفاده کند که قبلاً خرید نسیه مشروط انجام داده باشد و مبلغ بدهی خود را در دوره تخفیف بپردازد، در غیر این صورت مشمول این تخفیف نخواهد شد و باید کل بدهی خود را بپردازد. تخفیف نقدی خرید مواد در سیستم ادواری در حسابداری به نام تخفیفات نقدی خرید مواد ثبت می‌گردد.

ثبت حسابداری خرید نسبه مشروط و استفاده از تخفیف نقدی هنگام تسویه حساب (با احتساب مالیات بر ارزش افزوده)
هنگام خرید نسبه مشروط ثبت زیر انجام می‌شود:

شماره سند: / / تاریخ سند: / /			شرکت ... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید مواد		xxx	
		سایر حساب‌های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		xxx	
		حساب‌های پرداختی			xxx
جمع:				xxx	xxx
شرح سند: بابت خرید مواد به صورت نسبه به صورت مشروط با احتساب مالیات بر ارزش افزوده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

هنگام تسویه بدهی خرید نسبه مشروط در دوره تخفیف ثبت زیر انجام می‌شود:
در این وضعیت به این نکته توجه کنید که به میزان مالیات متعلق به تخفیف نقدی باید حساب سایر حساب‌های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده بستانکار گردد تا از اعتبار مالیاتی کسب شده هنگام ثبت خرید مواد کسر گردد.

شماره سند: / / تاریخ سند: / /			شرکت ... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		حساب‌های پرداختی		xxx	
		تخفیفات نقدی خرید مواد			xxx
		سایر حساب‌های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		xxx	
		موجودی نقد			xxx
جمع:				xxx	xxx
شرح سند: بابت پرداخت بدهی خرید نسبه مشروط در دوره تخفیف (با احتساب تخفیف نقدی)					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

بدیهی است اگر بدهی مربوط به خرید نسیه مشروط بعد از دوره تخفیف پرداخت شود، مشمول تخفیف نقدی نخواهد شد؛ بنابراین خریدار باید کل مبلغ بدهی خود را پرداخت نماید و ثبت حسابداری آن به صورت زیر خواهد بود:

شماره سند: / / تاریخ سند:			شرکت ... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)
		حساب‌های پرداختی		xxx
		موجودی نقد		xxx
جمع:				xxx
شرح سند: بابت پرداخت بدهی خرید نسیه مشروط بعد از دوره تخفیف (بدون احتساب تخفیف نقدی)				
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:

■ **مثال:** رویدادهای مالی زیر در مورد خرید یک نوع مواد در شرکت تولیدی **دورود** رخ داده است. سند حسابداری این رویدادها را ثبت کنید. (این شرکت از سیستم ثبت ادواری برای ثبت عملیات خرید مواد استفاده می‌کند.)
 ۹۶/۷/۶ - خرید نسیه ۳۰۰۰۰ واحد مواد به نرخ هر واحد ۵۰۰۰ ریال به صورت نسیه با شرط (ن/۴۵-۸/۳)
 ۹۶/۷/۱۲ - پرداخت بدهی مربوط به خرید مورخ ۹۶/۷/۶
 ۹۶/۹/۶ - خرید نسیه ۴۰۰۰۰ واحد مواد به نرخ هر واحد ۶۰۰۰ ریال به صورت نسیه با شرط (ن/۴۰-۱۰/۲)
 ۹۶/۹/۲۰ - پرداخت بدهی مربوط به خرید مورخ ۹۶/۹/۶

شماره سند:		شماره صفحه دفتر روزنامه:		تعداد ضمايم:		شماره سند:		تاریخ سند:	
ردیف		کد حساب		شرح		مبلغ جزء		بدهکار (ریال)	
									۱۵'۰۰۰'۰۰۰
									۱۳۵۰'۰۰۰
									۱۶۳۵۰'۰۰۰
									۱۶۳۵۰'۰۰۰
جمع: شانزده میلیون و سیصد و پنجاه هزار ریال									
شرح سند: بابت خرید نسبه ۳'۰۰۰ واحد مواد به نرخ هر واحد ۵'۰۰۰ ریال به صورت نسبه با شرط (ن/۴۵-۸/۳)									
تنظیم کننده:			تأیید کننده:			تصویب کننده:			

شماره سند:		شماره صفحه دفتر روزنامه:		تعداد ضمايم:		شماره سند:		تاریخ سند:	
ردیف		کد حساب		شرح		مبلغ جزء		بدهکار (ریال)	
									۱۶۳۵۰'۰۰۰
									۴۵۰'۰۰۰
									۴۰'۵۰۰
									۱۵'۸۵۹'۵۰۰
									۱۶۳۵۰'۰۰۰
جمع: شانزده میلیون و سیصد و پنجاه هزار ریال									
شرح سند: بابت پرداخت بدهی مربوط به خرید مورخ ۹۶/۳/۳ در دوره تخفیف (با احتساب تخفیف نقدی)									
تنظیم کننده:			تأیید کننده:			تصویب کننده:			

$$۱۵'۰۰۰'۰۰۰ \times ۳\% = ۴۵۰'۰۰۰ \text{ درصدی}$$

$$۴۵۰'۰۰۰ \times ۹\% = ۴۰'۵۰۰ \text{ = نرخ مالیات} \times \text{تخفیف نقدی} = \text{مالیات متعلق به تخفیف نقدی}$$

$$۱۵'۸۵۹'۵۰۰ = ۱۶۳۵۰'۰۰۰ - (۴۰'۵۰۰ + ۴۵۰'۰۰۰) = \text{مالیات تخفیف نقدی} + \text{تخفیف نقدی} - \text{بدهی} = \text{موجودی نقد}$$

شماره سند:		شرکت تولیدی دورود		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۹/۶		سند حسابداری		تعداد ضمايم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید مواد		۲۴,۰۰۰'۰۰۰	
		سایر حساب‌های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		۲,۱۶۰,۰۰۰	
		حساب‌های پرداختی			۲۶'۱۶۰'۰۰۰
جمع: بیست و شش میلیون و صد و شصت هزار ریال				۲۶'۱۶۰'۰۰۰	۲۶'۱۶۰'۰۰۰
شرح سند: خرید نسیه ۴'۰۰۰ واحد مواد به نرخ هر واحد ۶'۰۰۰ ریال به صورت نسیه با شرط (ن/۴۰-۱۰/۲)					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند:		شرکت تولیدی دورود		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۹/۲۰		سند حسابداری		تعداد ضمايم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		حساب‌های پرداختی		۲۶'۱۶۰'۰۰۰	
		موجودی نقد			۲۶'۱۶۰'۰۰۰
جمع: بیست و شش میلیون و صد و شصت هزار ریال				۲۶'۱۶۰'۰۰۰	۲۶'۱۶۰'۰۰۰
شرح سند: بابت پرداخت بدهی مربوط به خرید مورخ ۹۶/۹/۶					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور و هزینه یابی مواد

به منظور کنترل مواد از لحاظ مقدار و هزینه، وجود یک سیستم مؤثر خرید، ثبت و انبارداری ضروری است. روش سیستماتیک و مؤثر صدور مواد نیز از ضرورت و اهمیت مشابهی برخوردار می‌باشد.

در سیستم ثبت ادواری موجودی مواد، مدارک ثبت دائمی موجودی مواد (کاردکس مواد) نگهداری نمی‌گردد. همچنین مدارک مربوط به مصرف مواد نگهداری نمی‌گردد و در مورد مصرف مواد ثبت حسابداری انجام نمی‌گردد بلکه تنها به ثبت خریدهای مواد در حساب‌ها اکتفا شده و فقط در آغاز و پایان هر دوره به موجودی‌ها رسیدگی می‌شود. در سیستم ثبت دائمی موجودی مواد، از کارت‌های حساب مواد برای ثبت دائمی جریان ورود (خرید) و خروج (مصرف) مواد استفاده می‌گردد و علاوه بر هنگام خرید مواد، هنگام مصرف مواد نیز ثبت‌های حسابداری انجام می‌گیرد.

ثبت حسابداری مصرف مواد: (سیستم ثبت ادواری)

همان‌طور که اشاره گردید در سیستم ثبت ادواری هنگام مصرف مواد ثبت حسابداری انجام نمی‌گیرد.

روش‌های هزینه‌یابی مواد

متداول‌ترین روش‌های هزینه‌یابی مواد صادره و موجودی‌ها به شرح زیر می‌باشد:

۱ اولین صادره از اولین وارده (Fifo)

۲ اولین صادره از آخرین وارده (Lifo)

۳ میانگین موزون

روش‌های فوق فرضی هستند. جریان گردش فیزیکی واحدها ممکن است با جریان گردش هزینه مورد استفاده، هماهنگ باشد اما وجود چنین شرطی ضروری نیست. در بند ۳ استاندارد حسابداری شماره ۸ (حسابداری موجودی مواد و کالا) آمده است که روش اولین صادره از آخرین وارده (LIFO) معمولاً جهت ارزشیابی موجودی مواد و کالا مناسب نیست، زیرا کاربرد آن اغلب منجر به مبالغی بابت موجودی مواد و کالا در ترازنامه خواهدگردید که هیچ رابطه‌ای با سطح اخیر مخارج ندارد. این روش‌های هزینه‌یابی در هر دو سیستم ثبت دائمی و ثبت ادواری به کار می‌روند.

روش‌های هزینه‌یابی (Fifo-Lifo- میانگین موزون) در سیستم ثبت ادواری

همان‌طور که قبلاً ذکر گردید در سیستم ثبت ادواری فقط رویدادهای مربوط به خرید مواد ثبت می‌گردند و در حساب‌های «خریدمواد»، «برگشت از خرید و تخفیفات مواد» و «تخفیفات نقدی خرید مواد» ثبت می‌گردند. در این روش حساب موجودی مواد وجود دارد اما گردش دائمی ندارد. همچنین رویدادهای مربوط به مصرف مواد در این سیستم ثبت نمی‌شوند.

اکنون گزارش‌های بهای تمام شده مواد مصرف شده طی دوره و بهای تمام شده موجودی مواد پایان دوره در مثال شرکت تولیدی آبادان در کتاب درسی حسابداری بهای تمام شده و مالیاتی، به هریک از روش‌های Fifo و Lifo و میانگین موزون را

در سیستم ادواری تهیه می‌کنیم:

۱ روش Fifo - سیستم ادواری

۲ روش Lifo - سیستم ادواری

۳ روش میانگین موزون - سیستم ادواری

۱ تهیه گزارش‌های شرکت تولیدی آبادان روش Fifo - سیستم ادواری

در سیستم ادواری برای قیمت‌گذاری موجودی مواد پایان دوره، ابتدا تعداد (مقدار) مواد موجود در انبار در پایان دوره را از طریق شمارش پایان دوره (انبارگردانی) به دست می‌آوریم. اکنون با توجه به روش، نرخ یا نرخ‌هایی برای موجودی در نظر می‌گیریم و در مقدار شمارش شده ضرب می‌کنیم تا نرخ کل موجودی پایان دوره به دست آید.

در روش فایفو چون فرض شده است که همواره مواد قدیمی مصرف می‌شوند پس مواد باقیمانده (موجودی پایان دوره) از جدیدترین (آخرین) خریدها خواهد بود. می‌دانیم که در مثال شرکت تولیدی آبادان، تعداد موجودی مواد پایان دوره ۴۹۰ واحد شمارش گردیده است بنابراین گزارش‌های بهای تمام شده موجودی مواد پایان دوره و بهای تمام شده مواد مصرف شده طی دوره در روش FIFO به صورت زیر خواهد بود.

خلاصه رویدادهای مثال شرکت تولیدی آبادان

روز	ماه	مقدار	بهای واحد	بهای کل
۱	۸	۸۰۰	۶۰۰	۴۸۰'۰۰۰
۴	۸	۲۰۰	۷۰۰	۱۴۰'۰۰۰
۱۰	۸	۲۰۰	۸۰۰	۱۶۰'۰۰۰
۱۱	۸	۹۰۰		
۱۲	۸	۵۰		
۱۴	۸	۴۰۰	۹۰۰	۳۶۰'۰۰۰
۱۸	۸	۴۰		
۲۴	۸	۲۰۰		

گزارش بهای تمام شده موجودی مواد پایان دوره (سیستم ادواری-روش Fifo)

موجودی از خرید ۸/۱۴	۴۰۰ واحد (به نرخ هر واحد ۹۰۰ ریال)	۳۶۰'۰۰۰ ریال
موجودی از خرید ۸/۱۰	۹۰ واحد (به نرخ هر واحد ۸۰۰ ریال)	۷۲'۰۰۰ ریال
بهای تمام شده موجودی مواد پایان دوره	۴۹۰ واحد	۴۳۲'۰۰۰ ریال

در روش فایفو بهای تمام شده مواد مصرف شده بر مبنای قیمت موجودی ابتدای دوره و خریدهای اولیه محاسبه می‌شود. با این حساب ۱'۰۶۰ واحد مواد مصرف شده به صورت زیر قیمت گذاری و گزارش می‌شود:

شرکت تولیدی آبادان

گزارش (مقداری - ریالی) مصرف مواد

طی آبان ماه سال ۱۳۹۵

در سیستم ثبت ادواری موجودی‌ها - روش Fifo

شرح	مقدار	نرخ	مبلغ
مصرفی از موجودی مواد اول دوره	۸۰۰ واحد	۶۰۰ ریال	۴۸۰'۰۰۰ ریال
مصرفی از خرید ۸/۴	۲۰۰ واحد	۷۰۰ ریال	۱۴۰'۰۰۰ ریال
مصرفی از خرید ۸/۱۰	۶۰ واحد	۸۰۰ ریال	۴۸'۰۰۰ ریال
بهای تمام شده مواد مصرف شده طی دوره	۱'۰۶۰ واحد		۶۶۸'۰۰۰ ریال

۲ تهیه گزارش‌های شرکت تولیدی آبادان روش Lifo - سیستم ادواری:

در روش لایفو چون فرض شده است که همواره مواد جدید مصرف می‌شوند بنابراین مواد باقیمانده (موجودی پایان دوره) از موجودی اول دوره و خریدهای اولیه خواهد بود.

می‌دانیم که در این مثال تعداد موجودی مواد پایان دوره ۴۹۰ واحد شمارش گردیده است، بنابراین در روش لایفو گزارش‌ها

به صورت زیر خواهد بود:

خلاصه رویداد های مثال شرکت تولیدی آبادان

روز	ماه	مقدار	بهای واحد	بهای کل
۱	۸	۸۰۰	۶۰۰	۴۸۰'۰۰۰
۴	۸	۲۰۰	۷۰۰	۱۴۰'۰۰۰
۱۰	۸	۲۰۰	۸۰۰	۱۶۰'۰۰۰
۱۱	۸	۹۰۰		
۱۲	۸	۵۰		
۱۴	۸	۴۰۰	۹۰۰	۳۶۰'۰۰۰
۱۸	۸	۴۰		
۲۴	۸	۲۰۰		

گزارش بهای تمام شده موجودی مواد پایان دوره (سیستم ادواری - روش Lifo)

موجودی از موجودی اول دوره ۴۹۰ واحد (به نرخ هر واحد ۶۰۰ ریال) ۲۹۴'۰۰۰ ریال
 بهای تمام شده موجودی مواد پایان دوره ۴۹۰ واحد ۲۹۴'۰۰۰ ریال

در روش لایفو بهای تمام شده مواد مصرف شده بر مبنای قیمت آخرین (جدیدترین) خریدها محاسبه می شود. با این حساب ۱۰۶۰ واحد مواد مصرف شده به صورت زیر قیمت گذاری و گزارش می شود:

شرکت تولیدی آبادان

گزارش (مقداری - ریالی) مصرف مواد

طی آبان ماه سال ۱۳۹۵

در سیستم ثبت ادواری موجودی ها - روش Lifo

شرح	مقدار	نرخ	مبلغ
مصرفی از خرید ۸/۱۴	۴۰۰ واحد	۹۰۰ ریال	۳۶۰'۰۰۰ ریال
مصرفی از خرید ۸/۱۰	۲۰۰ واحد	۸۰۰ ریال	۱۶۰'۰۰۰ ریال
مصرفی از خرید ۸/۴	۲۰۰ واحد	۷۰۰ ریال	۱۴۰'۰۰۰ ریال
مصرفی از موجودی مواد اول دوره	۲۶۰ واحد	۶۰۰ ریال	۱۵۶'۰۰۰ ریال
بهای تمام شده مواد مصرف شده طی دوره	۱۰۶۰ واحد		۸۱۶'۰۰۰ ریال

۳ تهیه گزارش های شرکت تولیدی آبادان روش میانگین موزون – سیستم ادواری
 همان طور که قبلاً ذکر شد، در این روش فرض بر آن است که مواد ارسال شده از انبار شامل مقادیر یکسانی از هر محموله موجود در انبار در تاریخ ارسال می باشد.
 در **سیستم ادواری** در پایان دوره میانگین موزون از تقسیم بهای تمام شده مواد آماده برای مصرف (موجودی مواد ابتدای دوره + بهای تمام شده مواد خریداری شده طی دوره) بر مقدار مواد آماده برای مصرف به دست می آید.

$$\text{میانگین موزون قیمت یک واحد مواد} = \frac{\text{بهای تمام شده مواد آماده برای مصرف}}{\text{مقدار مواد آماده برای مصرف}}$$

میانگین موزون قیمت یک واحد مواد × تعداد موجودی مواد پایان دوره = بهای تمام شده موجودی مواد پایان دوره

میانگین موزون قیمت یک واحد مواد × تعداد مواد مصرف شده طی دوره = بهای تمام شده مصرف شده طی دوره

می دانیم که در این مثال تعداد موجودی مواد پایان دوره ۴۹۰ واحد شمارش گردیده است، بنابراین در روش میانگین موزون گزارش ها به صورت زیر خواهد بود.

شرح	مقدار	بهای واحد	بهای کل
موجودی اول دوره	۸۰۰	۶۰۰	۴۸۰'۰۰۰
خرید ۸/۴	۲۰۰	۷۰۰	۱۴۰'۰۰۰
خرید ۸/۱۰	۲۰۰	۸۰۰	۱۶۰'۰۰۰
خرید ۸/۱۴	۴۰۰	۹۰۰	۳۶۰'۰۰۰
برگشت به فروشنده از خرید ۸/۴	(۵۰)	۷۰۰	(۳۵'۰۰۰)
بهای تمام شده مواد آماده برای مصرف	۱'۵۵۰		۱'۱۵۰'۰۰۰

$$\text{ریال } ۷۴۱/۹۴ = \frac{\text{بهای تمام شده مواد آماده برای مصرف } ۱,۱۵۰,۰۰۰}{\text{مقدار مواد آماده برای مصرف } ۱,۵۵۰} = \text{میانگین موزون قیمت یک واحد مواد} = ۴۹۰ \times ۷۴۱/۹۴ = ۳۶۳'۵۵۰$$

میانگین موزون قیمت یک واحد مواد \times تعداد موجودی مواد پایان دوره = بهای تمام شده موجودی مواد پایان دوره
 ریال $۳۶۳'۵۵۰ = ۴۹۰ \times ۷۴۱/۹۴$

میانگین موزون قیمت یک واحد مواد \times تعداد مواد مصرف شده طی دوره = بهای تمام شده مواد مصرف شده طی دوره
 ریال $۷۸۶,۴۵۶ = ۱'۰۶۰ \times ۷۴۱/۹۴$

ثبت هزینه های تحصیل مواد

مطابق اصل بهای تمام شده، هزینه ها باید به بهای تمام شده در حساب ها منظور شوند. براساس این اصل، بهای تمام شده مواد، علاوه بر قیمت خرید، شامل کلیه هزینه های مربوط به تهیه و تحصیل مواد تا صدور آن از انبار می گردد. برخی از این هزینه ها عبارت اند از: بیمه، حمل، بارگیری، عوارض گمرکی و سود بازرگانی، بازرسی و آزمایش.

نحوه ثبت مواد خریداری شده

■ حالت ۱:

اگر در زمان ثبت، مبلغ واقعی هزینه های مربوط به تهیه و تحصیل مواد خریداری شده مشخص باشد:

در این حالت ابتدا هزینه های تهیه و تحصیل انجام شده را به قیمت خرید مواد اضافه می نمایم تا بهای تمام شده مواد خریداری شده به دست آید، سپس ثبت صفحه بعد در سیستم دائمی انجام می گردد:

شماره سند:		شرکت		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: / /		سند حسابداری		تعداد ضمايم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		xxx	
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		xxx	
		موجودی نقد			xxx
جمع:					
شرح سند: بابت خرید مواد به صورت نقد با احتساب ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

■ **مثال:** شرکت تولیدی بهار در تاریخ ۹۵/۲/۲ اقدام به خرید مواد به مبلغ ۳'۰۰۰'۰۰۰ ریال و پرداخت هزینه های زیر بابت تحصیل آن نمود و تمام هزینه های خرید مواد و تحصیل آن به صورت نقد پرداخت گردید.

- هزینه های اداره خرید ۱۰۰'۰۰۰ ریال
- هزینه بیمه ۳۰'۰۰۰ ریال
- هزینه انبارداری و جابه جایی ۶۰'۰۰۰ ریال
- هزینه حمل مواد خریداری شده ۳۱۰'۰۰۰ ریال
- هزینه بازرسی و آزمایش ۲۰'۰۰۰ ریال

مطلوب است :

ثبت این رویداد مالی در سند حسابداری

■ **پاسخ:** بهای تمام شده مواد خریداری شده شامل بهای خرید به علاوه تمام هزینه های تهیه و تحصیل آن می گردد، بنابراین باید تمام این اقلام را با هم جمع کنیم:

$$\text{هزینه های تهیه و تحصیل مواد} + \text{بهای مواد خریداری شده} = \text{بهای تمام شده مواد خریداری شده}$$

$$= ۳'۵۲۰'۰۰۰ = (۳۰'۰۰۰ + ۳۱۰'۰۰۰ + ۶۰'۰۰۰ + ۱۰۰'۰۰۰ + ۳۰'۰۰۰) + ۳'۰۰۰'۰۰۰$$

$$= ۳'۱۶۸'۰۰۰ = ۳'۵۲۰'۰۰۰ \times ۹\%$$

شماره سند:		شرکت تولیدی بهار		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۵/۲/۲		سند حسابداری		تعداد ضمامم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		۳'۵۲۰'۰۰۰	
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		۳۱۶'۸۰۰	
		موجودی نقد			۳'۸۳۶'۸۰۰
		جمع: سه میلیون و هشتصد و سی و شش هزار و هشتصد ریال		۳'۸۳۶'۸۰۰	۳'۸۳۶'۸۰۰
شرح سند: بابت خرید مواد به صورت نقد با احتساب مالیات بر ارزش افزوده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

■ حالت ۲:

اگر در زمان ثبت، مبلغ واقعی هزینه های مربوط به تهیه و تحصیل مواد خریداری شده مشخص نباشد:

معمولاً بسیاری از هزینه های واقعی مربوط به تهیه و تحصیل مواد، تا زمان تحویل آن به انبار مشخص نمی شود. به همین دلیل، در ابتدای هر دوره مالی با توجه به تجربیات سال های گذشته و با در نظر گرفتن تغییرات احتمالی نرخ های عوامل هزینه مربوط به تهیه مواد، یک نرخ برای تمام هزینه های تهیه و تحصیل مواد برآورد می شود که اصطلاحاً به نرخ پیش بینی هزینه های تحصیل مواد موسوم است.

محاسبه این نرخ، به عوامل متعددی بستگی دارد. این نرخ ملاک محاسبه هزینه های مربوط به خرید مواد قرار می گیرد. بنابراین، در طول دوره مالی هر بار که مواد خریداری می شود، هزینه های تهیه و تحصیل مواد پس از کسر تخفیفات خرید به بهای خرید اضافه می گردد. در نتیجه با استفاده از اصل بهای تمام شده، موادی که به انبار وارد می شود شامل کلیه هزینه ها تا زمان تحویل خواهد بود.

با توجه به مطالب فوق، حسابی تحت عنوان حساب پیش بینی هزینه های تهیه و تحصیل مواد، در دفتر کل در نظر گرفته می شود تا کلیه هزینه های برآورد شده برای تهیه و تحصیل مواد با نرخ از پیش تعیین شده، به بستانکار این حساب منظور گردد. مراحل کار در این حالت به صورت صفحه بعد است:

■ مرحله ۱:

ثبت مربوط به خرید مواد با توجه به هزینه‌های برآورد شده به صورت زیر است:

شماره سند: / / تاریخ سند:		شرکت سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضامم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		xxx	
		سایر حساب‌های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		xxx	
		موجودی نقد			xxx
		پیش‌بینی هزینه‌های تهیه مواد			xxx
جمع:				xxx	xxx
شرح سند: بابت خرید مواد به صورت نقد با احتساب مالیات بر ارزش افزوده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

ارقام هر یک از حساب‌های فوق به صورت زیر محاسبه و ثبت می‌گردد:

نرخ پیش‌بینی هزینه‌های تحصیل مواد × خالص قیمت مواد خریداری شده = پیش‌بینی هزینه‌های تهیه مواد
مبلغ پیش‌بینی شده هزینه‌های تهیه مواد + خالص قیمت مواد خریداری شده = کنترل موجودی مواد
نرخ مالیات بر ارزش افزوده × خالص قیمت مواد خریداری شده = سایر حساب‌های دریافتی (مالیات بر ارزش افزوده)
مالیات بر ارزش افزوده + خالص قیمت مواد خریداری شده = موجودی نقد

همان‌طور که ملاحظه می‌فرمایید، در این مرحله مالیات بر ارزش افزوده فقط به قیمت قطعی مواد (خالص قیمت مواد خریداری شده) تعلق می‌گیرد.

■ مرحله ۲:

پس از دریافت اسناد هزینه‌های واقعی انجام شده مربوط به تهیه مواد، حساب کنترل هزینه‌های تهیه مواد در دفتر کل و حساب هریک از هزینه‌ها به‌طور جداگانه در دفتر معین هزینه، بدهکار و حساب‌هایی نظیر حساب‌های پرداختی، موجودی نقد و یا اسناد پرداختی، بستانکار می‌گردد:

شماره سند:		شرکت / تاریخ سند:		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
کد حساب		شرح		تعداد ضامتم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل هزینه‌های تهیه مواد		xxx	
		- هزینه حمل مواد	xxx		
		- هزینه بیمه مواد	xxx		
		- هزینه حقوق و عوارض گمرکی	xxx		
		سایر حساب‌های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		xxx	
		موجودی نقد			xxx
جمع:					
xxx					
شرح سند: بابت ثبت هزینه‌های واقعی انجام شده مربوط به تهیه مواد به صورت نقد با احتساب مالیات بر ارزش افزوده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

مرحله ۳: بستن حساب‌ها

در پایان دوره مالی، برای بستن حساب‌های کنترل و پیش‌بینی هزینه‌های مربوط به تهیه مواد، حساب پیش‌بینی هزینه تهیه مواد، بدهکار و حساب کنترل هزینه تهیه مواد، بستانکار می‌گردد.

چنانچه اختلافی بین مانده این دو حساب وجود داشته باشد، اختلاف به حساب تعدیل هزینه‌های تهیه مواد بدهکار یا بستانکار می‌گردد.

شماره سند:		شرکت تولیدی / تاریخ سند:		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
کد حساب		شرح		تعداد ضامتم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش‌بینی هزینه‌های تهیه مواد		xxx	
		تعدیل هزینه‌های تهیه مواد		xxx	
		کنترل هزینه‌های تهیه مواد			xxx
جمع:					
xxx					
شرح سند: بابت بستن حساب‌های کنترل و پیش‌بینی هزینه‌های تهیه مواد					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

ثبت فوق برای حالتی است که مانده حساب کنترل هزینه‌های تهیه مواد بیشتر از حساب تعدیل هزینه‌های تهیه مواد باشد که طبیعتاً حساب تعدیل هزینه‌های تعدیل مواد به میزان اختلاف دو حساب مذکور بدهکار می‌گردد. بدیهی است اگر مانده حساب کنترل هزینه‌های تهیه مواد نسبت به حساب پیش‌بینی هزینه‌های تهیه مواد کمتر باشد باید حساب تعدیل هزینه‌های تهیه مواد را بستنکار نمود.

مانده حساب تعدیل هزینه‌های تهیه مواد، نشان‌دهنده اضافه یا کسر هزینه‌های پیش‌بینی شده با هزینه‌های واقعی تهیه و تحصیل مواد خواهد بود که نهایتاً به تناسب، بین بهای تمام شده کالای فروش رفته و موجودی‌های پایان دوره تسهیم می‌گردد.

■ **مثال: شرکت تولیدی تکاب، نرخ هزینه‌های تهیه و تحصیل مواد را برای دوره جاری ۶٪ پیش‌بینی نموده است.**

ثبت‌های اسناد حسابداری مربوط به خرید مواد و بستن حساب‌ها با توجه به اطلاعات زیر، چنین است:

1 مواد خریداری شده عبارت‌اند از:

۹۵/۴/۴ - خرید مواد به مبلغ ۴'۰۰۰'۰۰۰ ریال به صورت نقد

۹۵/۱۲/۲۰ - خرید مواد به مبلغ ۸'۰۰۰'۰۰۰ ریال به صورت نسیه

2 هزینه‌های واقعی انجام شده طی دوره:

- هزینه‌های اداره خرید ۱۲۰'۰۰۰ ریال

- هزینه بیمه ۱۳۰'۰۰۰ ریال

- هزینه انبارداری و جابه‌جایی ۸۰'۰۰۰ ریال

- هزینه حمل مواد خریداری شده ۲۲۰'۰۰۰ ریال

- هزینه بازرسی و آزمایش ۴۰'۰۰۰ ریال

محاسبه و ثبت رویدادها و بستن حساب‌ها

مرحله ۱:

محاسبه و ثبت خرید اول:

$240'000 = 4'000'000 \times 6\%$ = نرخ پیش‌بینی هزینه‌های تحصیل مواد \times خالص قیمت مواد خریداری شده = پیش‌بینی هزینه‌های تهیه مواد
$240'000 + 4'000'000 = 4'240'000$ = مبلغ پیش‌بینی شده هزینه‌های تهیه مواد + خالص قیمت مواد خریداری شده = کنترل موجودی مواد
$4'000'000 \times 9\%$ = نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times خالص قیمت مواد خریداری شده = سایر حساب‌های دریافتی (مالیات بر ارزش افزوده)
$4'000'000 + 360'000 = 4'360'000$ = مالیات بر ارزش افزوده + خالص قیمت مواد خریداری شده = موجودی نقد

شماره سند:		شرکت تولیدی تکاب		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۵ / ۴ / ۴		سند حسابداری		تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		۴'۲۴۰'۰۰۰	
		سایر حساب‌های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		۳۶۰'۰۰۰	
		موجودی نقد			۴'۳۶۰'۰۰۰
		پیش‌بینی هزینه‌های مواد			۲۴۰'۰۰۰
		جمع: چهار میلیون و ششصد هزار ریال		۴'۶۰۰'۰۰۰	۴'۶۰۰'۰۰۰
شرح سند: بابت خرید مواد به صورت نقد با احتساب ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

محاسبه و ثبت خرید دوم:

$۴۸۰'۰۰۰ = ۸'۰۰۰'۰۰۰ \times ۶\%$ نرخ پیش‌بینی هزینه‌های تحصیل مواد \times خالص قیمت مواد خریداری شده = پیش‌بینی هزینه‌های تهیه مواد
$۸'۴۸۰'۰۰۰ = ۸'۰۰۰'۰۰۰ + ۴۸۰'۰۰۰$ مبلغ پیش‌بینی شده هزینه‌های تهیه مواد + خالص قیمت مواد خریداری شده = کنترل موجودی مواد
$۸'۷۲۰'۰۰۰ = ۸'۰۰۰'۰۰۰ \times ۹\%$ نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times خالص قیمت مواد خریداری شده = سایر حساب‌های دریافتی (مالیات بر ارزش افزوده)
$۸'۷۲۰'۰۰۰ = ۸'۰۰۰'۰۰۰ + ۷۲۰'۰۰۰$ مالیات بر ارزش افزوده + خالص قیمت مواد خریداری شده = حساب‌های پرداختی

شماره سند:		شرکت تولیدی تکاب		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۵/۱۲/۲۰		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		۸'۴۸۰'۰۰۰	
		سایر حساب‌های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		۷۲۰'۰۰۰	
		حساب‌های پرداختی			۸'۷۲۰'۰۰۰
		پیش‌بینی هزینه‌های تهیه مواد			۴۸۰'۰۰۰
		جمع: نه میلیون و دویست هزار ریال		۹'۲۰۰'۰۰۰	۹'۲۰۰'۰۰۰
شرح سند: بابت خرید مواد به صورت نسیه با احتساب ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

مرحله ۲:

ثبت هزینه‌های واقعی تهیه مواد:

$۱۲۰'۰۰۰ + ۸۰'۰۰۰ + ۱۴۰'۰۰۰ + ۴۰'۰۰۰ + ۲۲۰'۰۰۰ = ۶۰۰'۰۰۰$
$۵۴'۰۰۰ = ۹\% \times ۶۰۰'۰۰۰ = \text{نرخ مالیات بر ارزش افزوده} \times \text{جمع هزینه‌های واقعی} = \text{سایر حساب‌های دریافتنی (مالیات بر ارزش افزوده)}$

شماره سند:		شرکت تولیدی تکاب		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۵/۱۲/۲۰		سند حسابداری		تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل هزینه‌های تهیه مواد		۶۰۰'۰۰۰	
		هزینه‌های اداره خرید	۱۲۰'۰۰۰		
		هزینه بیمه	۱۴۰'۰۰۰		
		هزینه انبارداری و جابه‌جایی	۸۰'۰۰۰		
		هزینه حمل مواد خریداری شده	۲۲۰'۰۰۰		
		هزینه بازرسی و آزمایش	۴۰'۰۰۰		
		سایر حساب‌های دریافتنی - مالیات بر ارزش افزوده		۵۴'۰۰۰	
۶۵۴'۰۰۰		موجودی نقد			۶۵۴'۰۰۰
جمع: ششصد و پنجاه و چهار هزار ریال					
شرح سند: بابت ثبت هزینه‌های واقعی انجام شده مربوط به تهیه مواد به صورت نقد با احتساب ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

مرحله ۳:

ثبت بستن حساب‌ها:

$۷۲۰'۰۰۰ = ۴۸۰'۰۰۰ + ۲۴۰'۰۰۰ = \text{جمع پیش بینی هزینه‌های تهیه مواد}$
$۱۲۰'۰۰۰ = ۷۲۰'۰۰۰ - ۶۰۰'۰۰۰ = \text{کنترل هزینه‌های تهیه مواد} - \text{جمع پیش بینی هزینه‌های تهیه مواد}$
تعدیل هزینه‌های تهیه مواد

شماره سند:		شرکت تولیدی تکاب		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۵ / ۱۲ / ۲۹		سند حسابداری		تعداد ضامنه:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش بینی هزینه های تهیه مواد		۷۲۰'۰۰۰	
		کنترل هزینه های تهیه مواد			۶۰۰'۰۰۰
		تعدیل هزینه های تهیه مواد			۱۲۰'۰۰۰
جمع: هفتصد و بیست هزار ریال				۷۲۰'۰۰۰	۷۲۰'۰۰۰
شرح سند: بابت بستن حساب های کنترل و پیش بینی هزینه های تهیه مواد					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

بهای حمل و جابه جایی

مبالغی که بابت حمل و جابه جایی منظور می شود، ممکن است به یکی از موارد ذیل مربوط باشد:

۱ مبالغ مربوط به حمل و جابه جایی مواد خریداری شده، که این نوع حمل را «حمل به داخل» می نامند و بهای حمل مذکور به بهای خرید مواد اضافه می شود، یعنی بهای حمل به داخل مواد، جزو بهای مواد خریداری شده به حساب می آید.

۲ مبالغ مربوط به حمل و جابه جایی مواد، کالای در جریان ساخت و کالای تکمیل شده در داخل شرکت، که این نوع حمل را «حمل در داخل» می نامند و بهای مذکور به عنوان یکی از عوامل غیرمستقیم تولید (سربار ساخت) در نظر گرفته می شود.

بهای حمل در داخل شامل بهای حمل کالای در جریان ساخت به بیرون و به داخل شرکت نیز می شود.

۳ مبالغ مربوط به حمل و جابه جایی کالای تکمیل شده به بیرون شرکت، که این نوع حمل را «حمل به خارج» می نامند و به عنوان هزینه جاری و تحت سرفصل هزینه های توزیع و فروش طبقه بندی می شود. هزینه حمل به خارج برای گزارشگری مالی قابل تخصیص به موجودی ها نیست و باید در همان دوره ای که تحقق می یابد به سود و زیان منظور شود.

ارزشیابی شایستگی صدور سند حسابداری خرید مواد

شرح کار:

- ۱ تفکیک و طبقه‌بندی فاکتور خرید مواد براساس (مستقیم و غیرمستقیم بودن مواد)
- ۲ کنترل فاکتور خرید و رعایت آیین‌نامه معاملات (درخواست خرید، استعلام بها، پیش فاکتور، فاکتور خرید، رسید انبار و ...)
- ۳ ثبت سند خرید مواد (به تفکیک حساب معین خرید)
- ۴ کنترل کارتدکس مواد و ریالی کردن کارتدکس
- ۵ تکمیل کارتدکس مواد و تطبیق آن با حساب معین خرید (سمت بدهکار)
- ۶ تکمیل برگ سفارش خرید مواد (حدتجدید سفارش، حداقل موجودی، باصرفه‌ترین مقدار سفارش، دفعات سفارش مقرون به‌صرفه، دوره گردش موجودی و حداکثر موجودی مواد)

استاندارد عملکرد: ثبت سند خرید مواد براساس استانداردهای حسابداری و مطابق آیین‌نامه معاملات

شاخص‌ها:

- ۱ کنترل مستندات خرید مواد
- ۲ ثبت سند خرید مواد
- ۳ ثبت مقداری و ریالی خرید مواد در کارتدکس
- ۴ کنترل کارتدکس ریالی خرید مواد با معین حساب خرید مواد (سمت بدهکار)
- ۵ تعیین حدتجدید سفارش

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: میزوصلندی - اتاق کار - رایانه - چاپگر - ملزومات اداری - ماشین حساب - نرم‌افزار - کارتدکس انبار و مواد - آیین‌نامه معاملات - آیین‌نامه‌های داخلی مصرف مواد - استانداردهای حسابداری - قانون مالیات برارزش افزوده - حداقل ۵ مورد خرید مواد در مدت زمان ۴۰ دقیقه (آزمون‌ها براساس سیستم دستی و رایانه‌ای توأمان صورت بگیرد).

ابزار و تجهیزات: میزوصلندی - رایانه - چاپگر - ملزومات اداری - ماشین حساب - نرم‌افزار حسابداری و انبار - کارتدکس انبار و مواد - آیین‌نامه معاملات - استانداردهای حسابداری - لوازم‌التحریر - قانون مالیات برارزش افزوده

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات خرید مواد	۱	
۲	ثبت سند خرید مواد	۲	
۳	ثبت مقداری و ریالی خرید مواد در کارتدکس	۲	
۴	کنترل کارتدکس ریالی خرید با معین حساب خرید (سمت بدهکار)	۱	
۵	تعیین حدتجدید سفارش	۱	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش		۲	
میانگین نمرات			*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ است.

ارزشیابی شایستگی صدور سند مصرف مواد

شرح کار:

- ۱ کنترل برگ درخواست مواد
- ۲ تفکیک مراکز هزینه براساس حواله مصرف مواد
- ۳ محاسبه و قیمت گذاری حواله انبار مواد براساس یکی از روش های قیمت گذاری موجودی ها
- ۴ ثبت سند مصرف مواد (به حساب کاردر جریان ساخت و مراکز هزینه)
- ۵ ثبت کاردکس مواد
- ۶ تطبیق کاردکس ریالی انبار با حساب معین (بستانکار) انبار مواد
- ۷ تعیین موجودی مواد در پایان دوره و تهیه لیست موجودی ها
- ۸ محاسبه و قیمت گذاری مواد برگشتی از خط تولید

استاندارد عملکرد: ثبت مصرف مواد طبق اسناد و مدارک مثبت و دستورالعمل های داخلی

شاخص ها:

- ۱ کنترل مستندات حواله انبار
- ۲ ریالی کردن حواله انبار
- ۳ ثبت سند مصرف مواد
- ۴ ثبت کاردکس مواد
- ۵ کنترل کاردکس ریالی با حساب معین مواد (سمت بستانکار)

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: میزوصندلی - اتاق کار - رایانه - چاپگر- ملزومات اداری - ماشین حساب - نرم افزار - کاردکس انبار و مواد - آیین نامه معاملات - آیین نامه های داخلی مصرف مواد- استانداردهای حسابداری - قانون مالیات برارزش افزوده - حداقل ۵ مورد مصرف مواد در مدت زمان ۳۰ دقیقه (آزمون ها براساس سیستم دستی و رایانه ای توأمان صورت بگیرد).

ابزار و تجهیزات: میزوصندلی - رایانه - چاپگر- ملزومات اداری - ماشین حساب - نرم افزار حسابداری و انبار- کاردکس انبار و مواد - آیین نامه معاملات - استانداردهای حسابداری - لوازم التحریر- قانون مالیات برارزش افزوده

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات حواله انبار	۱	
۲	ریالی کردن حواله انبار	۱	
۳	ثبت سند مصرف مواد	۲	
۴	ثبت کاردکس مواد	۲	
۵	کنترل کاردکس ریالی با حساب معین مواد (سمت بستانکار)	۱	
	شایستگی های غیر فنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش	۲	
	میانگین نمرات		*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ است.

فصل ۲

حقوق و دستمزد

کار به عنوان فعالیت جسمی یا فکری که صرف ساخت محصولات یا ارائه خدمات می‌شود، تعریف شده است. هزینه کار یا دستمزد عبارت از هزینه‌ای است که در قبال استفاده از کار نیروی انسانی پرداخت یا تعهد می‌شود. وجوهی که به کارکنان و کارگران شاغل در فعالیت‌ها و کوشش‌های مرتبط با ساخت پرداخت می‌شود، معرف هزینه دستمزد ساخت است که بخشی از هزینه‌های تولید را تشکیل می‌دهد.

ثبت اوقات کار

ساعت کار مدت زمانی است که کارگر نیرو یا وقت خود را به منظور انجام کار در اختیار کارفرما قرار می‌دهد. به غیر از مواردی که در قانون مستثنی شده است، **ساعات کار کارگران در شبانه‌روز نباید از ۸ ساعت تجاوز نماید.**

به موجب تبصره یک ماده ۵۱ قانون کار؛ کارفرما با توافق کارگران، نماینده یا نمایندگان قانونی آنان، می‌تواند ساعت کار را در بعضی از روزهای هفته کمتر از میزان مقرر و در دیگر روزها اضافه بر این میزان تعیین کند، به شرط آنکه مجموع ساعات کار هر هفته از **۴۴ ساعت تجاوز نکند.**

اغلب شرکت‌های بزرگ تولیدی برای ثبت اوقات کار کارکنان خود بخش جداگانه‌ای در داخل دایره کارکنان در نظر می‌گیرند که وظیفه آن گردآوری ساعت کار انجام شده توسط کارکنان کارخانه است. مدارک اولیه‌ای که به عنوان منبع تعیین اوقات کار مورد استفاده قرار می‌گیرد، کارت حضور و غیاب و کارت اوقات کار کارکنان است.

کارت حضور و غیاب

کارت حضور و غیاب کارکنان در طول هر روزکاری و به دفعات مثلاً، به محض ورود، هنگام مرخصی ساعتی، هنگام ترک کار و غیره توسط هریک از کارکنان به منظور ثبت اطلاعات مربوط به دستگاه ثبت حضور و غیاب وارد می‌شود. این کارت اطلاعات مرتبط با حضور هریک از کارکنان در طول روزهای کاری را برای یک دوره معین مثلاً، یک هفته یا یک ماه نشان می‌دهد و یکی از منابع قابل اتکا و قابل اعتماد برای محاسبه و ثبت هزینه‌های حقوق و دستمزد است.

کارت اوقات کار

کارت اوقات کار کارکنان به شکل روزانه و برای هر سفارشی که هر یک از کارکنان

یا کارگران روی آن کار می‌کنند یا برحسب هریک از خطوط تولید، تهیه و تکمیل می‌شود. در این کارت تعداد ساعات کار انجام شده روی هر سفارش و یا در هریک از خطوط تولید، شرحی از کار انجام شده و نرخ دستمزد کارکنان مربوط درج می‌شود. جمع هزینه دستمزد و ساعات کار انجام شده برای سفارش‌های مختلف و یا در خطوط مختلف تولید برای یک دوره معین باید برابر با جمع هزینه دستمزد و ساعات کار انجام شده برای آن دوره باشد.

در سیستم‌های پرداخت حقوق و دستمزد بر مبنای زمان، پرداخت نرخ دستمزد بالاتر برای هر ساعت کار مازاد بر ساعات کار عادی روزانه یا هفتگی، امری کاملاً عادی و متعارف است. مبلغ مازاد بر نرخ عادی دستمزد را که در ازای ساعات کارکرد اضافی پرداخت می‌شود، اصطلاحاً «**فوق العاده اضافه کاری**» می‌نامند.

فوق العاده اضافه کاری

پرداخت دستمزد ساعات اضافی مازاد بر ساعات عادی کارکرد روزانه یا هفتگی به نرخی بالاتر از نرخ دستمزد عادی، امری متعارف است که در همه جا صورت می‌گیرد. طبق ماده ۵۹ قانون کار در ایران، فوق العاده اضافه کاری برابر با ۴۰٪ نرخ دستمزد عادی است، یعنی هزینه دستمزد ساعات اضافه کاری (مازاد بر ساعات عادی کار روزانه) معادل ۱/۴ برابر هزینه دستمزد ساعات عادی کار است. به مبلغ دستمزد مازاد بر دستمزد عادی، اصطلاحاً فوق العاده اضافه کاری می‌گویند. فوق العاده اضافه کاری عموماً بر مبنای درصدی از نرخ عادی دستمزد تعیین می‌شود. طبق ماده ۵۹ قانون کار، در شرایط عادی ارجاع کار اضافی به کارگر با شرایط ذیل مجاز است:

الف) موافقت کارگر.

ب) پرداخت ۴۰٪ اضافه بر مزد هر ساعات کار عادی.

■ تبصره:

ساعات کار اضافی ارجاعی به کارگران نباید از ۴ ساعت در روز تجاوز نماید، مگر در موارد استثنائی با توافق طرفین

نکته

طبق ماده ۶۲ قانون کار، روز جمعه، روز تعطیل هفتگی کارگران با استفاده از مزد می‌باشد. کارگرانی که به هر عنوان روزهای جمعه کار می‌کنند، در مقابل عدم استفاده از تعطیلی روز جمعه ۴۰٪ اضافه بر مزد دریافت خواهند کرد.

فوق العاده نوبت کاری (حق شیفت)

پرداخت مبلغی مازاد بر نرخ ساعات عادی دستمزد به عنوان فوق العاده نوبت کاری برای کارکنانی که نوبت کارند، رویه‌ای معمول و پذیرفته شده است و حتی این موضوع در قوانین اغلب کشورها نیز پیش‌بینی شده است. طبق ماده ۵۵ قانون کار، کار نوبتی عبارت است از کاری که در طول ماه گردش دارد، به نحوی که نوبت‌های آنها در صبح یا عصر یا شب واقع می‌شود و کارگری که در طول ماه به‌طور نوبتی کار می‌کند علاوه بر مزد، فوق العاده نوبت کاری نیز دریافت خواهد کرد. در کار نوبتی ممکن است ساعات کار از ۸ ساعت در شبانه‌روز و ۴۴ ساعت در هفته تجاوز نماید، لکن جمع ساعات کار در چهار هفته متوالی نباید از ۱۷۶ ساعت تجاوز نماید.

نکته

به موجب ماده ۵۳ قانون کار؛ کار روز کارهایی است که زمان انجام آن از ساعت ۶ بامداد (صبح) تا ۲۲ می‌باشد و کار شب کارهایی است که زمان انجام آن بین ۲۲ تا ۶ بامداد قرار دارد. کار مختلط نیز کارهایی است که بخشی از ساعات انجام آن در روز و قسمتی از آن در شب واقع شود. در کارهای مختلط، برای هر ساعت کار در شب، تنها به کارگران غیر نوبتی ۳۵٪ اضافه بر مزد ساعت کار عادی به عنوان فوق العاده شب کاری تعلق می‌گیرد.

محاسبه حقوق و دستمزد

برای محاسبه حقوق و دستمزد، باید اطلاعات و عوامل لیست حقوق و دستمزد را شناخت و علاوه بر آن قوانین و مقررات مربوطه (قانون کار، قوانین مربوط به بیمه‌های اجتماعی و قوانین مالیاتی و...) اطلاع کافی داشت. برخی از اطلاعات مربوط به حقوق و دستمزد شامل، مدت کارکرد، حقوق پایه، اضافه کاری، حق نوبت کاری، مرخصی استحقاقی، پاداش، کارآموزی، اوقات تلف شده، طرح‌های تشویقی، حق بیمه‌های اجتماعی، بیمه سهم کارفرما، بیمه حوادث ناشی از کار و هزینه‌های رفاهی کارگران می‌باشند که در مورد برخی از آنها توضیحاتی ارائه گردید.

حق السعی: طبق ماده ۳۴ قانون کار، کلیه دریافت‌های قانونی که کارگر به اعتبار قرارداد کار اعم از مزد یا حقوق، کمک عایله‌مندی، هزینه‌های مسکن، خواربار، ایاب و ذهاب، مزایای غیرنقدی، پاداش افزایش تولید، سود سالانه و نظایر آنها دریافت می‌نماید را حق السعی می‌نامند.

مزد: همچنین طبق ماده ۳۵ قانون کار، مزد عبارت است از وجوه نقدی یا غیرنقدی و یا مجموع آنها که در مقابل انجام کار به کارگر پرداخت می‌شود. چنانچه مزد با ساعات انجام کار مرتبط باشد، مزد ساعتی و در صورتی که براساس میزان انجام کار و یا محصول تولید شده باشد، کارمزد و چنانچه براساس محصول تولید شده و یا میزان انجام کار در زمان معین باشد، کارمزد ساعتی، نامیده می‌شود.

نکته

- ۱ طبق ماده ۳۶ قانون کار، مزد ثابت عبارت است از مجموع مزد شغل و مزایای ثابت پرداختی به تبع شغل.
- ۲ در کارگاه‌هایی که دارای طرح طبقه‌بندی و ارزیابی مشاغل نیستند منظور از مزایای ثابت پرداختی به تبع شغل، مزایایی است که برحسب ماهیت شغل یا محیط کار و برای ترمیم مزد در ساعات عادی کار پرداخت می‌گردد. از قبیل مزایای سختی کار، مزایای سرپرستی، فوق‌العاده شغل و
- ۳ در کارگاه‌هایی که طرح طبقه‌بندی مشاغل به مرحله اجرا درآمده است مزد گروه و پایه، مزد مبنا را تشکیل می‌دهد.
- ۴ مزایای رفاهی و انگیزه‌ای از قبیل کمک هزینه مسکن، خواربار و کمک عایله‌مندی، پاداش افزایش تولید و سود سالانه جزو مزد ثابت و مزد مبنا محسوب نمی‌شود.

کسور حقوق و دستمزد

دایره حسابداری موظف است در زمان تنظیم لیست حقوق و دستمزد، با توجه به مصوبات قانونی یا براساس توافق به‌عمل آمده با پرسنل، مبالغی را تحت‌عنوان کسور حقوق و دستمزد، از حقوق و مزایای آنان کسر و به سازمان‌های ذی‌نفع پرداخت نماید. این کسور شامل کسور قانونی و کسور توافقی می‌باشد.

کسور قانونی

حق بیمه‌های اجتماعی: طبق قوانین جاری سازمان تأمین اجتماعی، هر نفر حقوق بگیر باید به میزان ۷٪ از حقوق خود را بابت استفاده از مزایای تأمین اجتماعی و بازنشستگی به‌عنوان «حق بیمه» پرداخت نماید. کارفرما موظف است در پایان هر ماه این مبلغ را به همراه ۲۳٪ حق بیمه سهم خود (۲۰٪ بیمه اجتماعی سهم کارفرما و ۳٪ بیمه بیکاری سهم کارفرما) طبق لیست حقوق تنظیم شده برای کارگران، به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نماید.

نکته

کلیه ارقام حقوق و مزایا به غیر از حق اولاد و حق مأموریت شامل کسر حق بیمه می‌باشند.

مالیات بردرآمد حقوق: طبق قوانین سازمان امور مالیاتی کشور، کارفرما موظف است در زمان تهیه لیست حقوق و دستمزد، مالیات مربوط به حقوق و مزایای کارکنان را طبق جدول مالیاتی و پس از کسر معافیت‌های قانونی محاسبه نموده و از حقوق کارکنان کسر و در مهلت مقرر قانونی به حساب سازمان مربوطه واریز نماید.

نکته

به طور مثال در سال ۱۳۹۷ سقف معافیت سالیانه مالیاتی برای کارگران و کارمندان ۲۴۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال است، بنابراین هر فردی که حقوق و مزایایی بیش از این مبلغ داشته باشد، تا میزان ۵ برابر مبلغ معافیت سالیانه مالیاتی حقوق به نرخ ۱۰٪ و مازاد بر آن به نرخ ۲۰٪، مالیات محاسبه خواهد شد.

صندوق اجرا (اجرائیات): اجرائیات به مبالغی گفته می‌شود که براساس حکم دادگاه یا مراجع قانونی باید توسط کارفرما از حقوق کارگر کسر و به حساب صندوق اجرا واریز گردد.

نکته

- ۱ مهلت ارسال مدارک مربوط به بیمه حقوق و دستمزد هر ماه به سازمان تأمین اجتماعی حداکثر تا پایان آخرین روز ماه بعد است.
- ۲ مهلت ارسال مدارک مربوط به مالیات حقوق و دستمزد هر ماه به سازمان امور مالیاتی حداکثر یک ماه از زمان ثبت هزینه حقوق و دستمزد در دفاتر شرکت است.
- ۳ در مهلت‌های تعیین شده از طرف سازمان تأمین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی هرگونه کسور انجام شده از حقوق و دستمزد کارگران باید به حساب سازمان‌های مربوطه واریز و تسویه حساب صورت بگیرد.
- ۴ در صورت تأخیر در پرداخت کسورات مربوط به بیمه و مالیات، جریمه دیرکرد برعهده کارفرما خواهد بود.

فعالیت

چند نمونه از مواردی که می‌تواند به صورت کسور قانونی تحت عنوان اجرائیات با صدور حکم دادگاه از حقوق کارگر مبلغی کسر شود، را نام ببرید.

کسور توافقی

مواردی که با توافق کارگر و یا براساس قرارداد بین کارگر و کارفرما، در زمان تنظیم لیست حقوق و دستمزد از حقوق کارکنان کسر شود را کسور توافقی نامند.

فعالیت

حداقل پنج مورد از اقلام مربوط به کسور توافقی را نام ببرید.

تفکیک دستمزد مستقیم و غیر مستقیم

برخی بین واژه‌های حقوق و دستمزد تفاوت قایل می‌شوند و هزینه دستمزد را مبلغی می‌دانند که بر مبنای ساعت، روزانه، هفتگی، ماهانه یا بر مبنای تولید به کارکنان تولیدی پرداخت می‌شود. اما به اعتقاد این گروه، هزینه حقوق، پرداخت ثابتی است که به‌طور منظم و در فواصل زمانی معین و در ازای خدمات مدیریت و یا کارهای دفتری به کارکنان پرداخت می‌گردد. در حالی که در عمل، واژه‌های حقوق و دستمزد اغلب به‌شکل مترادف به کار برده می‌شود.

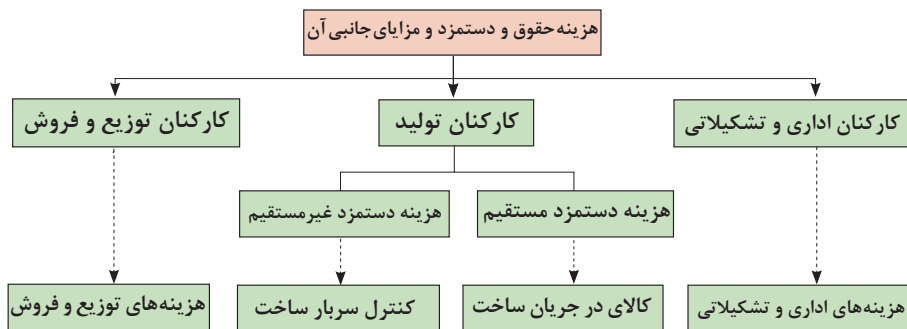
در سال‌های اخیر جمع هزینه حقوق و دستمزد رشد سریعی داشته است. این رشد و افزایش، به‌ویژه در محدوده هزینه‌های جانبی و مرتبط با دستمزد، نظیر هزینه‌های بازنشستگی، بیمه‌های اجتماعی، بیمه عمر، فوق‌العاده اضافه‌کاری و نوبت‌کاری و مزایای پایان خدمت کارکنان، بیشتر به چشم می‌خورد، به‌نحوی که این‌گونه هزینه‌های جانبی و مکمل در پاره‌ای موارد، درصد عمده‌ای از هزینه دستمزد را تشکیل می‌دهد.

حقوق و دستمزد و مزایای جانبی آن، مربوط به پرسنلی است که در قسمت‌هایی نظیر کارگاه تولیدی یا کارخانه، اداری و تشکیلاتی و توزیع و فروش، به کار اشتغال دارند. بنابراین به‌منظور کنترل بیشتر باید سهم هر قسمت یا حوزه عملکرد از طریق تسهیم هزینه حقوق و دستمزد و مزایای جانبی آن بر مراکز هزینه مشخص گردد. مدیران و حسابداران برای کمک به برنامه‌ریزی و کنترل و همچنین کمک در جهت تهیه صورت‌های مالی مطلوب، هزینه‌ها را برحسب حوزه‌های کارکرد سازمان که هزینه‌ها به آن حوزه مربوط می‌شود، طبقه‌بندی می‌کنند. نمونه‌هایی از حوزه‌های کارکرد شرکت‌ها عبارت‌اند از ساخت (تولید)، عمومی و اداری و توزیع و فروش.

هزینه‌های حقوق و دستمزد را می‌توان به هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم تفکیک کرد. این طبقه‌بندی معمولاً مبتنی بر رابطه کارکنان با محصولات تولیدی است. هزینه دستمزد مستقیم کارخانه، دستمزد کارکنانی است که به شکل دستی یا با استفاده از ماشین، مستقیماً روی محصولات یا سفارش‌ها کار می‌کنند. کار مستقیم به تمام کارهایی گفته می‌شود که مستقیماً با تولید و تکمیل محصولات، سفارش‌ها و خدمات در ارتباط است، می‌توان آن را به سهولت با یک واحد محصول، یک سفارش یا خدمت ردیابی کرد و معرف بخش عمده‌ای از هزینه‌های ساخت آن محصول، سفارش یا خدمت است. نمونه بارز کار مستقیم، کار کارکنانی است که در بخش مونتاژ در یک کارخانه خودروسازی کار می‌کنند و مستقیماً در تکمیل خودرو نقش دارند. بنابراین هرگونه حقوق و دستمزد متعلق به کار مستقیم به‌عنوان هزینه‌های دستمزد مستقیم در حساب کنترل کالای در جریان ساخت ثبت و انباشت می‌شود.

دستمزد غیرمستقیم کارکنان کارخانه نیز دستمزد تولید است اما قابل ردیابی با یک واحد محصول مشخص یا یک سفارش معین نیست و کوشش در جهت ارتباط دادن آن با یک واحد محصول یا یک سفارش توجیه اقتصادی ندارد. کارکنانی که کار آنان به‌طور غیرمستقیم به تولید مربوط می‌شود شامل طراحان تولید، سرپرستان تولید، بازرسان کارخانه، کارکنان حسابداری صنعتی، مهندسين خطوط تولید و کلیه کارکنان بخش‌های خدماتی کارخانه می‌باشند. بنابراین حقوق و دستمزد متعلق به کارکنان غیرمستقیم تولید، جزو هزینه‌های سربار ساخت محسوب می‌شود، و هرگونه هزینه‌های حقوق و دستمزد و مزایای جانبی آن مرتبط با دستمزد کارکنان اداری و فروش به‌عنوان هزینه دوره تلقی می‌شود.

نمایه زیر تقسیم‌بندی هزینه‌های حقوق و دستمزد را نشان می‌دهد:

تنظیم لیست حقوق دستمزد

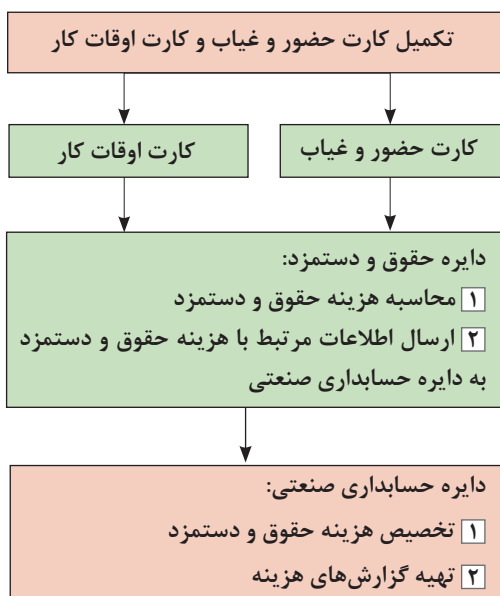
دایره حسابداری معمولاً در پایان هر هفته یا هر پانزده روز و یا در پایان هر ماه، به تهیه لیست حقوق و دستمزد کارکنان برای همان مدت اقدام می‌نماید. لیست حقوق و دستمزد از قسمت‌های مختلفی تشکیل شده است که هر قسمت براساس قانون کار و با توجه به اطلاعات گردآوری شده از دایره کارگزینی، دایره حضور غیاب، دایره ثبت اوقات کار و کارت‌های مربوط، همچنین قراردادهایی که کارفرما با کارگران منعقد نموده، تکمیل می‌گردد. به طول مثال حقوق و دستمزد ناخالص هریک از کارکنان از طریق ضرب کردن ساعات منعکس در کارت اوقات کار و کارت حضور و غیاب آنان در نرخ دستمزد یک ساعت هریک از آنان و افزودن پاداش، فوق‌العاده اضافه‌کاری و سایر مزایای متعلقه به هریک از آنان محاسبه می‌شود. توجه داشته باشید که لیست حقوق و دستمزد دارای قسمت‌هایی به منظور درج دستمزد کار عادی، اضافه‌کاری، نوبت‌کاری، شب‌کاری، دستمزد ایام مرخصی و تعطیلات رسمی، فوق‌العاده‌ها (حق اولاد، حق مسکن، خواربار، کمک‌های غیرنقدی و حق ایاب و ذهاب)، جمع حقوق و مزایا، کسور مربوط به دستمزد و دستمزد قابل پرداخت به کارکنان و نیز حق بیمه‌های اجتماعی و سهمی کارفرما و ... می‌باشد. دایره حسابداری، موظف است در زمان تهیه لیست حقوق و دستمزد با توجه به مصوبات قانونی یا براساس توافق به‌عمل آمده با کارگر، مبالغی را تحت‌عنوان کسور دستمزد شامل کسورات قانونی و کسورات توافقی از حقوق و دستمزد کارکنان کسر و به سازمان‌های ذی‌نفع پرداخت نماید. بنابراین، برای انعکاس هزینه حقوق و دستمزد و بدهی‌های ناشی از آن ثبت حسابداری لازم انجام می‌گیرد. لازم به توضیح است که مبلغ ناخالص حقوق و دستمزد هزینه شرکت است، و مبلغ دستمزد خالص قابل پرداخت به کارکنان به عنوان یک بدهی شناسایی و ثبت می‌شود.

تخصیص هزینه حقوق و دستمزد

دایره حسابداری صنعتی با استفاده از کارت حضور و غیاب و کارت اوقات کار کارکنان به‌عنوان مبنا، جمع هزینه دستمزد (شامل سهم کارفرما بابت بیمه‌های اجتماعی کارکنان و نظایر آن) را به تک‌تک سفارش‌ها، خطوط تولید و یا محصولات تخصیص می‌دهد. در برخی از شرکت‌ها، این تخصیص توسط دایره حقوق و دستمزد انجام می‌گیرد و نتیجه کار به دایره حسابداری صنعتی به‌منظور انجام ثبت‌های حسابداری مربوط به هزینه حقوق و دستمزد، ارسال می‌شود.

درنهایت، هزینه حقوق و دستمزد و سایر هزینه‌های مرتبط با آن معمولاً در پایان هر هفته، هر ۱۵ روز یا هر ماه به سفارش‌های مختلف، خطوط تولید گوناگون یا محصولات و خدمات مختلف تخصیص می‌یابد. در نمایه زیر چرخه فعالیت‌های مرتبط با حسابداری هزینه حقوق و دستمزد نشان داده شده است.

دایره ثبت اوقات کار

ثبتهای مربوط به انعکاس هزینه حقوق و دستمزد به شرح زیر است:

۱ ثبت تنظیم لیست حقوق و دستمزد (وقوع هزینه حقوق و دستمزد):	
کنترل حقوق و دستمزد	xxx
(به میزان ناخالص حقوق و دستمزد و هزینه‌های جانبی آن)	
سایر حساب‌های پرداختی - مالیات پرداختی	xxx
(به میزان مالیات حقوق و دستمزد)	
سایر حساب‌های پرداختی - بیمه پرداختی	xxx
(به میزان بیمه سهم کارگر و کارفرما)	
سایر حساب‌های پرداختی - حقوق و دستمزد پرداختی	xxx
(به میزان مبلغ خالص حقوق و دستمزد)	
۲ ثبت مربوط به تخصیص هزینه حقوق و دستمزد:	
کنترل کالای در جریان ساخت	xxx
(به میزان دستمزد مستقیم)	
کنترل سربار ساخت	xxx
(به میزان دستمزد غیرمستقیم و بیمه کارفرمای حقوق و دستمزد کارکنان تولید و ...)	
هزینه‌های توزیع و فروش	xxx
(به میزان حقوق و دستمزد کارکنان واحد فروش و بیمه کارفرما مربوط و ...)	
هزینه‌های اداری و تشکیلاتی	xxx
(به میزان حقوق و دستمزد کارکنان واحد اداری و بیمه کارفرمای مربوط و ...)	
کنترل حقوق و دستمزد	xxx
(به میزان ناخالص حقوق و دستمزد هزینه‌های جانبی آن)	
۳ ثبت مربوط به پرداخت خالص حقوق و دستمزد به کارکنان:	
سایر حساب‌های پرداختی - حقوق و دستمزد	xxx
پرداختی	
موجودی نقد و بانک	xxx
۴ ثبت مربوط به پرداخت کسور قانونی در مهلت مقرر قانونی:	
سایر حساب‌های پرداختی - مالیات پرداختی	xxx
سایر حساب‌های پرداختی - بیمه پرداختی	xxx
موجودی نقد و بانک	xxx
۵ ثبت مربوط به پرداخت کسور توافقی (در صورت وجود):	
سایر حساب‌های پرداختی - شرکت تعاونی	xxx
سایر حساب‌های دریافتی - وام مسکن کارکنان	xxx
سایر حساب‌های دریافتی - مساعده	xxx
موجودی نقد و بانک	xxx

مسائل خاص مرتبط با حسابداری هزینه حقوق و دستمزد

حسابداری هزینه حقوق و دستمزد اساساً با مسائل و مشکلات خاصی از قبیل هزینه‌های جانبی حقوق و دستمزد یا مزایا و هزینه‌های مرتبط با دستمزد درگیر است. از جمله این مسائل سهم بیمه کارفرما بابت بیمه‌های اجتماعی، هزینه فوق‌العاده اضافه‌کاری، فوق‌العاده نوبت‌کاری، دستمزد ایام مرخصی، هزینه پاداش کارکنان، دستمزد اوقات تلف شده یا اوقات بی‌کاری و ... است، که به ترتیب در ادامه این موارد به تفصیل مورد بررسی قرار می‌گیرد.

سهم کارفرما بابت بیمه‌های اجتماعی

شرکت‌ها علاوه بر محاسبه مبلغی تحت عنوان حق بیمه سهم کارکنان (۷٪)، مبلغی را نیز به‌عنوان سهم کارفرما (۲۳٪) از بابت بیمه‌های اجتماعی محاسبه و آن را از محل وجوه شرکت به سازمان مربوطه واریز می‌نمایند. بنابراین، جمع هزینه حقوق و دستمزدی که شرکت متحمل می‌شود معمولاً بیش از هزینه حقوق و دستمزد ناخالص متعلق به کارکنان است. سهم کارکنان بابت بیمه اجتماعی جزء هزینه‌های شرکت نیست. اما سهم کارفرما بابت بیمه‌های اجتماعی کارکنان چون توسط شرکت و از محل وجوه متعلق به آن واریز می‌شود، در نتیجه، یک هزینه اضافی ناشی از اشتغال نیروی انسانی است که جزء هزینه‌های شرکت و یکی از هزینه‌های مرتبط با دستمزد محسوب می‌شود.

برخی از شرکت‌ها هزینه سهم کارفرما بابت بیمه‌های اجتماعی کارکنان مستقیم خطوط تولید را جدا از دستمزد مستقیم قابل تخصیص به محصولات و سفارش‌ها، به‌عنوان هزینه سربار ساخت تلقی و سپس از طریق به‌کارگیری نرخ‌های جذب هزینه سربار به‌طور غیرمستقیم به تولیدات منظور می‌کنند.

هزینه فوق‌العاده اضافه‌کاری

به‌طور کلی نحوه برخورد حسابداری از دیدگاه هزینه‌یابی با هزینه فوق‌العاده اضافه‌کاری کارکنان مستقیم تولید، تحت شرایط گوناگون، متفاوت و اساساً مبتنی بر علت اصلی وقوع اضافه‌کاری است. اما به‌صورت کلی هزینه فوق‌العاده اضافه‌کاری، حتی مربوط به کارکنان مستقیم تولید، معمولاً به‌عنوان هزینه غیرمستقیم تلقی می‌شود، زیرا آن را نمی‌توان با یک واحد محصول مشخص یا یک سفارش و کار معین، به‌سهولت ردیابی کرد.

فوق العاده نوبت کاری

فوق العاده نوبت کاری مرتبط با کارکنان مستقیم تولید به جای اینکه مستقیماً همراه با دستمزد مستقیم به حساب کنترل موجودی کالای در جریان ساخت منظور شود، اغلب به عنوان هزینه سربار ساخت تلقی و به کلیه محصولات تولیدی تخصیص داده می شود. برای ثبت تخصیص هزینه دستمزد و فوق العاده نوبت کاری، به ازای دستمزد عادی ساعات نوبت کاری، حساب کنترل کالای در جریان ساخت و به ازای فوق العاده نوبت کاری، حساب کنترل سربار ساخت، بدهکار می گردد.

×××	کنترل کالای در جریان ساخت (به میزان دستمزد عادی)
×××	کنترل سربار ساخت (به میزان فوق العاده نوبت کاری)
×××	کنترل حقوق و دستمزد

دستمزد ایام مرخصی

کارکنان شرکتها معمولاً بعد از یک دوره کارکرد، محق به استفاده از مرخصی هستند و میزان مرخصی بستگی به مدت کارکرد در طول سال دارد. پرداخت حقوق و دستمزد ایام مرخصی به کارکنان مستقیم هنگامی که در مرخصی به سر می برند، معمولاً دستمزد مستقیم محسوب نمی شود و در نتیجه، مستقیماً به حساب کنترل کالای در جریان ساخت منظور نمی گردد، بنابراین هزینه دستمزد ایام مرخصی معمولاً به حساب کنترل سربار ساخت منظور و در طول دوره مربوط از طریق به کارگیری نرخهای جذب سربار به کلیه محصولات و سفارشها تخصیص داده می شود.

دستمزد اوقات تلف شده یا اوقات بیکاری

هزینه دستمزد اوقات تلف شده یا اوقات بیکاری هنگامی مطرح می شود که کارکنان آماده برای انجام کار هستند و دستمزد نیز دریافت می کنند اما کاری برای انجام دادن ندارند. اوقات بیکاری می تواند به علل گوناگون از جمله خرابی ماشین آلات، نبود سفارش، عدم دسترسی به مواد اولیه، قطع برق، آماده سازی ماشینها، تعمیرات ماشین آلات و نظایر آن، ناشی می شود، چنانچه جمع ساعات حضور کارکنان در محل کار با جمع ساعات کار منظور شده به محصولات، سفارشها و

مراکز هزینه مقایسه شود، اختلاف حاصله می‌تواند معرف اوقات تلف شده باشد. بعضی مواقع بیکاری کارکنان از لحاظ فرایند ساخت، امری عادی و غیرقابل اجتناب است. مثلاً زمانی که سفارش جدیدی پذیرفته می‌شود و تجهیزات برای انجام کار روی آن سفارش آماده می‌شوند، ممکن است برخی از کارکنان موقتاً کاری برای انجام دادن نداشته باشند. در چنین وضعیتهایی، هزینه دستمزد اوقات بیکاری کارکنان مستقیم خطوط تولید به جای تلقی به عنوان هزینه دستمزد مستقیم، هزینه سربار تولید تلقی و به حساب کنترل هزینه‌های سربار ساخت منظور می‌شود.

ارزشیابی شایستگی ثبت حقوق و دستمزد (بهای تمام شده)

شرح کار:

- ۱ کنترل مستندات کارکرد پرسنل (اضافه کار - کسر کار - غیبت - حق شیفت - نوبت کاری و..)
- ۲ محاسبه حقوق پایه ماهانه فرد براساس قرارداد (حقوق روزانه)
- ۳ محاسبه مبلغ اضافه کاری فرد براساس ساعات اضافه کاری و نرخ آن (غیرمستمر)
- ۴ محاسبه نوبت کاری - حق شیفت - و... فرد براساس کارکرد (غیرمستمر)
- ۵ محاسبه میزان مزایای ماهانه ثابت حقوق (حق اولاد - بن کارگری - حق خوارو بار - حق مسکن و...)
- ۶ محاسبه حقوق و مزایای ناخالص فرد براساس مزایای مستمر و غیرمستمر
- ۷ محاسبه کسور مربوط به حقوق (بیمه - مالیات - کسر کار - مساعده و...)
- ۸ محاسبه خالص حقوق پرداختنی پس از کسر کسور حقوق از ناخالص حقوق
- ۹ تفکیک هزینه حقوق مستقیم و غیرمستقیم (چگونگی تفکیک هزینه حقوق مستقیم و غیرمستقیم)
- ۱۰ ثبت هزینه حقوق مستقیم در حساب بهای تمام شده کار در جریان ساخت
- ۱۱ ثبت هزینه حقوق غیرمستقیم به حساب سربار ساخت

استاندارد عملکرد: ثبت هزینه حقوق و دستمزد براساس اسناد و مدارک مثبته، قانون کار، تأمین اجتماعی و قانون مالیات‌های مستقیم

شاخص‌ها:

۱ کنترل مستندات حقوق و دستمزد	۲ محاسبه حقوق و دستمزد
۳ تفکیک دستمزد مستقیم و غیرمستقیم	۴ ثبت سند حقوق و دستمزد

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: شرایط انجام کار : میز و صندلی اداری، اتاق کار، ماشین حساب، نرم‌افزار حسابداری حقوق و دستمزد، کامپیوتر، پرینتر، قانون کار و تأمین اجتماعی، قانون مالیات‌های مستقیم، محاسبه حداقل ۵ نفر با شرایط و آیتم‌های متفاوت و طی مدت زمان ۴۵ دقیقه

ابزار و تجهیزات: لیست کارکرد، میز و صندلی اداری، ملزومات اداری، ماشین حساب، کامپیوتر، پرینتر، نرم‌افزار، قانون کار و تأمین اجتماعی، قانون مالیات‌های مستقیم، نرم افزار اکسل، نرم‌افزار حقوق و دستمزد

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات حقوق و دستمزد	۱	
۲	محاسبه حقوق و دستمزد	۱	
۳	تفکیک دستمزد مستقیم و غیر مستقیم	۲	
۴	ثبت سند حقوق و دستمزد	۲	
۵	کنترل کاردکس ریالی با حساب معین مواد (سمت بستانکار)	۲	
	شایستگی‌های غیر فنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش	۲	
	میانگین نمرات		*

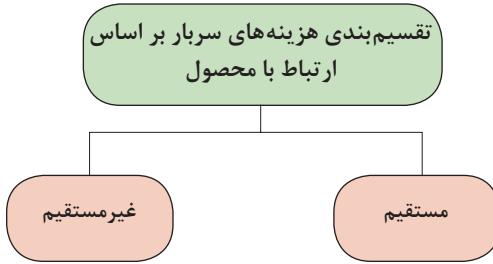
* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ است.

فصل ۳

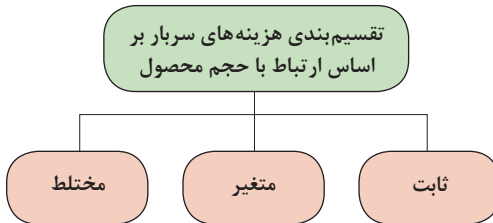
هزینه‌های سربار

طبقه‌بندی هزینه‌های سربار

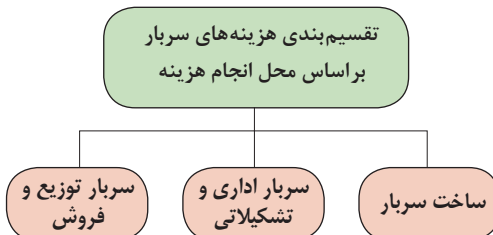
هزینه‌های سربار مستقیم: به هزینه‌هایی گفته می‌شود که مستقیماً به یک دایره از تولید و یا به یک ماشین مشخص ارتباط داشته باشند مانند هزینه سرپرستی دایره، فوق العاده اضافه‌کاری کارگران

هزینه‌های سربار غیرمستقیم: به هزینه‌هایی گفته می‌شود که به‌طورمشترک توسط چند دایره تولید به‌مصرف می‌رسند هزینه اجاره، حرارت مرکزی و روشنایی

هزینه متغیر: این هزینه با تغییر حجم تولید (افزایش یا کاهش) تغییر می‌کند. هزینه نیمه متغیر: قسمتی از این هزینه‌ها ثابت و قسمت دیگر با تغییر حجم تولید تغییر می‌کنند.

هزینه ثابت: این هزینه با تغییر حجم تولید در محدوده‌ای معین از سطح تولید تغییر نمی‌کند.

در این طبقه‌بندی، هزینه‌های سربرار به سه گروه شامل: سربرار ساخت، سربرار اداری و تشکیلاتی و سربرار توزیع و فروش تقسیم می‌شوند.
سربرار ساخت:

در واقع شامل هزینه‌های تولید به غیر از مواد مستقیم و دستمزد مستقیم تولید می‌باشد و با نام‌های دیگری چون سربرار کارخانه یا هزینه‌های غیرمستقیم تولید و یا هزینه‌های عمومی کارخانه نام برده می‌شوند. همچنانکه می‌دانید حساب سربرار ساخت به حساب کالای در جریان ساخت منتقل می‌شود.

سربرار اداری و تشکیلاتی و سربرار توزیع و فروش:
در حساب‌های سربرار اداری و سربرار توزیع و فروش ثبت شده و به‌عنوان هزینه‌های دوره شناسایی می‌شوند و به حساب سود و زیان انتقال می‌یابند.

علل پیش‌بینی و برآورد سربرار چیست؟

به‌طور کلی دلایل پیش‌بینی و برآورد سربرار را موارد زیر ذکر می‌نمایند.

- ۱ اختلاف بین مقدار تولید واقعی با تولید برنامه‌ریزی شده
- ۲ مشخص نبودن مبلغ واقعی بعضی از هزینه‌های سربرار
- ۳ ایجاد شرایط مناسب برای مقایسه هزینه‌های واقعی و پیش‌بینی شده

برای ثبت سربرار جذب شده به دو روش عمل می‌شود:

۱ کالای در جریان ساخت ***

کنترل سربرار ***

در این روش کنترل سربرار به ازای هزینه‌های واقعی بدهکار و در ازای سربرار جذب شده بستانکار می‌شود و مانده حساب کنترل سربرار نشان‌دهنده کسر یا اضافه جذب سربرار می‌باشد.

۲ کالای در جریان ساخت ***

سربرار جذب شده ***

در این روش در هنگام جذب سربرار حساب سربرار جذب شده بستانکار می‌شود و در پایان دوره مانده حساب سربرار جذب شده به حساب کنترل سربرار منتقل می‌شود.

سطوح فعالیت

در محاسبه نرخ جذب سربرار سطح فعالیت انتخاب شده نیز همانند مبنای جذب سربرار از اهمیت زیادی برخوردار است. سطح فعالیتی که برای محاسبه نرخ جذب سربرار انتخاب می‌شود بر نرخ جذب سربرار و به تبع آن بر سربرار جذب شده اثر

می‌گذارد. سطوح مختلف فعالیت که مبنای محاسبه نرخ جذب سربار قرار می‌گیرد به شرح زیر است:

۱ ظرفیت اسمی (ایدئال): ظرفیت تولیدی بدون در نظر گرفتن تعطیلات، اوقات بیکاری، زمان صرف شده برای تعمیر ماشین‌آلات و... است. ظرفیت اسمی که ظرفیت ایدئال یا ظرفیت تئوری یا حداکثر ظرفیت نیز نامیده می‌شود. غیرواقع بینانه بوده و دستیابی به آن در عمل غیر ممکن می‌باشد، به همین دلیل نمی‌تواند مبنای قابل قبولی برای تعیین نرخ جذب سربار قرار گیرد.

۲ ظرفیت عملی: حداکثر سطحی از تولید است که با تولید کارا قابل دستیابی است. در محاسبه ظرفیت عملی، اوقات بیکاری و تعطیلات در نظر گرفته می‌شود، اما اوقات تلف شده به واسطه عدم تقاضای کافی برای فروش منظور نمی‌شود. سطح ظرفیت عملی در شرکت‌های مختلف، متفاوت است اما معمولاً ۷۵٪ تا ۸۵٪ ظرفیت اسمی است.

دستیابی به ظرفیت عملی نیز مشکل است، اما معقول‌تر از ظرفیت اسمی است.

۳ ظرفیت عادی: میانگین ظرفیت‌های مورد انتظار در طول چند سال می‌باشد و کلیه نوسانات فصلی و دوره‌ای در آن لحاظ می‌گردد. در ظرفیت عادی هم اوقات بیکاری و تعطیلات و زمان صرف شده برای تعمیر ماشین‌آلات و... و هم اوقات تلف شده به‌خاطر محدودیت‌های فروش در نظر گرفته می‌شود. به همین دلیل، در اغلب موارد، ظرفیت عادی مبنای مناسبی برای جذب هزینه‌های سربار است. نرخ سرباری که در سطح ظرفیت عادی تعیین می‌شود، با تغییر در تولید واقعی تغییر نمی‌کند و در نتیجه بهای تمام شده هر واحد به مراتب مناسب‌تر خواهد بود.

۴ ظرفیت واقعی مورد انتظار: سطوح تولید پیش‌بینی شده برای دوره آتی می‌باشد. در صورت به‌کارگیری این سطوح از فعالیت، نرخ جذب سربار در دوره‌های متفاوت، در نتیجه افزایش یا کاهش در برآورد هزینه‌های سربار و میزان تولید، متفاوت خواهد

بود. این واقعیت که گاهی اوقات سربرار جذب شده در تولید در سطح ظرفیت واقعی مورد انتظار تقریباً برابر با سربرار واقعی می‌باشد، اغلب موجب می‌گردد که استفاده از نرخ جذب سربرار در سطح ظرفیت واقعی مورد انتظار منطقی و قابل قبول به نظر برسد.

انحرافات سربرار

انحراف هزینه

(سربرار ثابت واقعی - سربرار ثابت بودجه شده) = انحراف هزینه سربرار

انحراف ظرفیت سربرار

نرخ سربرار ثابت * (ساعت کار بودجه شده - ساعت کار واقعی) = انحراف ظرفیت سربرار
یا
(سربرار ثابت بودجه شده - سربرار ثابت جذب شده) = انحراف ظرفیت سربرار

انحراف کارایی

نرخ استاندارد سربرار * (ساعت کار واقعی - ساعت کار استاندارد برای تولید واقعی) = انحراف ظرفیت سربرار

مقایسه روش‌های تسهیم ثانویه هزینه

- تسهیم مستقیم ساده ولیکن با نتیجه نسبتاً غیردقیق می‌باشد.
- تسهیم یک طرفه محاسبات کمی پیچیده می‌باشد ولیکن ساده‌تر از روش تسهیم دو طرفه می‌باشد و نتایج صحیح و قابل اعتماد می‌باشد.
- روش دو طرفه تسهیم (روش ریاضی) محاسبات پیچیده و پرحجم ولیکن نتایج بسیار دقیق می‌باشد با توجه به موارد فوق‌الذکر باید بدانید عموماً مؤسسات تولیدی روش تسهیم یکطرفه را می‌پسندند.

ارزشیابی شایستگی ثبت سربار ساخت

شرح کار:

- ۱ کنترل مستندات هزینه‌های سربار
- ۲ تفکیک هزینه‌های سربار از لحاظ ثابت و متغیر بودن آن و مستقیم و غیرمستقیم بودن
- ۳ ثبت هزینه‌های سربار
- ۴ تسهیم هزینه‌های سربار به روش تسهیم اولیه
- ۵ تسهیم هزینه‌های سربار به روش ثانویه (مستقیم، یک طرفه، دو طرفه)
- ۶ تعیین و محاسبه نرخ جذب سربار
- ۷ محاسبه و ثبت سربار ساخت جذب شده و بستن آن

استاندارد عملکرد: ثبت مصرف مواد طبق اسناد و مدارک مثبت و دستورالعمل‌های حسابداری

شاخص‌ها:

- ۱ کنترل مستندات سربار ساخت
- ۲ تفکیک هزینه‌های سربار ساخت
- ۳ ثبت هزینه‌های سربار ساخت
- ۴ تسهیم هزینه‌های سربار
- ۵ ثبت کسر یا اضافی جذب سربار ساخت

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: اتاق کار- میز و صندلی اداری - کامپیوتر- نرم‌افزار - پرینتر - استانداردهای حسابداری - ملزومات اداری - ماشین حساب - ثبت حداقل ۵ مورد تفکیک و تسهیم هزینه طی مدت حداکثر ۴۰ دقیقه

تجهیزات: اتاق کار - میز و صندلی اداری - کامپیوتر- نرم‌افزار حسابداری مالی و صنعتی (***) - نرم‌افزار اکسل - استانداردهای حسابداری - ملزومات اداری - ماشین حساب - پرینتر

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات سربار	۱	
۲	تفکیک هزینه‌های سربار	۱	
۳	ثبت هزینه‌های سربار	۲	
۴	تسهیم هزینه‌های سربار	۱	
۵	ثبت کسر یا اضافی جذب سربار ساخت	۲	
	شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش	۲	
	میانگین نمرات		*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.

فصل ۴

ثبت مالیات بر ارزش افزوده

مالیات بر ارزش افزوده

مالیات بر ارزش افزوده را از دو جنبه می‌توان تعریف کرد:

تعریف نظری مالیات بر ارزش افزوده

نوعی مالیات چند مرحله‌ای است که در مراحل مختلف زنجیره واردات/ تولید/ توزیع، بر اساس درصدی از ارزش افزوده کالای فروخته شده یا خدمات ارائه شده در هر مرحله اخذ می‌گردد، ولی مالیات پرداختی در هر مرحله از زنجیره واردات تولید توزیع، به عنصر مرحله بعدی زنجیره، انتقال می‌یابد، تا نهایتاً توسط مصرف‌کننده نهایی پرداخت گردد.

تعریف عملیاتی مالیات بر ارزش افزوده

مالیاتی است که کلیه عرضه‌کنندگان کالاها و خدمات (مودیان این نظام مالیاتی) بایستی علاوه بر بهای کالا یا خدمت عرضه شده به صورت درصدی از بهای فروش کالاها یا خدمات، در زمان فروش، از خریداران اخذ و به صورت دوره‌ای (فصلی) به سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند.

مودی مالیاتی

در سازمان امور مالیاتی به ارباب رجوع یا شخص حقیقی (مانند: فرد) یا شخص حقوقی (مانند: شرکت) که مالیات از آن مطالبه می‌شود، مودی مالیاتی گفته می‌شود.

در خرداد ماده ۱۳۸۷ لایحه مالیات بر ارزش افزوده به تأیید نهایی شورای نگهبان رسید و بعنوان قانون به دولت ابلاغ گردید و در ۱۳۸۷/۴/۱ قانون مزبور توسط ریاست محترم جمهوری اسلامی جهت اجرا ابلاغ گردید.

نکته

گواهینامه مالیات بر ارزش افزوده

در راستای ماده (۱۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده، تمامی مودیان مشمول ابتدا بایستی در سامانه عملیات الکترونیکی مالیاتی به نشانی www.tax.gov.ir ثبت

نام نمایند تا نسبت به صدور گواهینامه مالیات بر ارزش افزوده اقدام گردد. همچنین در قسمت مدیریتی سامانه مالیات بر ارزش افزوده به نشانی www.evat.ir/admin در منوی «گواهینامه ثبت نام» زیر منوی «صدور گواهینامه ثبت نام» توسط کاربران خدمات مودیان اقدام لازم صورت پذیرد.

نکته

- ۱] مدت اعتبار گواهینامه ثبت نام در نظام مالیات بر ارزش افزوده برای مودیان حائز شرایط برای بار اول شش ماه خواهد بود.
- ۲] مدت اعتبار گواهینامه ثبت نام در نظام مالیات بر ارزش افزوده برای مودیانی که بدهی مالیاتی خود را در نظام مالیات بر ارزش افزوده پرداخت یا شرایط پرداخت آن را مشخص نموده‌اند، یکسال خواهد بود.
- ۳] مدت مزبور در بند (۲) برای مودیان خوش حساب (مودیانی خوش حساب هستند که سه سال مودی نظام مالیات بر ارزش افزوده بوده و بدهی مالیات بر ارزش افزوده ندارند) ۲۴ ماهه خواهد بود.

گواهی ارزش افزوده

این گواهی مجوزی است که از طرف سازمان امور مالیاتی صادر می‌شود. محتوای اصلی این مجوز، اخذ درصد مالیات و عوارض ارزش افزوده از مشتریان، توسط فروشنده می‌باشد که به نام شرکت و یا شخص فروشنده صادر می‌گردد. این گواهینامه دارای تاریخ اعتبار است و اگر تاریخ اعتبار تمام شود فروشنده می‌بایست جهت تمدید آن اقدام نماید.

امضاء الکترونیک

طبق بند الف ماده (۲) قانون نمونه کمیسیون حقوق تجارت بین الملل سازمان ملل متحد (آنسیترال) که در سال ۲۰۰۱ تعرف جامعی از امضاء الکترونیکی ارائه کرده است.

امضاء الکترونیکی عبارت است از: داده‌های الکترونیکی موجود در یک پیام، منضم شده به آن یا داده‌های الکترونیکی که به صورت منطقی به یک پیام متصل‌اند و از آن می‌توان برای شناسایی امضاء کننده مرتبط با داده پیام استفاده کرد و تأیید وی در خصوص اطلاعات موجود در داده پیام را نشان داد.

شرایط امضاء الکترونیکی

نکته

در بند «ک» ماده (۲) قانون تجارت الکترونیکی کشورمان ایران، با ارجاع مسئله به ماده (۱۰) همان قانون، ۴ شرط را برای امضاء الکترونیکی مطمئن بر می شمارد.

- ۱ نسبت به امضاء کننده منحصر بفرد باشد.
- ۲ هویت امضاء کننده پیام را معلوم نماید.
- ۳ به وسیله امضاء کننده و یا تحت اراده انحصاری وی صادر شده باشد.
- ۴ به نحوی به یک داده پیام متصل شود که هر تغییری در آن داده پیام قابل تشخیص و کشف باشد.

نکته

۱ از جمله روش‌های امضاء الکترونیکی مطمئن می توان به «امضای دیجیتال» اشاره کرد. این نوع از امضاء الکترونیکی مبتنی بر «زیر ساختار کلید عمومی» (PKI) [۲] است که یک شیوه رمز نگاری است.

۲ امضاء دیجیتال مفهوم امضاء کاغذ سنتی را در بردارد و آن را به یک اثر انگشت الکترونیکی تبدیل می کند این اثر انگشت یا پیام رمزگذاری شده در مقابل سند و امضاء کننده منحصر بفرد است و اختصاص به صاحب اثر انگشت دارد و شخص امضاء کننده را ملزم به انجام مفاد آن سند می نماید.

۳ امضاء دیجیتال که بالاترین سطح امنیت و پذیرش جهانی را به دنبال دارد، اصالت و هویت امضاء کننده و نیز یکپارچگی پیام و تمامیت سند را تضمین می کند.

کد اقتصادی

کد اقتصادی یک شماره منحصر به فرد و دارای ۱۲ رقم است که برای دارنده آن، حکم یک شناسنامه را داشته و کد مختص آن شرکت یا واحد اقتصادی می باشد. کلیه افراد حقوقی که به امر تولید، واردات، صادرات، توزیع هر نوع کالا و امور خدماتی مشغول هستند و هم چنین کلیه افراد حقیقی که به همین امور مشغول بوده و دارای پروانه کسب و کار از مراجع مربوطه هستند، باید نسبت به اخذ شماره یا کد اقتصادی دوازده رقمی اقدام نمایند.

شناسه ملی

عددی است ۱۱ رقمی که توسط سامانه شناسه ملی اشخاص حقوقی کشور تنها به یک شخص حقوقی اختصاص داده می شود.

نکته

■ هیئت وزیران در جلسه مورخه ۱۳۸۷/۶/۱۰ و پیشنهاد شماره ۱۰۵/۱۴۸۴۴۴ مورخه ۱۳۸۶/۱۱/۲۴ معاونت برنامه‌ریزی و نظارت و راهبردی رییس‌جمهور، آیین‌نامه اختصاصی شناسه ملی به کلیه اشخاص حقوقی ایرانی را در ۱۷ ماده صادر کرده است.

■ طبق ماده (۲) همان آیین‌نامه، تمامی اشخاص حقوقی موظفند طبق برنامه زمانی اعلامی سازمان‌های ثبت‌کننده، فرم درخواست شناسه ملی را تکمیل و همراه اسناد و مدارک لازم که توسط سازمان ثبت‌کننده اعلام می‌شود به سازمان‌های یاد شده ارائه نمایند.

در مشاغل انفرادی که مختص افراد حقیقی می‌باشند و معمولاً دارای پروانه کسب جهت فعالیت‌های خدماتی، تجاری، یا تولیدی هستند بجای شناسه ملی از کد ملی صاحب شغل استفاده می‌شود.

خرید کالا و خدمات

واحدهای اقتصادی اجناسی را به قصد فروش و یا استفاده در بخش‌های داخلی و یا تولید محصولی، خریداری می‌نمایند. اگر اجناس خریداری شده به قصد استفاده در خود واحد اقتصادی باشد، به عنوان یک دارایی، در سر فصل حساب مربوط به خودش به ثبت می‌رسد ولی اگر جنس خریداری شده در یک واحد بازرگانی به عنوان کالایی که به قصد فروش خریداری شده است باشد، در اینصورت در حساب خرید کالا و به عنوان موجودی کالا ثبت خواهد شد و اگر همان جنس در یک واحد تولیدی به قصد استفاده در یک فرآیند تولید محصول، خریداری شده باشد، به عنوان مواد اولیه و موجودی مواد اولیه در حساب‌های مربوطه به ثبت خواهند رسید.

نکته

منظور از خدمات، انجام کارهایی را شامل می‌شود که برای انجام دهنده آن ایجاد درآمد می‌نماید به شرطی که مطابق با نوع فعالیت وی باشد.

فروش کالا و خدمات

منظور از فروش کالا، اجناسی را شامل می‌گردند که هدف از خرید آنها، فروش و کسب درآمد بوده است بنابراین، کالاهای خریداری شده ای که به قصد ایجاد سود به فروش رسیده‌اند، فروش کالا می‌نامند.

فروش خدمات

افراد یا مؤسساتی که از طریق انجام کارهای خدماتی به سایر افراد یا مؤسسات اعم از حقیقی و حقوقی، به کسب درآمد می‌پردازند، اصطلاحاً به آن فروش خدمات گفته می‌شوند.

نکته

در بنگاه‌ها و مؤسسات اقتصادی سه نوع فروش وجود دارد که عبارت‌اند از:

■ فروش کالا یا محصولات تولید شده

■ فروش خدمات

■ فروش اموال و دارایی‌ها

عوارض مالیات بر ارزش افزوده

علاوه بر نرخ مالیات بر ارزش افزوده، طبق ماده (۳۸) قانون ارزش افزوده، نرخ‌ها را نیز به‌عنوان عوارض بر ارزش افزوده محاسبه و در نظر می‌گیرند که مخصوص شهرداری‌ها و دهیاری‌ها در ارتباط با کالا و خدمات مشمول این قانون علاوه بر نرخ مالیات موضوع ماده (۱۶) این قانون می‌باشد.

موارد مشمول و غیر مشمول مالیات بر ارزش افزوده

■ کالاهای مشمول مالیات بر ارزش افزوده

عرضه و فروش کلیه کالاها و ارائه خدمات در ایران، همچنین صادرات و واردات آنها، مشمول قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد. بنابراین به جز کالاها و خدمات معاف، کلیه کالاها و خدمات مشمول اخذ مالیات و عوارض ارزش افزوده خواهند بود.

■ کالاهای غیر مشمول مالیات بر ارزش افزوده (معاف)

مطابق ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده ۱۷ قسم از کالاها به شرح هر بند آن مشمول معافیت مالیات بر ارزش افزوده می‌باشند که به برخی از آنها اشاره می‌شود:

۱ محصولات کشاورزی فرآوری نشده

۲ دام و طیور زنده، آبزیان، زنبور عسل و نوغان

۳ انواع کود، سم، بذر و نهال

۴ آرد خبازی، نان، گوشت، قند، شکر، برنج، حبوبات و سویا، شیر، پنیر، روغن نباتی و شیر خشک مخصوص تغذیه کودکان.

۵ کتاب، مطبوعات، دفاتر تحریر، انواع کاغذ چاپ

۶ کالاهای اهدایی به‌صورت بلاعوض به وزارت خانه‌ها، مؤسسات دولتی و نهادهای

عمومی غیر دولتی با تأیید هیئت وزیران و حوزه‌های علمیه با تأیید حوزه گیرنده هدایا.

۷ کالاهایی که همراه مسافر و برای استفاده شخصی تا میزان معافیت مقرر طبق مقررات صادرات و واردات، وارد کشور می‌شود. مازاد بر آن طبق مقررات این قانون مشمول مالیات خواهد بود.

۸ اموال غیر منقول

۹ انواع دارو، لوازم مصرفی درمانی، خدمات درمانی (انسانی، حیوانی و گیاهی) و خدمات توانبخشی و حمایتی

۱۰ خدمات مشمول مالیات بر درآمد حقوق، موضوع قانون مالیاتهای مستقیم

۱۱ خدمات بانکی و اعتباری بانک‌ها، مؤسسات و تعاونی‌های اعتباری و صندوق‌های قرض الحسنه مجاز و خدمات معاملات و تسویه اوراق بهادار و کالا در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس.

۱۲ خدمات حمل و نقل عمومی مسافری درون و برون شهری جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی

۱۳ فرش دستبافت

۱۴ انواع خدمات پژوهشی و آموزشی که طبق آیین نامه ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های علوم تحقیقات و فن آوری، امور اقتصادی و دارایی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، آموزش و پرورش و کار و امور اجتماعی ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۱۵ خوراک دام و طیور

۱۶ رادار و تجهیزات کمک ناوبری هوا نوردی ویژه فرودگاه‌ها بر اساس فهرستی که به پیشنهاد مشترک وزارت راه و ترابری و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

۱۷ اقلام با مصارف صرفاً دفاعی (نظامی و انتظامی) و امنیتی بر اساس فهرستی که به پیشنهاد مشترک وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

فهرست مذکور از اولین دوره مالیاتی پس از تصویب هیات وزیران قابل اجرا خواهد بود.

■ قوانین و مقررات مالیات بر ارزش افزوده

مجموعه قوانین و مقرراتی که مشمول عرضه کالاها و ارائه خدمات در ایران و همچنین واردات و صادرات کالاها به نحوی که تفاوت بین ارزش کالاها و خدمات عرضه شده با ارزش کالاها و خدمات خریداری یا تحصیل شده را مشخص نماید، شامل می‌شود.

قوانین و مقررات مالیات بر ارزش افزوده مشتمل بر ۵۳ ماده و ۴۷ تبصره در جلسه مورخ: ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی طبق اصل (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب گردید. پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت ۵ سال در تاریخ ۱۳۸۷/۳/۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

نرخ مالیات بر ارزش افزوده

طبق ماده ۱۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده نرخ مالیات بر ارزش افزوده مشخص گردیده است.

بر اساس همان ماده نرخ مالیات بر ارزش افزوده یک و نیم درصد (۱/۵٪) می‌باشد. نرخ مالیات و عوارض ارزش افزوده **مجموعاً** با توجه به قانون برنامه ۵ ساله توسعه جمهوری اسلامی ایران سالیانه یک درصد (۱٪) افزایش می‌یابد به گونه‌ای که در پایان برنامه مذکور نرخ آن به هشت درصد (۸٪) افزایش یابد. (تبصره ۲ ماده ۱۱۷ قانون برنامه ۵ ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران).

نرخ مالیات بر ارزش افزوده **کالاهای خاص** متفاوت از نرخ مالیات بر ارزش افزوده مندرج در ماده ۱۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.
نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاهای خاص به شرح زیر تعیین می‌گردد:

- ۱ انواع سیگار و محصولات دخانی (۱۲٪)
- ۲ انواع بنزین و سوخت هواپیما می‌باشد. (۲۰٪)

نکته

موارد جرایم مالیاتی ارزش افزوده

مطابق ماده ۲۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده مودیان مالیاتی در صورت انجام ندادن تکالیف مقرر و یا در صورت تخلف از مقررات قانون مالیات بر ارزش افزوده، علاوه بر پرداخت مالیات و عوارض متعلقه و جریمه تأخیر مشمول جریمه‌ای به شرح ذیل خواهند بود:

- ۱ عدم ثبت نام مودیان در مهلت مقرر معادل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) مالیات و عوارض متعلق تا تاریخ ثبت نام یا شناسایی حسب مورد.
- ۲ عدم صدور صورتحساب معادل یک برابر مالیات و عوارض متعلق
- ۳ عدم درج صحیح قیمت در صورتحساب معادل یک برابر مابه التفاوت مالیات و عوارض متعلق
- ۴ عدم درج و تکمیل اطلاعات صورتحساب طبق نمونه اعلام شده، معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) مالیات و عوارض متعلق

۵ عدم تسلیم اظهارنامه از تاریخ ثبت نام یا شناسایی به بعد حسب مورد، معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات و عوارض متعلق

۶ عدم ارائه دفاتر یا اسناد و مدارک حسب مورد معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) مالیات و عوارض متعلق.

مطابق ماده ۲۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده تأخیر در پرداخت مالیات و عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده در موعد مقرر، موجب تعلق جریمه‌ای به میزان ۲٪ در ماه نسبت به مالیات و عوارض پرداخت نشده و مدت تأخیر خواهد بود.

مالیات بر ارزش افزوده دریافتی و پرداختی

معمولاً فروشندگان کالا یا خدمات یا محصولات تولیدی کارخانجات، به هنگام تنظیم صورتحساب فروش با توجه به سال مالی موردنظر و نرخ مالیات و عوارض ارزش افزوده از خریداران علاوه بر مبلغ صورتحساب فروش، مالیات و عوارض ارزش افزوده نیز دریافت می‌نمایند که توسط خریدار پرداخت می‌گردد به همین دلیل فروشندگان دریافت کنندگان مالیات و عوارض ارزش افزوده و خریداران پرداخت کنندگان مالیات و عوارض ارزش افزوده خواهند بود.

مالیات و عوارض دریافتی از خریداران، بایستی در مهلت مقرر (تا ۱۵ روز پس از هر فصل گزارش اظهار نامه) به حساب سازمان امور مالیاتی واریز گردد که برای سازمان مربوطه مالیات و عوارض دریافتی از مودی مالیاتی محسوب خواهد شد.

اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده

طبق ماده ۲۱ مودیان مالیاتی مکلفند اظهار نامه هر دوره مالیاتی را طبق نمونه و دستور العملی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می‌شود، حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ انقضاء هر دوره به ترتیب مقرر تسلیم و مالیات متعلق به دوره را پس از کسر مالیات‌هایی که طبق مقررات این قانون پرداخت کرده اند و قابل کسر می‌باشد، در مهلت مقرر مذکور به حسابی که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه داری کل کشور) تعیین و توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد، واریز نماید.

فرآیند اصلی تنظیم و تسلیم اظهارنامه در این نظام مالیاتی به قرار زیر می‌باشد:
الف) درج اطلاعات عملیات خرید و فروش در نسخه پیش‌نویس اظهارنامه، که از طریق پست برای مودیان محترم ارسال گردیده و یا از طریق پایگاه اطلاع رسانی این نظام مالیاتی به نشانی: www.vat.ir در دسترس می‌باشد.

ب) ثبت نام اطلاعات اظهار نامه از طریق بخش «تسلیم اظهار نامه» در سامانه اینترنتی عملیات الکترونیکی نظام مالیات بر ارزش افزوده به نشانی: www.evat.ir

و ثبت نهایی اظهار نامه در این بخش (این امر با استفاده از نام کاربری و رمز عبور مودی که در مرحله ثبت نام در این نظام مالیاتی در اختیار مودیان گرامی قرار داده شده است صورت می‌پذیرد).

ج) اخذ نسخه چاپی اظهار نامه، که پس از ثبت نهایی اظهارنامه توسط سامانه اینترنتی ارائه می‌گردد و مهر و امضاء مجاز کلیه صفحات آن.

د) تسلیم حضوری یا ارسال پستی (از طریق پست پیشتاز دو قبضه) به نشانی واحد خدمات مودیان ذیربط که از طریق نشانی اینترنتی: www.vst.ir/vatoffice قابل دسترسی می‌باشد.

قابل ذکر می‌باشد زمانی که مودی مالیاتی اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده خود را در پایان هر فصل به صورت اینترنتی و از سامانه مربوطه ارسال می‌نماید دریافت چاپی اظهارنامه ارسال شده بیشتر جنبه اطلاع از موارد ارسالی و بایگانی در اسناد مالی می‌باشد.

نکته

■ طبق ماده (۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده، اشخاصی که بر عرضه کالا و ارائه خدمات و واردات و صادرات آنها مبادرت می‌نمایند به عنوان مودی شناخته شده که مشمول مقررات این قانون خواهند شد.

■ طبق ماده (۱۰) قانون مالیات بر ارزش افزوده، هر سال شمسی به چهار دوره مالیاتی سه ماهه، تقسیم می‌شود.

گزارش‌های فصلی در پایان هر فصل طی اظهارنامه مالیاتی ارزش افزوده برای هر دوره تهیه و ارسال می‌گردد.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و مالی
سازمان امور مالیاتی کشور

انتها نامه مالیات بر ارزش افزوده

انواع ماده (۲۱) قانون مالیات بر ارزش افزوده

نمونه: نسخه عمومی (وزنه کلیه دستگاههای فاقد عرضه سوخت و خدمات)

انواع کلی مالیات بر ارزش افزوده
انواع عمومی غیر مالیاتی است

سال عملکرد:	۳	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
حالت دوره مالیاتی:	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱

الف- مشخصات و محل فعالیت مؤدی

شماره اقتصادی:	نام و نام خانوادگی		شماره ثبت شرکت
شخص حقوقی ☐	نام دستگاه موسسه:	شماره ثبت:	
شخص حقوقی ☐	نام:	نام خانوادگی:	شماره شناسنامه:

استان:	شماره استان:	شهر:
کد پستی:	شماره پستی:	شماره:
آدرس:		

ب- محاسبه مانده مالیات و عوارض

ردیف	شرح	مالیات بر ارزش افزوده	عوارض بر ارزش افزوده
۱	مجموع مالیات و عوارض محاسبه شده فروش ۷۵٪ و زائد خدمات اقل از جدول ۱		
۲	اگر چه مؤدی صاحب مالیات و عوارض را شخصی نقل محاسبه کرده باشد مالیاتی اقل از جدول ۳		
۳	اگر چه مؤدی صاحب مالیات و عوارض را شخصی نقل محاسبه کرده باشد مالیاتی اقل از جدول ۳		
۴	مانده بدهی استثنائی مالیات و عوارض (استثنائی در صورت عدم مغفرت)		

نمودار: مانده مالیات و عوارض بر ارزش افزوده به مبلغ (.....) ریال که به حساب بانکی دستگاه مالیاتی که توسط مؤدی از حساب دریافتی مالیات و عوارض پرداخت می‌شود اعلام گردیده و بابت خود

ج- توضیح هر مورد از ابطال و داخلی مالیات و عوارض

توضیح هر مورد از ابطال و داخلی مالیات و عوارض (در صورت لزوم):

ردیف	شرح نوع هر عوارض	مبلغ
۱	در صورت ابطال مالیات و عوارض بر ارزش افزوده	
۲	در صورت ابطال مالیات و عوارض بر ارزش افزوده	

توسط مؤدی تکمیل شود	شماره:	شرح:	انواع عمومی
توسط اداره امور مالیاتی تکمیل شود	انواع عمومی	انواع عمومی	انواع عمومی

جدول ۱: اطلاعات مربوط به فروش و صادرات کالاها و خدمات

ردیف	شرح	بهای ۱۳۹۴ و خدمات فروخته شده (میانگین)	مالیات بر مبيعات	عوارض بر مبيعات
۱	فروش کالاها و خدمات مشمول			
۲	فروش کالاها و خدمات معاف			
۳	صادرات کالاها و خدمات مشمول و معاف			
۴	جمع فروش و صادرات و مبيعات و عوارض این دوره			

جدول ۲: اطلاعات مربوط به خرید و واردات کالاها و خدمات

ردیف	شرح	بهای ۱۳۹۴ و خدمات خریداری از وارد شده (میانگین)	مالیات بر مبيعات	عوارض بر مبيعات
۱	خرید کالاها و خدمات مشمول از پرداخت مبيعات و عوارض			
۲	خرید کالاها و خدمات معاف و ۱۳۹۴ و خدمات مشمول از بدون پرداخت مانات و عوارض			
۳	واردات کالاها و خدمات مشمول			
۴	واردات کالاها و خدمات معاف			
۵	جمع خرید و واردات و مبيعات و عوارض این دوره			

جدول ۳: محاسبه مانده مبيعات و عوارض پرداختی قابل کسر با استرداد

ردیف	شرح	مالیات بر مبيعات	عوارض بر مبيعات
۱	جمع کلی مبيعات حاد عوارض پرداختی		
۲	کم می شود مبيعات حاد عوارض پرداختی که قابل کسر از مانات حاد فروش است (مبلغی که در صورت کسر مانات از ۱۳۹۴)		
۳	مانده مبيعات حاد عوارض پرداختی که قابل کسر از مانات حاد فروش با استرداد می باشد		

توجه: بر اساس تبصره ۲ ماده ۱۷ قانون پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۰ نرخ مبيعات و عوارض بر ارزش افزوده ۴ درصد می باشد که فعالان اقتصادی مکلفند مبيعات را با نرخ ۲/۲ درصد و عوارض را با نرخ ۱/۸ درصد محاسبه و به حسابهای مربوطه واریز نمایند.

انتظارتنامه مالیات بر ارزش افزوده

(موضوع ماده ۲۱ قانون مالیات بر ارزش افزوده)
نمونه ۲؛ ویژه کلیه عرضه کنندگان سوخت

اداره کل ☐ مالیات بر ارزش افزوده		اداره کل ☐ امور مالیاتی استان	
سال مندرک:	۸ ۸ ۳ ۱	طول دوره مالیاتی (ماه):	۳
مدت دوره مالیاتی:	۱ / ۰ / ۱۳۸۸	شماره دوره مالیاتی:	۱ / ۰ / ۱۳۸۸

الف. مشخصات و محل فعالیت مؤدی

شماره اقتصادی:			
شخص حقوقی ☐	نام بنگاه/موسسه:	شماره ثبت:	شماره ثبت سابقه:
شخص حقیقی ☐	نام:	نام خانوادگی:	شماره ملی:
استان:	شهرستان:	شهر:	کد پستی:
کد پستی ۱۰ رقمی:	تلفن:	شماره:	نشانی:

ب. محاسبه مانده مالیات و عوارض

ردیف	شرح	جمع مالیات	جمع عوارض
۱	جمع مالیات و عوارض متعلقه بابت فروش کالا و ارائه خدمات النقل از جدول ۱)		
۲	اکسر سی (شود) جمع مالیات و عوارض پرداختی قابل محاسبه به عنوان اعتبار مالیاتی النقل از جدول ۲)		
۳	اکسر سی (شود) استناد پرداختی مالیات و عوارض انتقالی از دوره قبل		
۴	مانده بدهی (استانگاری) مالیات و عوارض (استانگاری به صورت عدد منفی)		

توجه: محاسبه بدهی مالیات بر ارزش افزوده و عوارض مربوطه، بر مبنای حساب بدهی استانی که توسط اداره کل ارسال می‌گردد، بر مبنای اعلام گریه‌ها و بازیه می‌باشد.

ج. تعیین فرم دوره ارائه بدهی مالیات و عوارض

توجه: هر صورت و بدهی باید به منظور اطمینان از پرداخت به موقع، به یکی از فرم‌های زیر انتخاب شود و حلقه آن را تصدیق فرم در هر این صورت، چنانچه به منظور اطمینان این قسمت را تکمیل فرمایید.

شرح نوع درخواست		اطلاعات
☐ روزی ۱	درخواست انتقال بدهی پرداختی به دوره بعدی مندرک مؤدی	
☐ روزی ۲	درخواست استرداد استناد پرداختی به مؤدی مطابق به تکمیل درگاه درخواست استرداد و درج نام کارگزار استناد راجعه استرداد طرف ۱۸ روز از تاریخ تسلیم اظهارنامه فرستاد بود.	
توسط مؤدی تکمیل شود	مدت اعتبار زمان اظهارنامه تکمیلی دوره آیه برسد این بنگاه اقتصادی خانه هر گره بر مبنای اطلاعات فرم دوره مالیاتی دوره اظهارنامه می‌باشد. بابت: نام سازمان/سازمان گریه	نام و نام خانوادگی: _____ شماره و تاریخ ارسال: _____
توسط اداره امور مالیاتی تکمیل شود	این اظهارنامه در تاریخ: _____ و طریق: _____ دریافت و ثبت می‌شود. سازمان مربوطه: _____ اداره نام خانوادگی: _____	شماره و تاریخ ثبت: _____ تاریخ و محل ارسال: _____

جدول ۱: اطلاعات مربوط به فروش و صادرات کالاها و خدمات

ردیف	شرح	مبلغ صادرات غیرقابل استرداد شده (ریال)	جمع مالیات پرداخت شده (ریال)	جمع عوارض پرداخت شده (ریال)
۱	فروش بنزین و سوخت هواپیما			
۲	فروش نفت سفید و نفت گاز			
۳	فروش نفت کوره			
۴	فروش سایر کالاها و خدمات مشمول			
۵	فروش کالاها و خدمات معاف			
۶	صادرات کالاها و خدمات (معاف و مشمول)			
۷	جمع فروش و صادرات این دوره			

جدول ۲: اطلاعات مربوط به خرید و واردات کالاها و خدمات

ردیف	شرح	مبلغ واردات غیرقابل استرداد شده (ریال)	جمع مالیات پرداخت شده (ریال)	جمع عوارض پرداخت شده (ریال)
۱	واردات بنزین و سوخت هواپیما			
۲	واردات نفت سفید و نفت گاز			
۳	واردات نفت کوره			
۴	واردات سایر کالاها و خدمات مشمول			
۵	واردات کالاها و خدمات معاف			
۶	خرید بنزین و سوخت هواپیما			
۷	خرید نفت سفید و نفت گاز			
۸	خرید نفت کوره			
۹	خرید سایر کالاها و خدمات مشمول			
۱۰	خرید کالاها و خدمات معاف و کالاها و خدمات مشمول بدون پرداخت مالیات و عوارض			
۱۱	جمع کل خرید و واردات این دوره			

جدول ۳: محاسبه مانده مالیات و عوارض پرداختی قابل کسر یا استرداد

ردیف	شرح	جمع مالیات پرداخت شده (ریال)	جمع عوارض پرداخت شده (ریال)
۱	جمع کل مالیات‌ها و عوارض پرداختی		
۲	کمتر می‌شود از مبلغ عوارض پرداختی که قابل کسر از مالیات است (در صورتی که مانده مالیات معاف از عوارض باشد)		
۳	مانده مالیات‌ها و عوارض پرداختی که قابل کسر از مالیات‌های فروش یا استرداد می‌باشد		

اظهاری نامه مالیات بر ارزش افزوده

(موضوع ماده ۲۱ قانون مالیات بر ارزش افزوده)

نمونه ۳: ویژه کلیه عرضه کنندگان سیگار و محصولات دخانی

☐ مالیات بر ارزش افزوده ☐ اداره کلی امور مالیاتی استان										
سال منتهی:	۱۳۸۸		شماره دوره مالیاتی (ماه):		۳		شماره دوره مالیاتی:			۰۱
مدت دوره مالیاتی:	۰۱	۰۱	۰۱	۰۱	۰۳	۳۱	۰۳	۳۱	۰۳	۰۳

الف. مشخصات و محل فعالیت مزای

شماره اقتصادی:			شماره ثبت:			شماره ثبت:			شماره ثبت:		
شخص حقوقی:	نام بنگه/ مؤسسه:				شماره ملی:				شماره ثبت ملی:		
شخص حقیقی:	نام:				نام خانوادگی:						
استان:	شهرستان:		شهر:		شماره:		شماره:		شماره:		
کد پستی ۱۰ روستا:	تلفن:		تلفن:		تلفن:		تلفن:				
نشانی:											

ب. محاسبه مانده مالیات و عوارض

ردیف	شرح	جمع مالیات	جمع عوارض
۱	جمع مالیات و عوارض متعلقه بابت فروش کالا و ارائه خدمات (نقل از جدول ۱)		
۲	(کمتر می شود) جمع مالیات و عوارض پرداختی قابل محاسبه به عنوان اعتبار مالیاتی (نقل از جدول ۴)		
۳	(کمتر می شود) اضافه پرداختی مالیات و عوارض انتقالی از دوره قبل		
۴	مانده بدهی (استانگاری) مالیات و عوارض (استانگاری به صورت عدد منفی)		

نوعه مانده بدهی مالیات بر ارزش افزوده هر یک مانده به حساب بانکی جداگانه که توسط اداره کل دستورالعمل درج شده مالیات بر ارزش افزوده جدول اعلام گردیده باید باشد.

ج. توضیح در مورد اشیاء پرداختی مالیات و عوارض

نوعه هر مورد و نحوه پرداختی (تسهیل) هر یک از آنها در این جدول باید از عوارضی بودن آنها اظهار نمود و باقی آن را باید اعلام فرموده. هر موردی که وجه یا عوارضی نداشته این قسمت را تکمیل فرمایید.

شرح نوع درخواست	ادامه	
☐ روش ۱	درخواست انتقال اعتبار	
☐ روش ۲	مربوط به تکمیل و فرد	

توسط مزای	مدت نامزدی اظهارنامه اظهارنامه توسط مزای بابت هر یک از بنگه اقتصادی باید هر گونه عوارضی که در صورت دور مالیاتی مورد اظهار نامه شده باشد اعلام و در جدول دستورالعمل درج گردد.		
تکمیل شود	شماره:	تاریخ:	تا پایان تاریخ:
نوعه مانده بدهی مالیات و عوارض	این اظهارنامه در تاریخ:	ارزانت و دست حساب:	در تاریخ:
	ارزان و دست حساب:	در تاریخ:	در تاریخ:

جدول ۱: اطلاعات مربوط به فروش و صادرات کالاها و خدمات

ردیف	شرح	بازار صادراتی (برای کسر از درآمد)	جمع صادرات منطقه (ریال)	جمع فروش منطقه (ریال)
۱	فروش بیگار و محصولات دخانی			
۲	فروش سایر کالاها و خدمات مشمول			
۳	فروش کالاها و خدمات معاف			
۴	صادرات بیگار و محصولات دخانی			
۵	صادرات کالاها و خدمات معاف و مشمول (۱)			
۶	جمع فروش و صادرات این دوره			

جدول ۲: اطلاعات مربوط به خرید و واردات کالاها و خدمات

ردیف	شرح	بازار صادراتی (برای کسر از درآمد)	جمع مالیات پرداخت شده (ریال)	جمع فروش پرداخت شده (ریال)
۱	واردات انواع بیگار و محصولات دخانی			
۲	واردات سایر کالاها و خدمات مشمول			
۳	واردات کالاها و خدمات معاف			
۴	خرید انواع بیگار و محصولات دخانی			
۵	خرید سایر کالاها و خدمات مشمول			
۶	خرید کالاها و خدمات معاف و کالاها و خدمات مشمول بدون پرداخت مالیات و عوارض			
۷	جمع کل خرید و واردات این دوره			

جدول ۳: محاسبه مانده مالیات و عوارض پرداختی قابل کسر با استرداد

ردیف	شرح	جمع مالیات پرداخت شده (ریال)	جمع عوارض پرداخت شده (ریال)
۱	جمع کل مالیاتها و عوارض پرداختی		
۲	کم می شود مالیاتها و عوارض پرداختی که قابل کسر از مالیاتهای قبلی استرداد نمی باشد (موضوع ماده ۶۰ ماده ۶۰)		
۳	مانده مالیاتها و عوارض پرداختی که قابل کسر از مالیاتهای قبلی استرداد نمی باشد.		

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و مالیاتی
سازمان امور مالیاتی کشور

اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده

موضوع تبصره ۱ ماده ۳۸ قانون مالیات بر ارزش افزوده

نمونه ۴: نسخه عوارض آلاینده (ویژه واحدهای تولیدی آلاینده محیط زیست)

اداره کلی مالیات بر ارزش افزوده
شماره مالیاتی استان

سال عملکرد: ۱۳۸۸ | طول دوره مالیاتی (ماه): ۳ | شماره دوره مالیاتی: ۰۱
مدت دوره مالیاتی: ۰۱ / ۰۱ / ۱۳۸۸ | ۰۳ / ۳۱ / ۱۳۸۸

الف. مشخصات و محل فعالیت مزدی

شماره اقتصادی:	نام پیکه بزرگ:	شماره ثبت:	شماره ملی:
نام:	نام خانوادگی:	شماره ملی:	

استان: شهرستان: شهر: استان: داخل حوزه خارج از حوزه
کد پستی ۱۰ رقمی: تلفن: سایر: نشانی:

ب. محاسبه عوارض آلاینده

شرح	مبلغ فروش (ریال)	نرخ	عوارض قابل پرداخت (ریال)
کل فروش خالص کالا عوارض آلاینده		۶۱	

نوع فعالیت مزدی	توسط تولید	توسط سایرین
شماره: تاریخ: نام و نام خانوادگی: شهر و استان:	شماره: تاریخ: نام و نام خانوادگی: شهر و استان:	شماره: تاریخ: نام و نام خانوادگی: شهر و استان:

تبصره ۱ ماده ۳۸ - واحدهای تولیدی آلاینده محیط زیست که استعلامها و سوابق حفاظت از محیط زیست و رعایت نمی نمایند، طبق تشخیص و اعلام سازمان حفاظت محیط زیست از تاریخ تصدیق نامه هر سال برای اجراء در سال بعد، همچنین پالایشگاههای نفت و واحدهای پتروشیمی، علاوه بر مالیات و عوارض مشمول موضوع این قانون، مشمول پرداخت بنگار صد (۱۰٪) قیمت فروش به عنوان عوارض آلاینده می باشند. حکم ماده ۱۶ این قانون و تبصره های آن به عوارض آلاینده موضوع این ماده قابل استناد نمی باشد.

واحدهایی که در طی سال نسبت به رفع آلاینده اقدام نمایند، با درخواست واحد مزبور و تأیید سازمان حفاظت محیط زیست از فهرست واحدهای آلاینده خارج می گردند. در این صورت واحدهای یاد شده از کپی دوره مالیاتی بعد از تاریخ اعلام توسط سازمان مزبور به سازمان امور مالیاتی کشور، مشمول پرداخت عوارض آلاینده نمی گردند.

واحدهایی که در طی سال ما به تشخیص و اعلام سازمان حفاظت محیط زیست به فهرست واحدهای آلاینده محیط زیست اضافه گردند، از کپی دوره مالیاتی بعد از تاریخ اعلام توسط سازمان حفاظت محیط زیست مشمول پرداخت عوارض آلاینده خواهند بود.

عوارض موضوع این تبصره در داخل هر یک شهرها به حساب شهرداری محل استقرار واحد تولیدی و در خارج از هر یک شهرها به حساب امور گمرک و جود موضوع تبصره ۱ ماده ۳۶ واریز می شود. تا این دهه های همان شهردستان توجیح گردد.

انظارنامه شماره گذاری خودرو

(موضوع بند ج ماده ۲۷ قانون مالیات بر ارزش افزوده)

نمونه ۵: نسخه ویژه شماره گذاری انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین تولید داخل

اداره گلی مالیات بر ارزش افزوده
 امور مالیاتی استان

سال عملکرد: ۱۳۸۸ | طول دوره مالیاتی آماده: ۳ | شماره دوره مالیاتی: ۰۱
 مدت دوره مالیاتی: ۰۱ / ۰۱ / ۱۳۸۸ | ۰۳ / ۳۱ / ۱۳۸۸

الف. مشخصات و محل فعالیت مؤدی

شماره اقتصادی: | شماره ثبت: | شماره نامه تراز گلی: |
 نام بنگاه مؤسسه: | شماره ثبت: |
 شخص حقیقی

استان: | شهرستان: | شهر: |
 که پیش از ۱۰ رهنی: | تلفن: |
 نشانی: |

ب. محاسبه مالیات و عوارض

شرح	مبلغ فروش ازیان	مالیات ۲٪ بر فروش ازیان	عوارض ۱٪ بر فروش ازیان
جمع کل ازیان از جدول ۱			

توسط مؤدی تکمیل شود	توسط سازمان انظارنامه تکمیل شود (در این بخش)
شماره: تاریخ: نام نام خانوادگی: نام و نام خانوادگی: امضاء: مهر و امضاء:	شماره: تاریخ: نام نام خانوادگی: نام و نام خانوادگی: امضاء: مهر و امضاء:

بند ج ماده ۲۷ - تولیدکنندگان انواع خودروهای سواری و وانت دوکابین تولید داخل (به استثناء خودروهای سواری که به عنوان خودروهای عمومی شماره گذاری می شود) مکلفند مالیات و عوارض موضوع بند ج (ح) ماده (۲۳) این قانون را در تاریخ فروش یا درج در اسناد فروش از خریداران اخذ و مالیات و عوارض مذکور را حسب مقررات موضوع ماده (۲۱) به ترتیب به حساب سازمان امور مالیاتی کشور و حساب تمرکز وجود به نام وزارت کشور که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می شود، وارن نمایند.

بند ج تبصره ماده ۲۳ - شماره گذاری انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین، اهم از تولید داخل یا وارداتی به استثناء خودروهای سواری عمومی درون شهری یا بیرون شهری حسب مورد (۲۳) قیمت فروش کارخانه یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آن ها آند درصد (۲) مالیات و یک درصد (۱) عوارض]

جدول ۱

ردیف	نام خودرو	تعداد	مبلغ فروش (ریال)	مالیات ۴٪ مبلغ فروش (ریال)	عوارض ۱٪ مبلغ فروش (ریال)
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					
۷					
۸					
۹					
۱۰					
۱۱					
۱۲					
۱۳					
۱۴					
۱۵					
۱۶					
۱۷					
۱۸					
۱۹					
۲۰					
۲۱					
۲۲					
۲۳					
۲۴					
۲۵					
۲۶					
۲۷					
۲۸	جمع کل				

شناسایی اعتبار مالیاتی و تسویه آن

۱ هرگونه مالیات بر ارزش افزوده پرداخت شده در زمان خرید توسط مودیان اعم از واردکنندگان/ تولیدکنندگان/ توزیع کنندگان / و صادرکنندگان که در این نظام مالیاتی به عنوان عامل وصول و نه پرداخت کننده مالیات شناسایی می گردند، طلب ایشان از دولت محسوب و به صورت فصلی با سازمان امور مالیاتی کشور تسویه می گردد.

۲ تسویه مطالبات مودیان بابت مالیات های پرداختی ایشان در زمان خرید یا از طریق کسر از مطالبات دریافتی از خریداران و یا از طریق استرداد توسط سازمان امور مالیاتی کشور به ایشان صورت می پذیرد.

مأخذ محاسبه عوارض و مالیات بر ارزش افزوده

طبق ماده (۱۴) قانون مالیات بر ارزش افزوده مأخذ محاسبه عوارض و مالیات ارزش افزوده، بهای کالا یا خدمات مندرج در صورتحساب خواهد بود. در مواردی که صورتحساب موجود نباشد و یا از ارائه آن خودداری شود و یا به موجب اسناد و مدارک مثبته، احراز شود که ارزش مندرج در آنها واقعی نیست، مأخذ محاسبه مالیات و عوارض بهای روز کالا یا خدمات به تاریخ روز تعلق مالیات و عوارض می باشد و در مورد برگشت کالا، فروشنده باید مالیات و عوارض مربوط به کالای برگشت شده را به خریدار برگرداند.

وظایف و تکالیف قانونی مودیان مالیات بر ارزش افزوده

- ۱ ثبت نام در نظام مالیات بر ارزش افزوده (طبق ماده ۱۸)
- ۲ صدور صورتحساب (طبق ماده ۱۹)
- ۳ وصول مالیات و عوارض (طبق ماده ۲۰)
- ۴ تسلیم اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده (طبق ماده ۲۱)
- ۵ ثبت و نگهداری اسناد و مدارک (طبق ماده ۳۴)

شیوه محاسبه و ثبت عوارض و مالیات بر ارزش افزوده

در راستای اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده و تکالیف قانونی مربوطه و با توجه به رهنمودهای حسابداری جامعه حسابداران رسمی ایران در زمینه ثبت حسابداری مالیات بر ارزش افزوده مودیان ثبت نام شده و مکلف به وصول این مالیات و عوارض باید در دفاتر کل سر فصل حساب‌هایی با عناوین ذیل افتتاح گردد.

سایر حساب‌های دریافتی مالیات بر ارزش افزوده خرید

سایر حساب‌های پرداختی مالیات بر ارزش افزوده فروش

با توجه به اینکه تکالیف قانونی فعالان اقتصادی مشمول وصول مالیات و عوارض به مأخذ بهای کالا یا ما به ازاء مربوط به ارائه خدمات از مشتریان می‌باشد مالیات‌های وصولی بررسی و فروش کالا یا ارائه خدمات عملاً حکم دیون مالیاتی را دارد.

از سوی دیگر مالیات و عوارضی را که مودیان مالیات بر ارزش افزوده به استناد صورتحساب‌های خرید خود در قبال دریافت کالا یا خدمات به مشمولین اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌نمایند در حکم اعتبار یا بستانکاری مالیاتی خواهد بود.

بنابراین ثبت حسابداری موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده، در زمینه مالیات و عوارض وصولی فروش (حساب سایر حساب‌های پرداختی مالیات بر ارزش افزوده فروش و عوارض بر ارزش افزوده فروش) ثبت بستانکار و (حساب سایر حساب‌های دریافتی مالیات بر ارزش افزوده خرید و عوارض بر ارزش افزوده خرید) ثبت بدهکار خواهد داشت.

نکته

در ثبت تهاتر مالیات و عوارض ارزش افزوده چنانچه جمع مالیات و عوارض ارزش افزوده فروش < جمع مالیات و عوارض ارزش افزوده خرید باشد آنگاه مودی مالیاتی بایستی با پرداخت وجه نقد حداکثر تا ۱۵ روز پس از اتمام دوره گزارش فصلی نسبت به تسویه حساب با سازمان امور مالیاتی اقدام نماید و در حالت عکس مابه التفاوت موجود تحت عنوان طلب از سازمان مالیاتی در دوره‌های بعدی لحاظ و مورد محاسبه قرار خواهد گرفت.

ارزشیابی شایستگی ثبت مالیات بر ارزش افزوده

شرح کار:

- ۱ کنترل اسناد و مدارک مشمول مالیات بر ارزش افزوده
- ۲ محاسبه مالیات بر ارزش افزوده
- ۳ تکمیل اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده در سامانه مربوطه
- ۴ ثبت دریافت و پرداخت مالیات بر ارزش افزوده در دفاتر قانونی

استاندارد عملکرد: توانایی ثبت و محاسبه مالیات بر ارزش افزوده، طبق قانون مالیات بر ارزش افزوده و آیین نامه های سازمان امور مالیاتی بر اساس اسناد و مدارک مثبت.

شاخص ها:

- ۱ کنترل اسناد و مدارک مشمول بر مالیات بر ارزش افزوده
- ۲ محاسبه مالیات بر ارزش افزوده
- ۳ تکمیل اظهارنامه مالیاتی بر ارزش افزوده در سامانه مربوطه
- ۴ ثبت دریافت و پرداخت مالیات بر ارزش افزوده در دفاتر قانونی

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: میز و صندلی، ماشین حساب، کامپیوتر، پرینتر، نرم افزار، قانون مالیاتی مستقیم، قانون مالیات بر ارزش افزوده، محاسبه مالیات بر ارزش افزوده در شرایط کاری مختلف و ارسال فرم اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده در ۶۰ دقیقه.

ابزار و تجهیزات: میز و صندلی، اتاق کار، رایانه، ملزومات اداری، ماشین حساب، نرم افزار، قانون مالیات بر ارزش افزوده، آیین نامه معاملات.

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات مشمول بر مالیات بر ارزش افزوده	۱	
۲	انجام محاسبات مالیات بر ارزش افزوده	۱	
۳	تکمیل اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده	۱	
۴	ثبت دریافت و پرداخت مالیات بر ارزش افزوده در دفاتر قانونی	۲	
	شایستگی های غیر فنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش	۲	
	میانگین نمرات		*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می باشد.

فصل ۵

حسابداری تکلیفی

انواع مالیات‌های تکلیفی

مالیات‌های تکلیفی مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم و تکالیف پرداخت کنندگان

وجوه و مهلت و محل پرداخت مالیات مزبور به شرح زیر می‌باشد:

- ۱ ماده ۵۳، تبصره ۹ (مالیات تکلیفی اجاره املاک)
- ۲ مواد ۸۵ و ۸۶ اصلاحی (مالیات تکلیفی حقوق)
- ۳ ماده ۱۰۲ (مالیات تکلیفی مضاربه)
- ۴ ماده ۱۰۳ (مالیات تکلیفی حق الوکاله)
- ۵ ماده ۱۰۷ (مالیات تکلیفی اشخاص حقوقی خارجی و مؤسسات مقیم خارج)
- ۶ ماده ۱۰۹ (مالیات تکلیفی مؤسسات بیمه)
- ۷ ماده ۱۱۶ (تکلیف مدیران تصفیه اشخاص حقوقی)
- ۸ ماده ۱۱۸ (مسئولیت آخرین مدیران شخص حقوقی و مدیران تصفیه و ضامن‌ها)
- ۹ ماده ۱۲۳ (مالیات تکلیفی منافع بلاعوض اموال)
- ۱۰ ماده ۱۴۳ (مالیات تکلیفی نقل و انتقال سهام)

درصدهای مالیات تکلیفی

وظایف مودیان مالیاتی در خصوص مالیات‌های تکلیفی

ماده قانونی	میزان کسر مالیات	موعد کسر و ایصال	پرداخت کنندگان
تبصره ۹ ماده ۵۳	نرخ ماده ۱۳۱	تا پایان ماه بعد	پرداخت کنندگان اجاره محل (موجر شخص حقیقی)
تبصره ۹ ماده ۵۳	نرخ ماده ۱۰۵ (۲۵ درصد)	تا پایان ماه بعد	پرداخت کنندگان اجاره محل (موجر شخص حقوقی)
تبصره ۲ ماده ۱۰۳	۵ درصد	تا پایان ماه بعد	پرداخت کنندگان حق الوکاله به وکلا
ماده ۱۰۷	مالیات متعلق	تا پایان ماه بعد	پرداخت کنندگان به اشخاص حقوقی خارجی
ماده ۸۶	نرخ ماده ۸۵	تا پایان ماه بعد	پرداخت کنندگان حقوق
تبصره ماده ۸۶	۱۰ درصد	تا پایان ماه بعد	پرداخت به غیر از کارکنان خود بابت حق المشاوره،
ماده ۸۸	نرخ ماده ۸۵	تا پایان ماه بعد از تاریخ دریافت حقوق	دریافت کنندگان حقوق از اشخاص مقیم خارج
ماده ۱۰۲	نرخ ماده ۱۳۱	زمان تسلیم اظهارنامه	صاحبان سرمایه در مضاربه
تبصره ۵ ماده ۱۰۹	۲ درصد	تا پایان ماه بعد	بیمه‌گران انکابی خارجی
تبصره ۱ ماده ۱۴۳	۴ درصد	قبل از انتقال مالیات متعلق را پرداخت نماید	شرکت‌های غیر بورسی در هنگام نقل و انتقال سهام
تبصره ۲ ماده ۱۴۳	نیم درصد	تا پایان ماه بعد از ثبت افزایش سرمایه	شرکت‌های بورسی (اندوخته صرف سهام)
۱۴۳ مکرر الحاقی	نیم درصد	در زمان انتقال مالیات را پرداخت و ظرف ده روز از تاریخ انتقال، رسید پرداخت را تسلیم نمایند.	کارگزاران بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس

مهلت پرداخت مالیات‌های تکلیفی

وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و دستگاه‌هایی که تمام یا قسمتی از بودجه آنها به وسیله دولت تأمین می‌شود، نهادهای انقلاب اسلامی، شهرداری‌ها و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آنها و همچنین سایر اشخاص حقوقی مکلف‌اند مالیات موضوع این فصل را از مال‌الاجاره‌هایی که پرداخت می‌کنند کسر و تا پایان ماه بعد به اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک پرداخت و رسید آن را به مؤجر تسلیم نمایند.

مالیات مستقیم و غیر مستقیم

مالیات‌های مستقیم

مالیات‌هایی است که مستقیماً از دارائی یا درآمد افراد گرفته می‌شوند و شامل مالیات بر دارائی و مالیات بر درآمد هستند؛ همان‌طور که از نام این مالیات‌ها مشخص است بدون هیچ واسطه‌ای بر درآمد افراد و یا سازمان‌ها و مؤسسات اقتصادی اعمال می‌شوند و توسط مأموران مالیاتی به طور مستقیم وصول می‌شوند. نمونه بارز این مالیات‌ها، مالیاتی است که دولت به‌طور مستقیم از حقوق کارمندان خود کسر می‌کند.

مالیات‌های غیرمستقیم

مالیاتی است که با واسطه و به‌طور غیرمستقیم از شهروندان گرفته می‌شود. مالیات غیرمستقیم در شکل‌های گوناگونی قابل پیاده شدن می‌باشد و پرداخت آن نیز با اینکه بر دوش همگان می‌باشد ولی محسوس نیست و به‌طور معمول عموم مردم وجود آن را احساس نمی‌کنند. این مالیات، غالباً بر قیمت کالاها و خدمات اضافه شده و به مصرف کننده منتقل می‌گردد و شامل مالیات بر واردات و مالیات بر معاملات است.

مالکیت رهنی و مالکیت اجاره به شرط تملیک

الف) در مالکیت رهنی شما، مالک ملک هستید و فقط ملک خود را جهت اخذ وام و ... در گرو (رهن) بانک قرار می‌دهید. در این حالت شما امکان اجاره دادن و یا در برخی موارد فروش آن را دارید و ملک خود را فقط در رهن قرار داده‌اید. اما در اجاره به شرط تملیک، اجاره دهنده، مالک ملک است و تا زمان اتمام اجاره و انتقال ملک فقط منافع آن به مستاجر واگذار می‌شود.

ب) تفاوت دیگر این دو در آن است که در مالکیت رهنی شما سند را در رهن بانک قرار داده‌اید تا در صورت عدم پرداخت وام، بانک بتواند آن را تصاحب کند، اما در اجاره به شرط تملیک، شما وام را صرفاً برای خرید همان ملک مورد قرارداد می‌گیرید.

مالیات تکلیفی چیست؟

مالیات تکلیفی در لغت به معنای انجام یک تکلیف می‌باشد و هدف از آن فرایند پرداخت نوعی مالیات است که انجام آن بر عهده اشخاص معینی می‌باشد که قانون آنها را مکلف ساخته است. بر طبق قانون این اشخاص معین باید قبل از پرداخت هر وجهی به اشخاص ثالث، مکلف هستند و جوهی که میزان آن را قانون تعیین کرده از مبالغ مزبور کسر کنند و در موعد مشخص به حساب سازمان امور مالیاتی واریز نموده و مابقی آن را پس از کسر سایر کسورات در وجه آن اشخاص ثالث پرداخت نمایند بنابراین سه نقش یعنی کارفرما (فردی که تکلیف پرداخت مالیات بر عهده اوست)، مالیات و اشخاص ثالث در این میان وجود دارند.

مالیات تکلیفی حقوق

۱ تبصره ۱ ماده ۸۶

براساس این تبصره قانون مالیات‌های مستقیم در مورد پرداخت‌هایی که از طرف غیر از پرداخت‌کننده اصلی حقوق به اشخاص حقیقی به عمل می‌آید، پرداخت‌کنندگان مکلفند هنگام هر پرداخت مالیات متعلق را با رعایت معافیت‌های قانونی مربوط به حقوق به جز معافیت موضوع ماده ۸۴ این قانون، به نرخ مقطوع ۱۰٪ محاسبه، کسر و حداکثر تا پایان ماه بعد با فهرستی حاوی نام و نشانی دریافت‌کنندگان و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل پرداخت کنند و در صورت تخلف، مسئول پرداخت مالیات و جریمه‌های متعلق خواهند بود.

۲ تبصره ۲ ماده ۸۶

پرداخت‌های دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مؤسسات آموزشی و پژوهشی قانونی دارای مجوز رسمی از وزارتین فوق‌الذکر می‌باشند، به اشخاص حقیقی اعم از کارکنان و غیرکارکنان خود در قالب حق‌التدریس مشمول مالیات مقطوع به نرخ ۱۰ درصد و حق‌التحقیق، حق پژوهش و قراردادهای پژوهشی و تحقیقاتی مشمول مالیات مقطوع به نرخ پنج درصد، با رعایت سایر احکام مقرر در تبصره یک، خواهد بود.

مالیات تکلیفی اجاره املاک (تبصره ۹ ماده ۵۳ ق.م.م)

درآمد شخص حقیقی یا حقوقی ناشی از واگذاری حقوق خود نسبت به املاک واقع در ایران پس از کسر معافیت‌های مقرر در این قانون مشمول مالیات بر درآمد املاک می‌باشد. (ماده ۵۲ ق.م.م)

درآمد مشمول مالیات بر اجاره دست اول

ماده ۵۳- درآمد مشمول مالیات املاکی که به اجاره واگذار می‌گردد عبارت است از کل مال الاجاره، اعم از نقدی و غیر نقدی، پس از کسر بیست و پنج درصد (۲۵٪) بابت هزینه‌ها و استهلاکات و تعهدات مالک نسبت به مورد اجاره. درآمد مشمول مالیات در مورد اجاره دست اول املاک مورد وقف یا حبس بر اساس این ماده محاسبه خواهد شد. در رهن تصرف، راهن طبق مقررات این فصل مشمول مالیات خواهد بود.

معافیت‌های مالیاتی اجاره (ماده ۵۳ ق.م.م)

■ تبصره ۱

محل سکونت پدر یا مادر یا همسر یا فرزند یا اجداد و همچنین محل سکونت افراد تحت تکفل مالک اجاری تلقی نمی‌شود مگر اینکه به موجب اسناد و مدارک ثابت گردد که اجاره پرداخت می‌شود. در صورتی که چند واحد مسکونی، محل سکونت مالک و یا افراد مزبور باشد، یک واحد برای سکونت مالک و یک واحد مسکونی برای هر یک از افراد مذکور به انتخاب مالک از شمول مالیات موضوع این بخش خارج خواهد بود.

■ تبصره ۲

املاکی که مجاناً در اختیار سازمان‌ها و مؤسسات موضوع ماده (۲) این قانون قرار می‌گیرد غیر اجاری تلقی می‌شود.

■ تبصره ۳

از نظر مالیات بر درآمد اجاره املاک هر واحد آپارتمان یک مستغل محسوب می‌شود.

■ تبصره ۴

در مورد املاکی که با اثاثه یا ماشین آلات به اجاره واگذار می‌شود، درآمد ناشی از اجاره اثاثه و ماشین آلات نیز جزء درآمد ملک محسوب و مشمول مالیات این فصل می‌شود.

■ تبصره ۵

مستحدثاتی که طبق قرارداد از طرف مستأجر در عین مستأجره به نفع موجر ایجاد می‌شود، بر اساس ارزش معاملاتی روز تحویل مستحدثه به موجر تقویم و پنجاه درصد (۵۰٪) آن جزء درآمد مشمول مالیات اجاره سال تحویل محسوب می‌گردد.

تبصره ۶

هزینه‌هایی که به موجب قانون یا قرارداد به عهده مالک است و از طرف مستأجر انجام می‌شود و همچنین مخارجی که به موجب قرارداد انجام آن از طرف مستأجر تقبل شده در صورتی که عرفاً به عهده مالک باشد، به بهای روز انجام هزینه تقویم و به عنوان مال الاجاره غیر نقدی به جمع اجاره‌بهای سال انجام هزینه اضافه می‌شود.

تبصره ۷

در صورتی که مالک اعیان احداث شده در عرصه استیجاری ملک را کلاً یا جزئاً به اجاره واگذار نماید، مبلغ اجاره پرداختی بابت عرصه به نسبت مورد اجاره از مال الاجاره دریافتی کسر و مازاد طبق مقررات صدر این ماده مشمول مالیات خواهد بود.

تبصره ۸

در صورتی که مالک محل سکونت خود را بفروشد و در سند انتقال بدون اجاره بها مهلتی برای تخلیه ملک داده شود، در مدتی که محل سکونت انتقال دهنده می‌باشد تا شش ماه و در بیع شرط مادام که طبق شرایط معامله مبیع در اختیار بایع شرطی است، اجاری تلقی نمی‌شود مگر این که به موجب اسناد و مدارک ثابت گردد که اجاره پرداخت می‌شود.

تبصره ۹

وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و دستگاه‌هایی که تمام یا قسمتی از بودجه آنها به وسیله دولت تأمین می‌شود، نهادهای انقلاب اسلامی، شهرداری‌ها و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آنها و همچنین سایر اشخاص حقوقی مکلف‌اند مالیات موضوع این فصل را از مال الاجاره‌هایی که پرداخت می‌کنند کسر و تا پایان ماه بعد به اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک پرداخت و رسید آن را به موجب تسلیم نمایند.

* نظر به اینکه طبق مقررات تبصره ۹ الحاقی به ماده ۵۳ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ۱۳۶۶ (موضوع بند الف ماده ۹ قانون اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۷۱/۲/۷) وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و دستگاه‌هایی که تمام یا قسمتی از بودجه آنها به وسیله دولت تأمین می‌شود، نهادهای انقلاب اسلامی، شهرداری‌ها و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آنها و همچنین سایر اشخاص حقوقی از اول سال ۱۳۷۱ مکلفند از مال الاجاره‌های پرداختی مالیات متعلق را کسر و ظرف ده روز به اداره امور اقتصادی و دارائی محل وقوع ملک پرداخت و رسید آن را به موجب تسلیم نمایند، لذا خواهشمند است دستور فرمائید ضمن اعلام مراتب یادآوری گردد که در اجرای مقررات فوق‌الذکر از مال الاجاره‌های پرداختی با احتساب اقساط دریافتی قبلی بابت مال الاجاره سال مذکور پس از کسر ۲۵٪ آن بابت هزینه‌ها و

استهلاکات و تعهدات مالک نسبت به مورد اجاره مالیات متعلقه را به نرخ ماده ۱۳۱ اصلاحی قانون مذکور کسر و به حسابهای مربوطه واریز نمایند. بدیهی است که مسئولین امر در صورت عدم انجام تکلیف قانونی مذکور علاوه بر داشتن مسئولیت تضامنی نسبت به پرداخت مالیات، مشمول جریمه ای معادل ۲۰٪ مالیات پرداخت نشده و همچنین مجازات مقرر در تبصره‌های ۱ و ۲ ماده ۱۹۹ قانون یاد شده حسب مورد خواهند بود.

***نظر به اینکه به موجب تبصره ۹ ماده ۵۳ و ماده ۸۵ و ماده ۱۰۴ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه بعدی آن پرداخت کنندگان موضوع مواد فوق الذکر مکلفند در هر پرداخت یا تخصیص مالیات متعلق را طبق ضوابط مربوط محاسبه، کسر و به حساب درآمدهای مالیاتی وزارت امور اقتصادی و دارائی واریز و مدارک مربوط را ظرف مهلت مقرر در قانون به حوزه مالیاتی ذیربط تسلیم نمایند. مشاهده می‌شود برخی از کارفرمایان نسبت به انجام تکالیف قانونی خود قصور نموده و یا اصولاً از کسر و پرداخت آن خودداری می‌نمایند لذا ضمن یادآوری تکالیف مقرر و نیز جرائم متعلق مقتضی است کلیه مکلفین به کسر مالیات‌های تکلیفی بالاخص ذی حسابی‌های دستگاه‌ها، هر گونه مالیات‌های تکلیفی را وفق مقررات قانون کسر و نسبت به پرداخت به موقع آنها به حساب درآمدهای مالیاتی این وزارتخانه اقدام لازم معمول دارند به همین جهت به ادارات کل مالیاتی دستور داده می‌شود به منظور جلوگیری از تخلفات ذکر شده جرائم متعلق به کلیه مودیان مذکور را تماماً دریافت دارند، همچنین متذکر می‌شود کلیه اشخاصی که به نحوی از انحاء از معافیت مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم (مالیات بر درآمد) برخوردار هستند نیز مکلف به رعایت موارد یاد شده می‌باشند در صورت عدم اجرای موارد فوق این وزارت هیچگونه مساعدت و همراهی با اشخاص یاد شده نخواهد داشت.

■ تبصره ۱۰

واحدهای مسکونی متعلق به شرکت‌های سازنده مسکن که قبل از انتقال قطعی و طبق اسناد و مدارک مثبت به موجب قرارداد واگذار می‌گردد مادام که در تصرف خریدار می‌باشد، در مدت مذکور اجاری تلقی نمی‌شود و از لحاظ مالیاتی با خریدار مانند مالک رفتار خواهد شد مشروط بر اینکه مالیات نقل و انتقال قطعی موضوع ماده (۵۹) این قانون به مأخذ تاریخ تصرف پرداخت شده باشد.

■ تبصره ۱۱

مالکان مجتمع‌های مسکونی دارای بیش از سه واحد استیجاری که با رعایت الگوی مصرف مسکن بنا به اعلام وزارت مسکن و شهرسازی ساخته شده یا می‌شوند در طول مدت اجاره از صد در صد (۱۰۰٪) مالیات بر درآمد املاک اجاری معاف می‌باشد در غیر این صورت درآمد هر شخص ناشی از اجاره واحد یا

واحدهای مسکونی در تهران تا مجموع یکصد و پنجاه مترمربع زیربنای مفید و در سایر نقاط تا مجموع دویست مترمربع زیربنای مفید از مالیات بر درآمد ناشی از اجاره املاک معاف می‌باشد.

ماده ۵۴: درآمد اجاره بر اساس قرارداد اعم از رسمی یا عادی مبنای تشخیص مالیات قرار می‌گیرد و در مواردی که قرارداد وجود نداشته باشد یا از ارائه آن خودداری گردد و یا مبلغ مندرج در آن کمتر از هشتاد درصد (۸۰٪) ارقام مندرج در جدول املاک مشابه تعیین و اعلام شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور باشد و نیز در مورد ماده (۵۴ مکرر) این قانون، میزان اجاره بها بر اساس جدول اجاره املاک مشابه تعیین خواهد شد.

■ تبصره ۱

در صورتی که مستأجر جزء مشمولان تبصره (۹) ماده (۵۳) این قانون باشد، اجاره پرداختی مستأجر ملاک تعیین درآمد مشمول مالیات اجاره خواهد بود.

■ تبصره ۲

چنانچه براساس اسناد و مدارک مثبت معلوم شود اجاره ملک بیش از مبلغی است که مأخذ تشخیص درآمد مشمول مالیات قرار گرفته است، مالیات مابه‌التفاوت طبق مقررات این قانون قابل مطالبه و در صورت اعتراض مودی، پرونده قابل رسیدگی در مراجع حل اختلاف موضوع این قانون خواهد بود.

■ تبصره ۳

در مواردی که درآمد اجاره واقعی کمتر از درآمد تعیین شده طبق مقررات این ماده باشد و مالیات تعیین شده مورد اعتراض مودی باشد، در این صورت پرونده قابل رسیدگی در مراجع حل اختلاف مالیاتی موضوع این قانون خواهد بود

ماده ۵۴ مکرر: واحدهای مسکونی واقع در شهرهای با جمعیت بیش از یکصد هزار نفر که به استناد سامانه ملی املاک و اسکان کشور (موضوع تبصره ۷ ماده ۱۶۹ مکرر این قانون) به‌عنوان «واحد خالی» شناسایی می‌شوند، از سال دوم به بعد مشمول مالیات معادل مالیات بر اجاره به شرح زیر خواهند شد:

سال دوم: معادل یک دوم مالیات متعلقه

سال سوم: معادل مالیات متعلقه

سال چهارم و به بعد: معادل یک و نیم (۱/۵) برابر مالیات متعلقه

ماده ۵۵: هرگاه مالک خانه یا آپارتمان مسکونی، آن را به اجاره واگذار نماید و خود محل دیگری برای سکونت خویش اجاره نماید یا از خانه‌سازمانی که کارفرما در اختیار او می‌گذارد استفاده کند در احتساب درآمد مشمول مالیات این فصل میزان مال‌الاجاره‌ای که به موجب سند رسمی یا قرارداد می‌پردازد یا توسط کارفرما از حقوق وی کسر و یا برای محاسبه مالیات حقوق تقویم می‌گردد از کل مال‌الاجاره دریافتی او کسر خواهد شد.

ماده ۵۷: در مورد شخص حقیقی که هیچ گونه درآمدی ندارد تا میزان معافیت مالیاتی درآمد حقوق موضوع ماده (۸۴) این قانون از درآمد مشمول مالیات سالانه مستغلات از مالیات معاف و مازاد طبق مقررات این فصل مشمول مالیات می‌باشد. مشمولان این ماده باید اظهارنامه مخصوصی طبق نمونه‌ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه خواهد شد به اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک تسلیم و اعلام نمایند که هیچ گونه درآمد دیگری ندارند. اداره امور مالیاتی مربوط باید خلاصه مندرجات اظهارنامه مودی را به اداره امور مالیاتی محل سکونت مودی ارسال دارد و در صورتی که ثابت شود اظهارنامه مودی خلاف واقع است مالیات متعلق به اضافه یک برابر آن به عنوان جریمه وصول خواهد شد. در اجرای حکم این ماده حقوق بازنشستگی و وظیفه دریافتی و جوایز و سود ناشی از سپرده‌های بانکی درآمد تلقی نخواهد شد.

■ تبصره ۱

حکم این ماده در مورد فرزندان صغیری که تحت ولایت پدر باشند جاری نخواهد بود.

■ تبصره ۲

در صورتی که سایر درآمدهای مشمول مالیات ماهانه مودی کمتر از مبلغ مذکور در این ماده باشد، آن مقدار از درآمد مشمول مالیات اجاره اموال که با سایر درآمدهای مودی بالغ بر مبلغ فوق باشد معاف و مازاد طبق مقررات این فصل مشمول مالیات خواهد بود.

سرقفلی، اجاره و رهن

سرقفلی وجهی است که مالک محل تجاری در آغاز اجاره علاوه بر اجور از مستأجر می‌گیرد تا محل را به او اجاره دهد یا مستأجر که حق انتقال به غیر دارد و به مؤجر سرقفلی پرداخته در قبال انتفاع منافع به مستأجر دست دوم از او دریافت می‌کند و یا مستأجری که به موجب شروط ضمن عقد امتیازاتی دارد که مانع از تخلیه عین مستأجره به وسیله مؤجر است، در قبال اسقاط این امتیازات و استرداد مورد اجاره به مالک از وی می‌گیرد. به این ترتیب ملاحظه می‌شود که سرقفلی پدیده‌ای است ناشی از اعمال اراده آزاد طرفین عقد اجاره و ایجاد آن به هیچ وجه (برخلاف کسب و پیشه) جنبه قهری ندارد.

■ اجاره طبق تعریف قانون مدنی عقدی است که به موجب آن مستأجر مالک منافع عین مستأجره می‌شود. بنابراین سرقفلی هم مربوط به اجاره است اما در عقد اجاره روابط طرفین نظر به مقررات قانون مدنی و قانون روابط مؤجر و مستأجر دو حالت پیدا می‌کند:

۱) اگر انتقال منافع بدون اخذ وجهی جهت انتقال حقوق تجاری صورت گیرد (تحت عنوان سرقفلی) این عقد اجاره بدون سرقفلی نامیده می‌شود.

۲ اگر انتقال منافع با اخذ وجهی تحت عنوان سرقفلی صورت گیرد که در نتیجه مبلغ ماهیانه اجاره هم کم خواهد بود) در این صورت اجاره با حق سرقفلی نامیده می‌شود. نتیجه اینکه اجاره از عقدی است که طی آن منافع ملک برای مدت معینی در قبال اجاره بها در طول مدت اجاره به مستأجر منتقل می‌گردد. اما سرقفلی عوض و بدل امتیازی است که مالک منافع به صورت یکجا به دیگری منتقل می‌نماید.

رهن عبارت از عقدی است که به موجب آن مالی وثیقه دین قرار می‌گیرد. رهن، عقدی است که به موجب آن مدیون، مالی را برای وثیقه به دائن می‌دهد. رهن دهنده را رهن و طرف دیگر را مرتهن می‌گویند (ماده ۷۷۱ قانون مدنی)

مالیات نقل و انتقال

مالیات نقل و انتقال ملک به عهده فروشنده می‌باشد و به صورت زیر محاسبه می‌گردد.

۱ املاک مسکونی

نرخ مالیات نقل و انتقال املاک مسکونی ۵٪ ارزش معاملاتی ملک می‌باشد و قیمت معامله در محاسبه مالیات منظور نمی‌گردد
دفترچه ارزش معاملاتی املاک: هر سال کمیسیونی در اداره امور مالیاتی با حضور نمایندگان سازمان امور مالیاتی، مسکن و شهر سازی، جهاد کشاورزی، ثبت اسناد و شورای شهر تشکیل می‌گردد و با توجه به اوضاع و احوال شهر و موقعیت املاک ارزش معامله هر مقدار عرصه و با توجه به نوع ساختمان و تکمیل بودن آن ارزش اعیان معین می‌گردد.

مواد ۸۵ و ۸۶ اصلاحی (مالیات تکلیفی حقوق)

ماده ۸۲: درآمدی که شخص حقیقی در خدمت شخص دیگر (اعم از حقیقی یا حقوقی) در قبال تسلیم نیروی کار خود بابت اشتغال در ایران برحسب مدت یا کار انجام یافته به طور نقد یا غیرنقد تحصیل می‌کند مشمول مالیات بر درآمد حقوق است.

تبصره: درآمد حقوقی که در مدت مأموریت خارج از کشور (از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران یا اشخاص مقیم ایران) از منابع ایرانی عاید شخص می‌شود مشمول مالیات بر درآمد حقوق می‌باشد.

ماده ۸۳: درآمد مشمول مالیات حقوق عبارت است از حقوق (مقرری یا مزد، یا حقوق اصلی) و مزایای مربوط به شغل اعم از مستمر و یا غیر مستمر قبل از وضع کسور و پس از کسر معافیت‌های مقرر در این قانون

انواع درآمد حقوق

الف) حقوق ثابت (اصل حقوق)
ب) مزایای مربوط به شغل که به دودسته مزایای مستمر و مزایای غیرمستمر تفکیک می‌شود

حقوق و مزایای مستمر

مزایای مستمر به دودسته تقسیم می‌شود

۱ مستمر نقدی

۲ مستمر غیرنقدی

حقوق و مزایای مستمر نقدی

۱ حقوق ثابت

۲ حق اولاد

۳ حق مسکن

۴ محرومیت از تسهیلات زندگی

۵ شرایط محیط کار نوبت کاری.

۶ مزایای مستمر نقدی

۷ حق مقام فوق‌العاده بدی آب و هوا

۸ حق ایاب و ذهاب

۹ محل خدمت اشتغال خارج از مرکز

مزایای مستمر غیرنقدی

۱ استفاده از مسکن واگذاری از طرف کارفرما (با اثاثیه و یا بدون اثاثیه)

۲ استفاده از اتومبیل اختصاصی از طرف کارفرما (با راننده و یا بدون راننده)

۳ سایر مزایای غیرنقدی مستمر مانند خواروبار- بن و....مزایای غیر مستمر

انواع مزایای غیر مستمر

۱ مزایای غیرمستمر نقدی

۲ مزایای غیرمستقیم غیرنقدی

مزایای غیرمستمر نقدی شامل:

■ اضافه کار ■ فوق‌العاده مأموریت ■ عیدی

■ پاداش ■ هزینه سفر.

مزایای غیرمستمر غیرنقدی شامل:

■ وجوه پرداختی بابت لباس کار

■ بازخرید مرخصی

■ بهره‌وری.

تقویم مزایای غیرنقدی به نقدی

تبصره ذیل ماده ۸۳: درآمد غیرنقدی مشمول مالیات حقوق به شرح زیر تقویم و محاسبه می‌شود:

الف) مسکن با اثاثیه معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بدون اثاثیه بیست درصد (۲۰٪) حقوق و مزایای مستمر نقدی (به استثنای مزایای نقدی معاف موضوع ماده ۹۱) این قانون) در ماه پس از وضع وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می‌شود.

ب) اتومبیل اختصاصی با راننده معادل ده درصد (۱۰٪) و بدون راننده معادل پنج درصد (۵٪) حقوق و مزایای مستمر نقدی (به استثنای مزایای نقدی معاف موضوع ماده ۹۱) این قانون) در ماه پس از کسر وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می‌شود.

ج) سایر مزایای غیرنقدی معادل قیمت تمام شده برای پرداخت کننده حقوق.

نرخ مالیات بر درآمد حقوق

ماده ۸۴: تا میزان یکصد و پنجاه برابر حداقل حقوق مبنای جدول حقوق موضوع ماده ۱ (قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰) درآمد سالانه مشمول مالیات حقوق کلیه حقوق‌بگیران از جمله کارگران مشمول قانون کار، از یک یا چند منبع، از پرداخت مالیات معاف می‌شود.

ماده ۸۵: نرخ مالیات بر درآمد حقوق کارکنان دولتی و غیردولتی مازاد بر مبلغ مذکور در ماده (۸۴) این قانون و تا هفت برابر آن مشمول مالیات سالانه ده درصد (۱۰٪) و نسبت به مازاد آن بیست درصد (۲۰٪) است.

ماده ۸۶: پرداخت کنندگان حقوق هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن مکلف اند مالیات متعلق را طبق مقررات ماده (۸۵) این قانون محاسبه و کسر و تا پایان ماه بعد ضمن تسلیم فهرستی متضمن نام و نشانی دریافت‌کنندگان حقوق و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل پرداخت و در ماه‌های بعد فقط تغییرات را صورت دهند.

تبصره

پرداخت‌هایی که کارفرمایان به اشخاص حقیقی غیر از کارکنان خود که مشمول پرداخت کسورات بازنشستگی یا بیمه نمی‌باشند، با عنوان حق‌المشاوره، حق حضور در جلسات، حق‌التدریس، حق‌التحقیق و حق پژوهش پرداخت می‌کنند، بدون رعایت معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون مشمول مالیات مقطوع به نرخ ده درصد (۱۰٪) می‌باشد. کارفرمایان موظفند در موقع پرداخت یا تخصیص، مالیات

متعلقه را کسر و ظرف مدت تعیین شده در ماده (۸۶) این قانون با اعلام مشخصات دریافت کنندگان مطابق فرم نمونه اعلام شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور به اداره امور مالیاتی پرداخت کنند و در صورت تخلف، مسئول پرداخت مالیات و جریمه‌های متعلق خواهند بود.

■ تبصره

ماده ۸۶: پرداخت‌هایی که از طرف غیر از پرداخت کنندگان مقرری مزد و حقوق اصلی به عمل می‌آید پرداخت کنندگان این قبیل وجوه مکلف‌اند هنگام هر پرداخت مالیات متعلق را بدون رعایت معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون به نرخ‌های مقرر در ماده (۸۵) این قانون محاسبه و کسر و ظرف سی روز با صورتی حاوی نام و نشانی دریافت کنندگان و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل پرداخت کنند.

ماده ۸۷: اضافه پرداختی بابت مالیات بر درآمد حقوق طبق مقررات این قانون مسترد خواهد شد مشروط بر این که بعد از انقضای تیر ماه سال بعد تا آخر آن سال با درخواست کتبی حقوق بگیر از اداره امور مالیاتی محل سکونت مورد مطالبه قرارگیرد. اداره امور مالیاتی مذکور موظف است ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم درخواست رسیدگی‌های لازم را معمول و در صورت احراز اضافه پرداختی و نداشتن بدهی قطعی دیگر در آن اداره امور مالیاتی نسبت به استرداد اضافه پرداختی از محل وصولی‌های جاری اقدام کند. در صورتی که درخواست کننده بدهی قطعی مالیاتی داشته باشد اضافه پرداختی به حساب بدهی مزبور منظور و مازاد مسترد خواهد شد.

ماده ۸۸: در مواردی که از اشخاص مقیم خارج که در ایران شعبه یا نمایندگی ندارند حقوق دریافت شود دریافت کنندگان حقوق مکلف اند تا پایان ماه بعد از تاریخ دریافت حقوق مالیات متعلق را طبق مقررات این فصل به اداره امور مالیاتی محل سکونت خود پرداخت و تا آخر تیر ماه سال بعد اظهارنامه مالیاتی مربوط به حقوق دریافتی خود را به اداره امور مالیاتی مزبور تسلیم نمایند.

ماده ۸۹: صدور پروانه خروج از کشور یا تمدید پروانه اقامت و یا اشتغال برای اتباع خارجه، به استثنای کسانی که طبق مقررات این قانون از پرداخت مالیات معاف می‌باشند، موکول به ارائه مفصاحساب مالیاتی یا تعهد کتبی کارفرمای اشخاص حقوقی ایرانی طرف قرارداد با کارفرمای اتباع خارجی یا اشخاص حقوقی ثالث ایرانی است.

ماده ۹۰: در مواردی که پرداخت کنندگان حقوق، مالیات متعلق را در موعد مقرر نپردازند یا کمتر از میزان واقعی پرداخت نمایند، اداره امور مالیاتی ذی صلاح

مکلف است مالیات متعلق را به انضمام جرایم موضوع این قانون محاسبه و از پرداخت کنندگان حقوق که در حکم مودی می‌باشند به موجب برگ تشخیص با رعایت مهلت مقرر در ماده (۱۵۷) این قانون مطالبه کند. حکم این ماده نسبت به مشمولان ماده (۸۸) این قانون نیز جاری خواهد بود.

ماده ۹۱: درآمدهای حقوق به شرح زیر از پرداخت مالیات معاف است:

۱ رؤسا و اعضای مأموریت‌های سیاسی خارجی در ایران و رؤسا و اعضای هیأت‌های نمایندگی فوق‌العاده دول خارجی نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دولت متبوع خود به شرط معامله متقابل و همچنین روسا و اعضای هیأت‌های نمایندگی سازمان ملل متحد و مؤسسات تخصصی آن در ایران نسبت به درآمد حقوق دریافتی از سازمان و مؤسسات مزبور در صورتی که تابع دولت جمهوری اسلامی ایران نباشند.

۲ رؤسا و اعضای مأموریت‌های کنسولی خارجی در ایران و همچنین کارمندان مؤسسات فرهنگی دول خارجی نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دول متبوع خود به شرط معامله متقابل.

۳ کارشناس خارجی که با موافقت دولت جمهوری اسلامی ایران از محل کمک‌های بلاعوض فنی و اقتصادی و علمی و فرهنگی دول خارجی و یا مؤسسات بین‌المللی به ایران اعزام می‌شوند نسبت به حقوق دریافتی آنان از دول متبوع یا مؤسسات بین‌المللی مذکور.

۴ کارمندان محلی سفارتخانه‌ها و کنسول‌گری‌ها و نمایندگی‌های دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دولت جمهوری اسلامی ایران در صورتی که دارای تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران نباشند به شرط معامله متقابل.

۵ حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری و پایان خدمت و خسارت اخراج و بازخرید خدمت و وظیفه یا مستمری پرداختی به وراثت و حق سنوات و حقوق ایام مرخصی استفاده نشده

۶ هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت مربوط به شغل.

۷ مسکن و اگذاری در محل کارگاه یا کارخانه جهت استفاده کارگران و خانه‌های ارزان قیمت سازمانی در خارج از محل کارگاه یا کارخانه که مورد استفاده کارگران قرار می‌گیرد.

۸ وجوه حاصل از بیمه بابت جبران خسارت بدنی و معالجه و امثال آن.

۹ عیدی سالانه یا پاداش آخر سال جمعاً معادل یک دوازدهم میزان معافیت مالیاتی

۱۰ خانه‌های سازمانی که با اجازه قانونی یا به موجب آیین‌نامه‌های خاص در اختیار مأموران کشوری گذارده می‌شود.

۱۱ وجوهی که کارفرما بابت هزینه معالجه کارکنان خود یا افراد تحت تکفل آنها مستقیماً یا به وسیله حقوق‌بگیر به پزشک یا بیمارستان به استناد اسناد و مدارک مثبت‌ه پرداخت کند.

۱۲ مزایای غیرنقدی پرداختی به کارکنان حداکثر معادل دو دوازدهم معافیت قانون.

۱۳ درآمدحقوق پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اعم از نظامی و انتظامی، مشمولان قانون استخدامی وزارت اطلاعات و جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و آزادگان.

ماده ۹۲: پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات حقوق کارکنان شاغل در مناطق کمتر توسعه یافته طبق فهرست سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور بخشوده می‌شود.

نحوه ارسال لیست مالیات به اداره امور مالیاتی

پرداخت‌کنندگان حقوق هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن مکلف اند مالیات متعلق را طبق قانون محاسبه و کسر و تا پایان ماه بعد ضمن تسلیم فهرستی متضمن نام و نشانی دریافت‌کنندگان حقوق و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل پرداخت و در ماه‌های بعد فقط تغییرات را صورت دهند. (ماده ۸۶ ق.م.م)

در مورد پرداخت‌هایی که از طرف غیر از پرداخت‌کننده اصلی حقوق به اشخاص حقیقی، به عمل می‌آید، پرداخت‌کنندگان مکلف‌اند هنگام هر پرداخت، مالیات متعلق را با رعایت معافیت‌های قانونی مربوط به حقوق، به نرخ مقطوع ده درصد (۱۰٪) محاسبه، کسر و حداکثر تا پایان ماه بعد با فهرستی حاوی نام و نشانی دریافت‌کنندگان و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل، پرداخت کنند و در صورت تخلف، مسئول پرداخت مالیات و جریمه‌های متعلق خواهند بود. (تبصره ۱ ماده ۸۶ ق.م.م)

۳ ماده ۱۰۲ (مالیات تکلیفی مضاربه)

ماده ۱۰۲-۱ در مضاربه، عامل (مضارب) مکلف است در موقع تسلیم اظهارنامه علاوه بر پرداخت مالیات خود مالیات درآمد سهم صاحب سرمایه را بدون رعایت معافیت

ماده (۱۰۱) این قانون کسر و به عنوان مالیات علی‌الحساب صاحب سرمایه به حساب مالیاتی واریز و رسید آن را به اداره امور مالیاتی ذی‌ربط و صاحب سرمایه ارائه نماید.

تبصره: در صورتی که صاحب سرمایه بانک باشد تکلیف کسر مالیات صاحب سرمایه از عامل یا مضارب ساقط است.

۴ ماده ۱۰۳ (مالیات تکلیفی حق الوکاله)

ماده ۱۰۳ - وکلای دادگستری و کسانی که در محاکم اختصاصی وکالت می‌کنند مکلفند در وکالتنامه‌های خود رقم حق الوکاله‌ها را قید نمایند و معادل پنج درصد (۵٪) آن بابت علی‌الحساب مالیاتی روی وکالتنامه تمبر الصاق و ابطال نمایند که در هر حال مبلغ تمبر حسب مورد نباید کمتر از میزان مقرر در زیر باشد:

الف) در دعاوی و اموری که خواسته آنها مالی است پنج درصد (۵٪) حق الوکاله مقرر در تعرفه برای هر مرحله.

ب) در مواردی که موضوع وکالت مالی نباشد یا تعیین بهای خواسته قانوناً لازم نیست و همچنین در دعاوی کیفری که تعیین حق الوکاله به نظر دادگاه است پنج درصد (۵٪) حداقل حق الوکاله مقرر در آیین‌نامه حق الوکاله برای هر مرحله.

ج) در دعاوی کیفری نسبت به مورد ادعای خصوصی که مالی باشد برطبق مفاد حکم بند الف) این ماده.

د) در مورد دعاوی و اختلافات مالی که در مراجع اختصاصی غیرقضایی رسیدگی و حل و فصل می‌شود و برای حق الوکاله آنها تعرفه خاصی مقرر نشده است از قبیل اختلافات مالیاتی و عوارض توسعه معابر شهرداری و نظایر آنها میزان حق الوکاله صرفاً از لحاظ مالیاتی به شرح زیر:

تا ده میلیون (۱۰'۰۰۰'۰۰۰) ریال مابه‌الاختلاف، پنج درصد (۵٪)؛ تا سی میلیون (۳۰'۰۰۰'۰۰۰) ریال مابه‌الاختلاف، چهار درصد (۴٪) نسبت به مازاد ده میلیون (۱۰'۰۰۰'۰۰۰) ریال. از سی میلیون (۳۰'۰۰۰'۰۰۰) ریال مابه‌الاختلاف به بالا سه درصد (۳٪) نسبت به مازاد سی میلیون (۳۰'۰۰۰'۰۰۰) ریال منظور می‌شود و معادل پنج درصد (۵٪) آن تمبر باطل خواهد شد.

مفاد این بند درباره اشخاصی که وکالتاً در مراجع مذکور در این بند اقدام می‌نمایند (ولو اینکه وکیل دادگستری نباشند) نیز جاری است، جز در مورد کارمندان مودی یا پدر، مادر برادر خواهر، پسر، دختر نواده و همسر مودی.

■ تبصره ۱

در هر مورد که طبق مفاد این ماده عمل نشده باشد وکالت وکیل با رعایت مقررات قانون آیین دادرسی مدنی در هیچ یک از دادگاه‌ها و مراجع مزبور قابل قبول نخواهد بود مگر در مورد وکالت‌های مرجوعه از طرف وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به دولت و شهرداری‌ها که محتاج به ابطال تمبر روی وکالتنامه نمی‌باشند.

■ تبصره ۲

وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و شهرداری‌ها مکلف‌اند از وجوهی که بابت حق‌الوکاله به وکلا پرداخت می‌کنند پنج درصد (۵٪) آن را کسر و بابت علی‌الحساب مالیاتی وکیل تا پایان ماه بعد (۱) به اداره امور مالیاتی محل پرداخت نمایند.

■ تبصره ۳

در صورتی که پس از ابطال تمبر تعقیب دعوی به وکیل دیگری واگذار شود وکیل جدید مکلف به ابطال تمبر روی وکالتنامه مربوط نخواهد بود.

■ تبصره ۴

در مواردی که دادگاه‌ها حق‌الوکاله یا خسارت حق‌الوکاله را بیشتر یا کمتر از مبلغی که مأخذ ابطال تمبر روی وکالتنامه قرار گرفته است تعیین نمایند مدیران دفتر دادگاه‌ها مکلف‌اند میزان مورد حکم قطعی را به اداره امور مالیاتی مربوط اطلاع دهند تا مابه‌التفاوت مورد محاسبه قرار گیرد.

■ ماده ۱۰۷ (مالیات تکلیفی اشخاص حقوقی خارجی و مؤسسات مقیم خارج)

ماده ۱۰۷: درآمد مشمول مالیات اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی مقیم خارج از ایران بابت درآمدهایی که در ایران و یا از ایران تحصیل می‌نمایند به شرح زیر تعیین می‌شود:

بابت تهیه طرح ساختمان‌ها و تأسیسات، نقشه‌برداری، نقشه‌کشی، نظارت و محاسبات فنی، دادن تعلیمات و کمک‌های فنی، انتقال دانش فنی، سایر خدمات و واگذاری امتیازات و سایر حقوق، همچنین واگذاری فیلم‌های سینمایی که به‌عنوان بها یا حق نمایش یا تحت هر عنوان دیگر در ایران یا از ایران تحصیل می‌کنند به استثنای درآمدهایی که طبق مقررات این قانون نحوه دیگری برای تعیین درآمد مشمول مالیات یا مالیات آنها مقرر شده است با توجه به نوع فعالیت و میزان

سوددهی به مأخذ ده درصد (۱۰٪) تا چهل درصد (۴۰٪) مجموع وجوهی می‌باشد که ظرف مدت یک سال مالیاتی عاید آنها می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده و ضرایب تشخیص درآمد مشمول مالیات با توجه به نوع فعالیت، ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون (۱۳۹۵/۱/۱) به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. پرداخت‌کنندگان وجوه مذکور در این ماده مکلف‌اند در هر پرداخت، مالیات متعلق را با توجه به مبالغی که از اول سال تا آن تاریخ پرداخت کرده‌اند کسر و تا پایان ماه بعد به اداره امور مالیاتی پرداخت کنند، در غیر این صورت پرداخت‌کنندگان مذکور و دریافت‌کنندگان متضامناً مسئول پرداخت اصل مالیات و جریمه‌های متعلق آن خواهند بود.

■ تبصره ۱

در مورد عملیات پیمانکاری، آن قسمت از مبلغ قرارداد که به مصرف خرید لوازم و تجهیزات می‌رسد مشروط بر آنکه در قرارداد یا اصلاحات و الحاقات بعدی آن مبلغ لوازم و تجهیزات به‌طور جدا از سایر اقلام قرارداد درج شده باشد، در مورد خرید داخلی حداکثر تا مبلغ صورت‌حساب خرید و در مورد خرید خارجی تا مجموع ارزش گمرکی کالا و حقوق ورودی و سایر پرداخت‌های قانونی مندرج در پروانه سبز گمرکی از پرداخت مالیات معاف است.

■ تبصره ۲

در مواردی که پیمانکاران خارجی تمام یا قسمتی از فعالیت پیمانکاری را به اشخاص حقوقی ایرانی به‌عنوان پیمانکاران دست دوم واگذار کنند معادل مبالغی که برای تهیه لوازم و تجهیزات مذکور در قرارداد دست اول که توسط پیمانکار دست دوم خریداری می‌شود و با رعایت قسمت اخیر تبصره (۱) این ماده از پیمانکار دست اول دریافت می‌گردد، از پرداخت مالیات بر درآمد معاف است.

■ تبصره ۳

شعب و نمایندگی‌های شرکت‌ها و بانک‌های خارجی در ایران که بدون داشتن حق انجام دادن معامله به امر بازاریابی و جمع‌آوری اطلاعات اقتصادی در ایران برای شرکت مادر اشتغال دارند و برای جبران مخارج خود از شرکت مادر وجوهی دریافت می‌کنند نسبت به آن مشمول مالیات بر درآمد نخواهند بود.

■ تبصره ۴

درآمد حاصل از بهره‌برداری سرمایه و سایر فعالیت‌هایی که اشخاص حقوقی مزبور به وسیله نمایندگی از قبیل شعبه، نماینده، کارگزار و امثال آنها در ایران

انجام می‌دهند مشمول مقررات ماده (۱۰۶) این قانون خواهد بود.

۶ ماده ۱۰۹ (مالیات تکلیفی مؤسسات بیمه)

ماده ۱۰۹: درآمد مشمول مالیات در مورد مؤسسات بیمه ایرانی عبارت است از:

- ۱ ذخایر فنی در آخر سال مالی قبل.
- ۲ حق بیمه دریافتی در معاملات بیمه مستقیم پس از کسر برگشتی‌ها و تخفیف‌ها.
- ۳ حق بیمه بیمه‌های اتکایی وصولی پس از کسر برگشتی‌ها.
- ۴ کارمزد و مشارکت در سود معاملات بیمه‌های اتکایی واگذاری.
- ۵ بهره سپرده‌های بیمه بیمه‌گر اتکایی نزد بیمه‌گر واگذارکننده.
- ۶ سهم بیمه‌گران اتکایی بابت خسارت پرداختی بیمه‌های غیر زندگی و بازخرید و سرمایه و مستمری‌های بیمه‌های زندگی.
- ۷ سایر درآمدها.

پس از کسر:

- ۱ هزینه تمبر قراردادهای بیمه.
- ۲ هزینه‌های پزشکی بیمه‌های زندگی.
- ۳ کارمزدهای پرداختی از بابت معاملات بیمه مستقیم.
- ۴ حق بیمه‌های اتکایی واگذاری.
- ۵ سهم صندوق تأمین خسارت‌های بدنی از حق بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث.
- ۶ مبالغ پرداختی از بابت بازخرید و سرمایه و مستمری‌های بیمه زندگی و خسارت پرداختی از بابت بیمه‌های غیر زندگی.
- ۷ سهم مشارکت بیمه‌گزاران در منافع.
- ۸ کارمزدها و سهم مشارکت بیمه‌گران در سود معاملات بیمه‌های اتکایی قبولی.
- ۹ بهره متعلق به سپرده‌های بیمه‌های اتکایی واگذاری.
- ۱۰ ذخایر فنی در آخر سال مالی.
- ۱۱ سایر هزینه‌ها و استهلاکات قابل قبول.

تبصره ۱

انواع ذخایر فنی مؤسسات بیمه (اندوخته‌های فنی موضوع ماده (۶۱) قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری) برای هر یک از رشته‌های بیمه و میزان و

طرز محاسبه آنها به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که از طرف بیمه مرکزی ایران تهیه و پس از موافقت شورای عالی بیمه به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.

■ تبصره ۲

انواع ذخایر فنی بیمه مرکزی ایران برای هر یک از رشته‌های بیمه و میزان و طرز محاسبه آنها از طرف مجمع عمومی بیمه مرکزی ایران تعیین خواهد شد.

■ تبصره ۳

در معاملات بیمه مستقیم، حق بیمه و کارمزدها و تخفیف حق بیمه و سهم مشارکت بیمه‌گذاران در منافع و نحوه احتساب آنها با رعایت مقررات تعیین شده از طرف شورای عالی بیمه خواهد بود. کلیه اقلام مزبور به استثنای کارمزد باید در قرارداد بیمه ذکر شده باشد.

■ تبصره ۴

اقلام مربوط به معاملات بیمه‌های اتکایی اعم از قبولی یا واگذاری بر اساس شرایط قراردادها و یا توافق‌های مؤسسات بیمه ذیربط خواهد بود.

■ تبصره ۵

مؤسسات بیمه خارجی که با قبول بیمه اتکایی از مؤسسات بیمه ایرانی تحصیل درآمد می‌نمایند مشمول مالیاتی به نرخ دو درصد (۲٪) حق بیمه دریافتی و سود حاصل از سپرده مربوط در ایران می‌باشند. در صورتی که مؤسسات بیمه ایرانی در کشور متبوع مؤسسه بیمه‌گر اتکایی دارای فعالیت بیمه بوده و از پرداخت مالیات بر معاملات اتکایی معاف باشند، مؤسسه مزبور نیز از پرداخت مالیات دولت ایران معاف خواهد شد. مؤسسات بیمه ایرانی مکلف‌اند در موقع تخصیص حق بیمه به نام بیمه‌گر اتکایی خارجی مشمول مالیات موضوع این تبصره، دو درصد (۲٪) آن را به عنوان مالیات بیمه‌گر اتکایی کسر نمایند و وجوه کسر شده در هر ماه را تا پایان ماه بعد به ضمیمه صورتی حاوی مشخصات بیمه‌گر اتکایی و حق بیمه متعلق به اداره امور مالیاتی مربوط ارسال و وجه مزبور را به حساب مالیاتی پرداخت نمایند.

۷ ماده ۱۱۶ (تکلیف مدیران تصفیه اشخاص حقوقی)

ماده ۱۱۶: مدیران تصفیه مکلف‌اند ظرف شش ماه از تاریخ انحلال (تاریخ ثبت انحلال شخص حقوقی در اداره ثبت شرکت‌ها) اظهارنامه مالیاتی مربوط به آخرین دوره عملیات شخص حقوقی را براساس ماده (۱۱۵) این قانون تنظیم و به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند.

■ تبصره

مالیات آخرین دوره عملیات اشخاص حقوقی که منحل می‌شوند با رعایت تبصره (۲) ماده (۱۱۵) این قانون به نرخ مذکور در ماده (۱۰۵) این قانون محاسبه می‌گردد.

۸ ماده ۱۱۸ (مسئولیت آخرین مدیران شخص حقوقی و مدیران تصفیه و ضامن‌ها)

ماده ۱۱۸: تقسیم دارایی اشخاص حقوقی منحل شده قبل از تحصیل مفاصا حساب مالیاتی یا بدون سپردن تأمین معادل میزان مالیات مجاز نیست.
تبصره: آخرین مدیران شخص حقوقی در صورت عدم تسلیم اظهارنامه موضوع ماده (۱۱۴) این قانون یا تسلیم اظهارنامه خلاف واقع و مدیران تصفیه در صورت عدم رعایت مقررات موضوع ماده (۱۱۶) این قانون و این ماده و ضامن یا ضامن‌های شخص حقوقی و شرکای ضامن (موضوع قانون تجارت) متضامناً و کلیه کسانی که دارایی شخص حقوقی بین آنان تقسیم گردیده به نسبت سهمی که از دارایی شخص حقوقی نصیب آنان شده است مشمول پرداخت مالیات و جرایم متعلق به شخص حقوقی خواهد بود به شرط آن که ظرف مهلت مقرر در ماده (۱۵۷) این قانون از تاریخ درج آگهی انحلال در روزنامه رسمی کشور مطالبه شده باشد.

۹ ماده ۱۲۳ (مالیات تکلیفی منافع بلاعوض اموال)

ماده ۱۲۳: در صورتی که منافع مالی به‌طور دائم یا موقت بلاعوض به کسی واگذار شود انتقال گیرنده مکلف است مالیات منافع هر سال را در سال بعد پرداخت نماید.

۱۰ ماده ۱۴۳ (مالیات تکلیفی نقل و انتقال سهام)

ماده ۱۴۳: معادل ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد حاصل از فروش کالاهایی که در بورس‌های کالایی پذیرفته شده و به فروش می‌رسد و ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود و پنج درصد (۵٪) از مالیات بر درآمد شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بازار خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود، از سال پذیرش تا سالی که از فهرست شرکت‌های پذیرفته شده در این بورس‌ها یا بازارها حذف نشده‌اند با تأیید سازمان بخشوده می‌شود. شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی یا بازارهای خارج از بورس داخلی یا

خارجی پذیرفته شود در صورتی که در پایان دوره مالی به تأیید سازمان حداقل بیست درصد (۲۰٪) سهام شناور آزاد داشته باشند معادل دو برابر معافیت‌های فوق از بخشودگی مالیاتی برخوردار می‌شوند

■ تبصره ۱

از هر نقل و انتقال سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم سهام و سهم‌الشرکه شرکا در سایر شرکت‌ها مالیات مقطوعی به میزان چهاردرصد (۴٪) ارزش اسمی آنها وصول می‌شود. از این بابت وجه دیگری به عنوان مالیات بر درآمد نقل و انتقال فوق مطالبه نخواهد شد. انتقال دهندگان سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم سهام مکلف‌اند قبل از انتقال، مالیات متعلق را به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز کنند.

ادارات ثبت یا دفاتر اسناد رسمی مکلف‌اند در موقع ثبت تغییرات یا تنظیم سند انتقال حسب مورد گواهی پرداخت مالیات متعلق را اخذ و ضمیمه پرونده مربوط به ثبت یا انتقال کنند.

■ تبصره ۲

در شرکت‌های سهامی پذیرفته شده در بورس اندوخته صرف سهام مشمول مالیات مقطوع به نرخ نیم درصد (۰/۵٪) خواهد بود و به این درآمد مالیات دیگری تعلق نمی‌گیرد. شرکت‌ها مکلف‌اند تا پایان ماه بعد از تاریخ ثبت افزایش سرمایه آن را به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز کنند.

حکم قانونی مسئولیت مدیران (ماده ۱۹۹)

هر شخص حقیقی یا حقوقی که به موجب مقررات این قانون مکلف به کسر و ایصال مالیات مؤدیان دیگری باشد، در صورت تخلف از انجام وظایف مقرر علاوه بر مسئولیت تضامنی که با مؤدی در پرداخت مالیات خواهد داشت، مشمول جریمه‌ای معادل ۲۰٪ مالیات پرداخت نشده خواهد بود.

■ در مواردی که مکلفین به کسر مالیات وزارتخانه‌ها، شرکت یا مؤسسه دولتی یا شهرداری باشد، مسئول امر مشمول مجازات مقرر در قانون تخلفات اداری خواهند بود.

■ هرگاه مکلف به کسر مالیات شخص حقوقی غیردولتی باشد، مدیر یا مدیران مربوطه علاوه بر مسئولیت تضامنی نسبت به پرداخت مالیات و جرائم متعلق، به حبس تأدیبی از سه ماه تا دو سال محکوم خواهند شد

مالیات حق تمبر

حق تمبر در زمان صدور برخی از اسناد، مدارک و اوراق، که توسط صادر کنندگانی از قبیل بانک‌ها، شرکت‌های تجاری، مؤسسات تجاری، وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی، اتحادیه‌ها و مجامع امر صنفی، اتاق‌های بازرگانی و غیره مبالغی تحت عنوان حق تمبر به صورت الصاق و ابطال تمبر و یا دریافت وجه تحت عنوان حق تمبر اخذ می‌شود.

مالیات حق تمبر از انواع مالیات‌های مستقیم است که از طریق الصاق و ابطال تمبر بر اسناد، اوراق و مدارک به منظور رسمیت بخشیدن یا لازم‌الاجرا نمودن آنها، از مؤدی گرفته می‌شود. در قانون مالیات‌های مستقیم مواد ۴۴ تا ۵۱ به این نوع مالیات اشاره دارد که در ذیل توضیحاتی در این خصوص ارائه می‌شود:

در ماده ۴۴ این قانون آمده است از هر برگ چک که از طرف بانک‌ها چاپ می‌شود در موقع چاپ دویست (۲۰۰) ریال حق تمبر اخذ می‌شود. از اوراق دیگر مانند برات و فته طلب (سفته) و نظایر آنها نیز نسبت به مبلغ آنها معادل نیم در هزار حق تمبر اخذ می‌شود (ماده ۴۵) حق تمبر مقرر در این ماده بابت کمتر از هزار ریال معادل حق تمبر هزار ریال خواهد بود.

بر اساس ماده ۴۶- از کلیه اسناد تجاری قابل انتقال که در ایران صادر و یا معامله و مورد استفاده قرار داده می‌شود (به‌استثنای اوراق مذکور در مواد ۴۵ و ۴۸ این قانون) و اسناد کاشف از حقوق مالکیت نسبت به مال التجاره از قبیل بارنامه دریایی و هوایی و همچنین اوراق بیمه مال التجاره پنج هزار (۵۰۰۰) ریال و بارنامه زمینی و صورت‌وضعیت مسافری یک هزار (۱۰۰۰) ریال حق تمبر دریافت خواهد شد. مؤسسه‌های حمل‌ونقل، مسئول تنظیم دقیق بارنامه هستند و باید هویت و نشانی صحیح صاحب کالا و سایر اطلاعات مربوط را در آن درج نمایند و نسخ کافی اوراق مذکور را حداقل تا پنج سال از تاریخ صدور نگاهداری کنند.

■ تبصره

از اوراق و مدارک زیر به شرح مقرر در این تبصره حق تمبر اخذ می‌شود:

۱ از کارت معافیت هریک از مشمولان که به انحای مختلف از انجام دادن خدمت وظیفه معاف می‌شوند، بابت صدور کارت معافیت مذکور، مبلغ ده هزار (۱۰۰۰۰) ریال.

۲ از هرگونه گواهینامه رانندگی بین‌المللی مبلغ پنجاه هزار (۵۰،۰۰۰) ریال.

۳ از هر پلاک ترانزیت انواع خودرو و همچنین از شماره‌گذاری هر وسیله نقلیه که

به صورت موقت وارد کشور می شود مبلغ دویست هزار (۲۰۰'۰۰۰) ریال.
۴ از گواهینامه رانندگی انواع خودرو به ازای هرسال مدت اعتبار مبلغ یک هزار (۱۰۰۰) ریال.

۵ از کارنامه و گواهینامه دانش آموزان دوره ابتدایی، راهنمایی و متوسطه مبلغ یک هزار (۱۰۰۰) ریال.

۶ از دانشنامه و گواهی دانشنامه کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکترا و بالاتر مبلغ ده هزار (۱۰'۰۰۰) ریال.

۷ از گواهی ارزش تحصیلی دوره های ابتدایی، راهنمایی و متوسطه خارجی مبلغ بیست هزار (۲۰'۰۰۰) ریال.

۸ از گواهی ارزش تحصیلی دوره های فنی و حرفه ای و دانشگاهی خارجی مبلغ پنجاه هزار (۵۰'۰۰۰) ریال.

۹ از پروانه مامایی یا مدرک تحصیلی دوره کاردانی و دندانپزشکی تجربی مبلغ بیست هزار (۲۰'۰۰۰) ریال.

۱۰ از پروانه مشاغل پزشکی، دندانپزشکی، پیراپزشکی، دامپزشکی و داروسازی مبلغ یکصد هزار (۱۰۰'۰۰۰) ریال.

۱۱ از جواز تأسیس، کارت شناسایی واحدهای تولیدی و معدنی، کارت بازرگانی، پروانه وکالت و کارشناسی و سایر پروانه های کسب و کار، بابت صدور مبلغ یکصد هزار (۱۰۰'۰۰۰) ریال و بابت تجدید آنها مبلغ پنجاه هزار (۵۰'۰۰۰) ریال

ماده ۴۷: از کلیه قراردادهای و اسناد مشابه آنها به شرح زیر که بین بانکها و مشتریان آنها مبادله یا از طرف مشتریان تعهد می شود، در صورتی که در دفاتر اسناد رسمی ثبت نشود، معادل ده هزار (۱۰'۰۰۰) ریال حق تمبر اخذ می شود:

۱ برگ قبول شرایط عمومی حساب جاری.

۲ قرارداد وام یا اعطای تسهیلات از هر نوع که باشد و نیز اوراق و فرم های تعهدآوری که بانکها به نام های مختلف در موقع انجام معاملات به امضای مشتریان خود می رسانند.

۳ قراردادهای انواع سپرده های سرمایه گذاری.

۴ وکالت نامه های بانکی که در دفتر بانک تنظیم می شود و مشتریان حق امضای خود را به دیگری واگذار می نمایند.

۵ قراردادهای دیگری که بین بانکها و مشتریان منعقد می شود و طرفین تعهدات

و مسئولیت‌هایی را به عهده می‌گیرند و به امور مذکور در این ماده مرتبط می‌شود.
۶ ضمانت‌نامه‌های صادره از طرف بانک‌ها.

۷ تقاضای صدور ضمانت‌نامه در صورتی که تقاضا از طرف بانک قبول شده و ضمانت‌نامه صادر گردد.

۸ تقاضای گشایش اعتبار اسنادی برای داخله ایران یا برای کشورهای خارج در صورتی که تقاضا از طرف بانک قبول شده و اعتبار اسنادی گشایش یابد.

ماده ۴۸: سهام و سهم‌الشرکه کلیه شرکت‌های ایرانی موضوع قانون تجارت به‌استثنای شرکت‌های تعاونی بر اساس ارزش اسمی سهام یا سهم‌الشرکه به‌قرار نیم در هزار مشمول حق تمبر خواهد بود. کسور صد (۱۰۰) ریال هم صد (۱۰۰) ریال محسوب می‌شود.

■ تبصره

حق تمبر سهام و سهم‌الشرکه شرکت‌ها باید ظرف دو ماه از تاریخ ثبت قانونی شرکت و در مورد افزایش سرمایه و سهام اضافی از تاریخ ثبت افزایش سرمایه در اداره ثبت شرکت‌ها از طریق ابطال تمبر پرداخت شود. افزایش سرمایه در مورد شرکت‌هایی که قبلاً سرمایه خود را کاهش داده‌اند تا میزانی که حق تمبر آن پرداخت شده است، مشمول حق تمبر مجدد نخواهد بود.

ماده ۴۹: در صورتی که اسناد مشمول حق تمبر موضوع مواد (۴۵ و ۴۶ و ۴۷ و ۴۸) این قانون در ایران صادر شده باشد، صادرکنندگان باید تمبر مقرر را بر روی آنها الصاق و ابطال نمایند و هرگاه اسناد مذکور در خارج از کشور صادر شده باشد اولین شخصی که اسناد مزبور را متصرف می‌شود باید قبل از هر نوع امضا اعم از ظهرنویسی یا معامله یا قبولی یا پرداخت به ترتیب فوق عمل نماید و در هر صورت کلیه مؤسسات یا اشخاصی که در ایران اسناد مذکور را معامله یا دریافت یا تأدیه می‌نمایند متضامناً مسئول پرداخت حقوق مقرر خواهند بود.

ماده ۵۰: وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است سفته و برات و بارنامه و اوراق دیگر مشمول حق تمبر را چاپ و در دسترس متقاضیان بگذارد. وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند در مواردی که مقتضی بداند به‌جای الصاق و ابطال تمبر به دریافت حق تمبر در قبال صدور قبض مالیات اکتفا نماید.

ماده ۵۱: در صورت تخلف از مقررات این فصل، متخلف علاوه بر اصل حق تمبر، معادل دو برابر آن جریمه خواهد شد.

جرایم مالیاتی چیست؟

بر اساس قوانین مالیاتی کشور، جرایم مالیاتی مواردی هستند که به دلیل عدم انجام تکالیف مالیاتی و یا انجام تکالیف مالیاتی بعد از مهلت قانونی به مودیان تعلق می‌گیرند و بر اساس نوع تخلف صورت گرفته، انواع و نرخ‌های متفاوتی دارند. برخی از جرایمی که در قانون مالیات‌های مستقیم ذکر شده به شرح زیر است:

۱ جرایم مالیاتی حقوق شامل:

عدم ارسال لیست مالیات حقوق و عدم پرداخت مالیات حقوق در مهلت قانون

۲ جرایم مالیاتی اظهارنامه عملکرد:

عدم ارسال اظهارنامه عملکرد در مهلت قانونی و عدم پرداخت مالیات عملکرد در مهلت قانونی

۳ جرایم مالیات تکلیفی:

جریمه عدم کسر و یا عدم پرداخت مالیات تکلیفی و ...
جرایم در نظر گرفته شده در قانون مالیات‌ها به صورت نقدی می‌باشند بدین معنی که مبلغ جریمه به اصل مالیات اضافه شده و مودیان باید اصل مالیات و جریمه مالیاتی تعلق گرفته را به سازمان امور مالیاتی پرداخت کنند.

میزان جرایم

۱ (ماده ۱۹۰ ق.م.م) پرداخت مالیات پس از آن موعدمقرر مشمول جریمه‌ای معادل ۲/۵٪ مالیات به ازای هرماه است .

مبدأ احتساب جریمه در مورد مودیانی که مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی هستند نسبت به مبلغ مندرج در اظهارنامه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم آن و نسبت به مابه الاختلاف از تاریخ مطالبه و در مورد مودیانی که از تسلیم اظهارنامه خودداری نموده یا اصولاً مکلف به تسلیم اظهارنامه نیستند، تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه یا سررسید پرداخت مالیات حسب مورد می‌باشد.

تبصره ۲ (ماده ۱۹۰ ق.م.م) چنانچه فاصله تاریخ وصول اعتراض مودی نسبت به برگ تشخیص مالیات تا تاریخ قطعی شدن مالیات از یک سال تجاوز نماید، جریمه دو و نیم درصد (۲/۵٪) در ماه موضوع این ماده نسبت به مدت زمان بیش از یک

سال مذکور تا تاریخ ابلاغ برگ قطعی مالیات قابل مطالبه از مودی نخواهد بود. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است ترتیباتی اتخاذ نماید که رسیدگی و قطعیت یافتن مالیات مودیان حداکثر تا یک سال پس از تاریخ تسلیم اعتراض آنان صورت پذیرد.

۲ (ماده ۱۹۲ ق.م.م) در کلیه مواردی که مودی یا نماینده او که به موجب مقررات این قانون از بابت پرداخت مالیات مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی است چنانچه نسبت به تسلیم آن در موعد مقرر اقدام نکند، مشمول جریمه غیرقابل بخشودگی معادل سی درصد (۳۰٪) مالیات متعلق برای اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع این قانون و ده درصد (۱۰٪) مالیات متعلق برای سایر مودیان می‌باشد. حکم این ماده در مورد درآمدهای کتمان‌شده در اظهارنامه‌های تسلیمی و یا هزینه‌های غیرواقعی نیز جاری است.

■ تبصره ۱

سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است تکالیف و وظایف مودیان مالیاتی در مورد نحوه تنظیم و مواعد زمانی تسلیم اظهارنامه مالیاتی را از طریق رسانه ملی، روزنامه‌های کثیرالانتشار و سایر وسایل ارتباط جمعی به اطلاع عموم برساند

۳ (ماده ۱۹۳ ق. م. م) نسبت به مودیانی که به موجب این قانون و مقررات مربوط به آن مکلف به نگهداری دفاتر قانونی هستند در صورت عدم تسلیم ترازنامه و حساب سود و زیان یا عدم ارائه دفاتر مشمول جریمه ای معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات برای هر یک از موارد مذکور خواهند بود.

■ تبصره

عدم تسلیم اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان در دوره معافیت موجب عدم استفاده از معافیت مقرر در سال مربوط خواهد شد.

۴ (ماده ۱۹۴ ق. م. م) مودیانی که اظهارنامه آنها در اجرای مقررات ماده (۱۵۸) این قانون مورد رسیدگی قرار می‌گیرد، در صورتی که درآمد مشمول مالیات مشخصه قطعی با رقم اظهار شده از طرف مودی بیش از (۱۵٪) اختلاف داشته باشد علاوه بر تعلق جرایم مقرر مربوط که قابل بخشودن نیز نخواهد بود تا سه سال بعد از ابلاغ مالیات مشخصه قطعی از هرگونه تسهیلات و بخشودگی‌های مقرر در قانون مالیات‌ها نیز محروم خواهند شد.

۵ (ماده ۱۹۵ ق. م. م) جریمه تخلف آخرین مدیران شخص حقوقی از لحاظ عدم تسلیم اظهارنامه موضوع ماده (۱۱۴) این قانون ظرف مهلت مقرر یا تسلیم اظهارنامه خلاف واقع به ترتیب عبارت است از دو درصد (۲٪) و یک درصد (۱٪)

سرمایه پرداخت شده شخص حقوقی در تاریخ انحلال.

۶ (ماده ۱۹۶ ق. م. م.) جریمه تخلف مدیر یا مدیران تصفیه در مورد تقسیم دارایی شخص حقوقی قبل از تصفیه امور مالیاتی شخص حقوقی یا قبل از سپردن تأمین مقرر موضوع ماده (۱۱۸) این قانون معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات متعلق خواهد بود که از مدیر یا مدیران تصفیه وصول می‌گردد.

۷ (ماده ۱۹۷ ق. م. م.) نسبت به اشخاصی که به شرح مقررات این قانون مکلف به تسلیم صورت یا فهرست یا قرارداد یا مشخصات راجع به مودی می‌باشند، در صورتی که از تسلیم آنها در موعد مقرر خودداری و یا بر خلاف واقع تسلیم نمایند، جریمه متعلق در مورد حقوق عبارت خواهد بود از دو درصد (۲٪) حقوق پرداختی و در خصوص پیمانکاری یک درصد (۱٪) کل مبلغ قرارداد و در هر حال با مودی متضامناً مسئول جبران زیان وارده به دولت خواهند بود.

۸ (ماده ۱۹۸ ق. م. م.) در شرکت‌های منحل، مدیران تصفیه اشخاص حقوقی و در سایر شرکت‌ها مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی به‌طور جمعی یا فردی، نسبت به پرداخت مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی و همچنین مالیات‌هایی که اشخاص حقوقی به موجب این قانون و قانون مالیات بر ارزش افزوده مکلف به کسر یا وصول یا ایصال آن می‌باشند و در دوران مدیریت آنها قطعی شده باشد با شخص حقوقی مسئولیت تضامنی خواهند داشت. این مسئولیت مانع از مراجعه ضامن‌ها به شخص حقوقی نیست.

۹ (ماده ۱۹۹ ق. م. م.) هر شخص حقیقی یا حقوقی که به موجب مقررات این قانون مکلف به کسر و ایصال مالیات مودیان دیگر است در صورت تخلف از انجام وظایف مقرر علاوه بر مسئولیت تضامنی که با مودی در پرداخت مالیات خواهد داشت، مشمول جریمه‌ای معادل ده درصد (۱۰٪) مالیات پرداخت نشده در موعد مقرر و دو و نیم درصد (۲/۵٪) مالیات به ازای هر ماه نسبت به مدت تأخیر از سررسید پرداخت، خواهد بود.

چنانچه مالیات توسط دریافت‌کننده وجوه پرداخت شود، در این صورت جریمه دو و نیم درصد (۲/۵٪) موضوع این ماده تا تاریخ پرداخت مالیات توسط مودی مزبور از مکلفین به کسر و ایصال مالیات، مطالبه و وصول خواهد شد.

۱۰ (ماده ۲۰۰ ق. م. م.) در هر مورد که به موجب مقررات این قانون تکلیف یا وظیفه‌ای برای دفاتر اسناد رسمی مقرر گردیده است در صورت تخلف علاوه بر مسئولیت تضامنی سردفتر با مودی در پرداخت مالیات یا مالیات‌های متعلق

مربوط، مشمول جریمه‌ای معادل بیست درصد (۲۰٪) آن نیز خواهد بود و در مورد تکرار به «مجازات حبس تعزیری درجه شش» نیز با رعایت مقررات مربوط محکوم خواهد شد.

۱۱ (ماده ۲۰۱ ق. م. م. ماده ۲۰۱- هرگاه مودی به قصد فرار از مالیات از روی علم و عمد به ترازنامه و حساب سود و زیان یا به دفاتر و اسناد و مدارکی که برای تشخیص مالیات ملاک عمل می‌باشد و برخلاف حقیقت تهیه و تنظیم شده است استناد نماید یا برای سه سال متوالی از تسلیم اظهارنامه مالیاتی و ترازنامه و حساب سود و زیان خودداری کند علاوه بر جریمه‌ها و مجازات‌های مقرر در این قانون از کلیه معافیت‌ها و بخشودگی‌های قانونی در مدت مذکور محروم خواهد شد.

۱۲ (ماده ۲۰۲ ق. م. م. وزارت امور اقتصادی و دارایی یا سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند از خروج بدهکاران مالیاتی که میزان بدهی قطعی آنها از «برای اشخاص حقوقی تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری از مراجع قانونی ذی‌ربط از بیست درصد (۲۰٪) سرمایه ثبت شده و یا مبلغ پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، سایر اشخاص حقوقی و اشخاص حقیقی تولیدی از ده درصد (۱۰٪) سرمایه ثبت شده و یا دو میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و سایر اشخاص حقیقی از یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال» بیشتر است از کشور جلوگیری نماید.

حکم این ماده در مورد اشخاص عازم سفر واجب با درخواست و تأیید مراجع ذی‌ربط اعزام‌کننده مبنی بر میسر نبودن پرداخت بدهی مالیاتی مربوط، با اخذ تضمین لازم جاری نمی‌باشد.

حکم این ماده در مورد مدیر یا مدیران مسئول اشخاص حقوقی خصوصی بابت بدهی قطعی مالیاتی شخص حقوقی اعم از مالیات بر درآمد شخص حقوقی یا مالیات‌هایی که به موجب این قانون شخص حقوقی مکلف به کسر و ایصال آن می‌باشد و مربوط به دوران مدیریت آنان بوده نیز جاری است. مراجع ذی‌ربط با اعلام وزارت یا سازمان مزبور مکلف به اجرای این ماده می‌باشند.

■ تبصره

در صورتی که مودیان مالیاتی به قصد فرار از پرداخت مالیات اقدام به نقل و انتقال اموال خود به همسر و یا فرزندان نمایند سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند نسبت به ابطال اسناد مذکور از طریق مراجع قضایی اقدام نماید.

ماده ۱۸۹: اشخاص حقوقی و همچنین اشخاص حقیقی چنانچه طی سه سال متوالی ترانامه و حساب سود و زیان و دفاتر و مدارک آنان مورد قبول قرار گرفته باشد و مالیات هر سال را در سال تسلیم اظهارنامه بدون مراجعه به هیات‌های حل اختلاف مالیاتی پرداخت کرده باشند معادل پنج درصد (۵٪) اصل مالیات سه سال مذکور علاوه بر استفاده از مزایای مقرر در ماده (۱۹۰) این قانون به عنوان جایزه خوش حسابی از محل وصولی‌های جاری پرداخت یا در حساب سنوات بعد آنان منظور خواهد شد.

جایزه مزبور از پرداخت مالیات معاف خواهد بود

ماده ۱۹۰: علی‌الحساب پرداختی بابت مالیات عملکرد هر سال مالی قبل از سر رسید مقرر در این قانون برای پرداخت مالیات عملکرد موجب تعلق جایزه‌ای معادل یک درصد (۱٪) مبلغ پرداختی به ازای هر ماه تا سر رسید مقرر خواهد بود که از مالیات متعلق همان عملکرد کسر خواهد شد. پرداخت مالیات پس از آن موعد موجب تعلق جریمه‌ای معادل ۲/۵٪ مالیات به ازای هر ماه خواهد بود. مبدأ احتساب جریمه در مورد مودیانی که مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی هستند نسبت به مبلغ مندرج در اظهارنامه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم آن و نسبت به مابه‌الاختلاف از تاریخ مطالبه و در مورد مودیانی که از تسلیم اظهارنامه خودداری نموده یا اصولاً مکلف به تسلیم اظهارنامه نیستند، تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه یا سر رسید پرداخت مالیات حسب مورد می‌باشد.

تیسره

(ماده ۱۹۰ ق.م.م) مودیانی که به تکالیف قانونی خود راجع به تسلیم به موقع

اظهارنامه یا ترازنامه و حساب سود و زیان و پرداخت یا ترتیب دادن پرداخت مالیات طبق اظهارنامه یا ترازنامه و حساب سود و زیان و حسب مورد ارائه به موقع دفاتر و اسناد و مدارک خود اقدام نموده‌اند در موارد مذکور در ماده (۲۳۹) این قانون، هرگاه برگ تشخیص مالیاتی صادره را قبول یا با اداره امور مالیاتی توافق نمایند و نسبت به پرداخت مالیات متعلقه یا ترتیب دادن پرداخت آن اقدام کنند از هشتاد درصد (۸۰٪) جرایم مقرر در این قانون معاف خواهند بود. همچنین، در صورتی که این گونه مودیان ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ برگ قطعی مالیات نسبت به پرداخت یا ترتیب دادن پرداخت آن اقدام نمایند از چهل درصد (۴۰٪) جرایم متعلقه مقرر در این قانون معاف خواهند بود.

■ تبصره ۲

چنانچه فاصله تاریخ وصول اعتراض مودی نسبت به برگ تشخیص مالیات تا تاریخ قطعی شدن مالیات از یک سال تجاوز نماید، جریمه دو و نیم درصد (۲/۵٪) در ماه موضوع این ماده نسبت به مدت زمان بیش از یک سال مذکور تا تاریخ ابلاغ برگ قطعی مالیات قابل مطالبه از مودی نخواهد بود. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است ترتیباتی اتخاذ نماید که رسیدگی و قطعیت یافتن مالیات مودیان حداکثر تا یک سال پس از تاریخ تسلیم اعتراض آنان صورت پذیرد.

ماده ۱۹۱: تمام یا قسمتی از جرایم مقرر در این قانون بنا به درخواست مودی با توجه به دلایل ابرازی مبنی بر خارج از اختیار بودن عدم انجام تکالیف مقرر و با در نظر گرفتن سوابق مالیاتی و خوش حساسی مودی به تشخیص و موافقت سازمان امور مالیاتی کشور قابل بخشوده شدن می‌باشد.

ارزشیابی شایستگی ثبت مالیات تکلیفی

شرح کار:

- ۱ کنترل مستندات مبنی بر مشمول بودن یا نبودن مالیات تکلیفی (هزینه و دارایی)
- ۲ کنترل و اعمال ضرایب مالیات تکلیفی براساس قوانین و مقررات
- ۳ محاسبه مالیات تکلیفی
- ۴ محاسبه مالیات اجاره
- ۵ ثبت مالیات تکلیفی پرداختی
- ۶ ثبت پرداخت مالیات تکلیفی
- ۷ اخذ اعلام وصول چک و فرم‌های تحویلی به سازمان امور مالیاتی
- ۸ بررسی و پیگیری جرائم مالیاتی و کنترل مالیات‌های پرداختی جهت جلوگیری از جرائم

استاندارد عملکرد: ثبت مالیات‌های تکلیفی طبق قانون مالیات‌های مستقیم و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های سازمان امور مالیاتی براساس مستندات و اسناد حسابداری

شاخص‌ها:

۱ کنترل اسناد و مدارک مشمول مالیات تکلیفی	۲ محاسبه مالیات تکلیفی
۳ ثبت مالیات تکلیفی پرداختی	۴ ثبت پرداخت مالیات تکلیفی

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: میز و صندلی - ماشین حساب - نرم‌افزار کامپیوتر - پرینتر - نرم‌افزار وزارت دارایی - قانون مالیات‌های مستقیم - نرم‌افزار ادارات مالیات مبنی بر ثبت مالیات‌های مکسوره،
حداقل محاسبه مالیاتی تکلیفی ۵ مورد - حداکثر ۲۵ دقیقه در شرایط مختلف
ابزار و تجهیزات: میز و صندلی اداری - ملزومات اداری - ماشین حساب - کامپیوتر - پرینتر - نرم‌افزار مرتبط به وزارت دارایی - قانون مالیات‌های مستقیم - نرم‌افزار حسابداری و مالی

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل اسناد و مدارک مشمول مالیات تکلیفی	۱	
۲	محاسبه مالیات تکلیفی	۲	
۳	ثبت مالیات تکلیفی پرداختی	۱	
۴	ثبت پرداخت مالیات تکلیفی	۱	
	شایستگی‌های غیر فنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش	۲	
	میانگین نمرات		*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.

فهرست منابع

- ۱ حسابداری صنعتی مقدماتی - ابوالقاسم عشقی و دیگران - سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی - وزارت آموزش و پرورش
- ۲ حسابداری خرید و فروش کالا - هیوا بلکامه و دیگران - سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی - وزارت آموزش و پرورش
- ۳ حسابداری صنعتی (برنامه‌ریزی و کنترل) - جلد اول - چاپ هشتم - مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی - نشریه شماره ۳۶
- ۴ حسابداری صنعتی (برنامه‌ریزی و کنترل) - جلد دوم - چاپ هفتم - مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی - نشریه شماره ۴۸
- ۵ حسابداری صنعتی - جلد اول - تألیف دکتر محمدقسیم عثمانی و علی قاسم‌زاده - چاپ پنجم - انتشارات ترمه
- ۶ حسابداری موجودی مواد و کالا - چاپ پنجم - ترجمه و تألیف رضانظری - مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی - نشریه شماره ۸۰

هنرآموزان محترم، می‌توانند نظرهای اصلاحی خود را درباره مطالب این کتاب از طریق نامه به نشانی تهران -

صندوق پستی ۴۸۷۴ / ۱۵۸۷۵ - گروه درسی مربوط و یا پیام‌نگار tvoccd@roshd.ir ارسال نمایند.

وب‌گاه: tvoccd.oerp.ir

دفترتالیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش